

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa:

Toimialan toimintaympäristö

Maa- ja metsätalousministeriön toimialan elinkeinot ovat suurten globaalien haasteiden edessä. Kansainvälinen kilpailu kiristyy edelleen sekä elintarvike- että metsäsektorilla samalla kun toiminnan ympäristövaikutuksille asetetaan yhä tiukempia vaatimuksia. Ilmastonmuutos, vesistöjen rehevöityminen sekä luonnon monimuotoisuuden vähentyminen ovat esimerkkejä maailmanlaajuisista ympäristökysymyksistä, joiden ratkaisemisessa maa-, metsä-, kala- ja vesitalouden menetelmien kehittäminen on ratkaisevassa asemassa. Toimialan elinkeinojen menestyminen perustuu korkeatasoiseen ja laaja-alaiseen osaamiseen sekä innovaatioiden nopeaan hyödyntämiseen varsinkin luonnonvarojen kestävässä käytössä, uusiutuvan energian tarjoamisessa mahdollisuuksissa sekä ilmastonmuutokseen sopeutumisessa. Tietovarantojen ja niitä hyödyntävien tietojärjestelmien merkitys toimialalla vahvistuu.

Maa- ja metsätalousministeriön toimialaan vaikuttaminen tapahtuu pitkälti EU-politiikkojen ja säädösvalmistelun yhteydessä. Vuonna 2010 muutoksia tapahtuu seuraavissa asiakokonaisuuksissa:

— EU:n maatalouspolitiikan välitarkastuksen (ns. terveystarkastus) soveltaminen.

Määrärahat politiikkasektoreittain

Maa- ja metsätalousministeriön toimialan jakautuminen politiikkasektoreihin sekä niiden menot, milj. euroa (suluissa on viittaus lukuun, jossa määrärahat on budjetoitu)

	2009	2010	
	varsinainen	varsinainen	Muutos
	talousarvio	talousarvio	2009/2010
Hallinto (30.01)	110,810	104,450	-6,360
Maaseudun kehittäminen (30.10)	118,245	144,843	26,598
Maatalous (30.20)	2 234,404	2 189,041	-45,363
Elintarvikkeiden turvallisuus ja laatu (30.30)	46,638	50,646	4,008
Kala-, riista- ja porotalous (30.40)	59,989	60,430	0,441
Vesitalous (30.50)	33,540	31,553	-1,987
Metsätalous (30.60 ja 63)	175,024	183,857	8,833
Kiinteistö- ja paikkatietoinfrastruktuuri (30.70)	65,873	66,127	0,254
Yhteensä	2 844,523	2 830,947	-13,576

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet politiikkasektoreittain

Maaseudun kehittäminen

— Maaseutu säilyy asuttuna ja elinvoimaisena.

Tunnusluvut	Arvio					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ja 2010
Väkiluvun muutos (%)						
Harvaan asuttu maaseutu	-1,05	-1,09	-1,23	-1,18	-1,39	Hidastuu
Ydinmaaseutu	-0,10	-0,20	-0,17	-0,11	-0,26	Hidastuu

Määrärahojen muutokset

Määrärahat kasvavat noin 26,6 milj. euroa, mikä johtuu pääosin EU-osarahoitteen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman yritys- ja hanketukien maksatusten edistymisestä. Maaseutuneuvonnan määrärahat supistuvat -6 %, mikä johtuu mm. Maatalousmuseo Saran valtion tuen siirtymisestä opetusministeriön hallinnonalalle vuoden 2010 alusta.

Maatalous

- maatalouden ja elintarvikeketjun kannattavuuden ja kilpailukyvyn turvaaminen sekä tuotannon jatkuminen koko Suomessa,
- kotimaisen elintarvikeketjun ja erityisesti kuluttajien arvojen ja odotusten huomioiminen elintarviketuotannossa,
- maataloustuotannon ravinnekuormituksen ja maatalouden kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen sekä
- maatalousperäisen bioenergiatuotannon lisääminen.

Tunnusluvut						
	2005	2006	2007	2008	2009 arvio	2010 arvio
1. Maatalouden kannattavuuden turvaaminen						
— Maataloustulo (kokonaistulolla), milj. euroa	976	903	1 021	869	869	ennallaan
— Maataloustulo euroa/tila	18 900	20 300	27 700	21 700	21 700	nousee
— Kirjanpitotilojen työansio euroa/tunti ¹	3,4	3,7	6,8	3,9	3,9	nousee
— Kannattavuuskerroin ²						
— 25 %:lla tiloista yli	0,65	0,73	1,02	0,83	0,83	nousee
— 25 %:lla tiloista alle	0,08	0,14	0,25	0,04	0,04	nousee
2. Raaka-aineiden tuottaminen						
— Omavaraisuus %						
— maito, neste	106	105	105	102	103	103
— liha	105	105	105	104	104	104
— kananmunat	119	116	115	116	113	112
— ruis	32	48	80	60	60	80
3. Ravinnekuormituksen vähentäminen ja ilmastonmuutos						
— Valtakunnallinen typpitase, kg N/ha ³	<47	<53	<40	<49	<48	<47
— Valtakunnallinen fosforitase, kg P/ha ³	<6,6	<6,7	<4,4	<4,8	<4,5	<4,5
— Maataloussektorin kasvihuonekaasupäästöt, milj. tonnia CO ₂ /ekv ⁴	5,6	5,6	5,5	5,5	<5,5	laskee
— Maatalouden maankäyttösektorin kasvihuonepäästöt, milj. tonnia CO ₂ /ekv ⁵	5,2	5,1	<5,1	<5,1	<5,0	laskee
4. Bioenergiatuotannon lisääminen						
— uusien biokaasulaitosten lkm/vuosi ⁶	10	10	10	2	4	16

¹Työtuntiansio lasketaan vähentämällä kokonaistuotosta kaikki kustannukset (sisältää oman pääoman 5 % korkovaatimuksen) ja jakamalla saatu euromäärä tehdyillä työtunneilla. Kirjanpitotilojen työtuntiansio on MTT:n ennuste vuodelle 2008.

²Kannattavuuskerroin osoittaa, kuinka suuri osa oman työn palkkavaatimuksesta ja oman pääoman korkovaatimuksesta on saavutettu. Esim. MTT:n kannattavuustietojen perusteella tavoitteeksi asetettu oman työn palkkavaatimus oli vuonna 2006 12,4 euroa, vuoden 2007 ennusteessa 12,6 euroa ja vuoden 2008 ennusteessa 12,9 euroa ja oman pääoman korkovaatimus oli 5 %.

³Typpi- ja fosforitase kuvaavat peltohehtaarille käytetyistä panoksista tulevien ja lopputuotteisiin sitoutuneiden ravinnemäärien erotusta (luketiedot MTT). Vuosi 2007 oli kasvuolosuhteiltaan ja satomääriltään hyvä, mikä pienentää ravinnehuuhtoumia.

⁴Maataloussektorin kasvihuonekaasupäästöiksi luetaan metaanipäästöt kotieläinten ruoansulatuksesta ja lannankäsittelystä sekä dityppioksidipäästöt lannankäsittelystä ja viljelymaasta, luketiedot MTT.

⁵Maatalouden maankäyttösektorin (maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätaloussektori) kasvihuonepäästöjä ovat maatalousmaasta, viljelemättömästä maatalousmaasta ja kalkituksesta syntyvät hiilidioksidipäästöt, luketiedot MTT.

⁶Luvussa mukana maatilalaitokset ja yhteismädättämöt 2005, 2006 ja 2007 toiminnassa olevat.

Määrärahojen muutokset

Määrärahat vähenevät 45,4 milj. euroa. EU:n suorat tulotuet ja sisämarkkinatuki supistuvat 34,5 milj. euroa ja puutarhatalouden ja sokerituotannon erityistoimenpiteisiin osoitetut määrärahat 27,7 milj. euroa sokeriuudistuksen toteuduttua pääosin vuonna 2009. Toisaalta maatalouden ympäristötuki kasvaa 13,3 milj. euroa, mistä 10,9 milj. euroa perustuu ns. terveystarkastukseen liittyvään voimavarojen uudelleenkohdentamiseen.

Elintarvikkeiden turvallisuus ja laatu

- eläinten ja kasvien terveys sekä maatalouden tuotantopanosten turvallisuus ja laatu säilyy edelleen hyvänä,
- eläinten hyvinvointi paranee,
- elintarvikkevälitteiset ja eläinten ja ihmisten välillä leviävät tautitapaukset vähenevät ja vieraiden aineiden esiintyminen elintarvikkeissa pysyy nykyisellä hyvällä tasolla, ja
- alkuperä- ja tuotantotapamerkinnot ovat luotettavia ja kuluttajien tiedonsaanti elintarvikkeista ja niiden ominaisuuksista paranee.

Määrärahojen muutokset

Määrärahojen taso nousee lähinnä eläinlääkintähuoltolain uudistuksen johdosta.

Kala-, riista- ja porotalous

- kala- ja riistakantoja hyödynnetään kestävästi ja monipuolisesti,
- elinkeinokalatalouden kannattavuus paranee,
- vapaa-ajan kalastuksen suosio säilyy ja se tuottaa sosiaalista ja taloudellista hyötyä,
- suunnitelmallisella hoidolla ylläpidetään kalavarat geneettisesti monimuotoisina ja tuottavina,
- rajoitetaan riistaeläinten aiheuttamia vahinkoja ja
- parannetaan porotalouden kannattavuutta ja poromäärät mitoitetaan laidunten kestäväen käytön mukaan.

Määrärahojen muutokset

Määrärahojen taso nousee hieman koska kalastushoitomaksun kalenterivuodeksi tarkoitettua maksua on tarkoitus korottaa kahdella eurolla ja seitsemän vuorokauden maksua yhdellä eurolla.

Vesitalous

Tavoitteena on yhteiskunnallisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä vesitalous. Vesistöjen ja niiden valuma-alueiden hoidossa tavoitteena on vesistöjen hyvä käytettävyys ja tila sekä riskien hallinta. Vesihuollon edistämiseksi pyritään alueellisen yhteistyön, erityistilanteisiin varautumisen sekä maaseudun vesihuollon parantamiseen. Ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi parannetaan tulvariskien hallintaa ja varautumista pitkäaikaiseen kuivuuteen.

Määrärahojen muutokset

Määrärahojen taso laskee vesistö- ja vesihuoltohankkeissa.

Kiinteistö- ja paikkatietoinfrastruktuuri

- kiinteistö- ja maastotietojärjestelmä turvaavat osaltaan yksityisen maanomistuksen sekä kiinteistöjä ja maastoa koskevan tiedon saatavuuden,
- käsittelemällä kiinteistöjen kirjaamisasiat tehokkaasti, asianosaisten oikeuden turvaavalla tavalla, turvataan lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin kirjattujen tietojen luotettavuuden korkea taso ja palveluiden hyvä saatavuus,
- kiinteistöjä ja maastoa koskevat tiedot ja tietopalvelut ovat valtakunnallisesti kattavia, ajantasaisia ja riittävän laadukkaita ja niiden laaja ja monipuolinen käyttö yhteiskunnassa helpottaa kansalaisten arkea, tehostaa hallintoa ja edistää elinkeinoelämän kilpailukykyä (tietovarantojen hyödyntämisessä hakukertojen kasvu vähintään 3 % edellisvuodesta) ja
- paikkatietoa keräävillä ja ylläpitävillä organisaatioilla on käytettävissään menetelmiä ja palveluita, jotka mahdollistavat tehokkaan yhteiskäytön ja poistavat tarpeettoman päällekkäisen tiedonkeruun.

Määrärahojen muutokset

Määrärahojen taso nousee hieman maanmittaustehtävien johdosta.

Metsätalous

- metsien puuntuotannollinen käyttöaste on korkea,
- metsien puuntuotannollinen tila on hyvä,
- metsien monimuotoisuus säilyy ja
- metsätalouden kannattavuus säilyy korkealla tasolla.

Tavoitteisiin pyritään toteuttamalla hallitusohjelman mukaisesti Kansallista metsäohjelmaa ja siihen liittyvää Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelmaa (METSÖ).

Tunnusluvut						
	2006	2007	2008	2009	2010	2015
	toteutuma	toteutuma	toteutuma	tavoite	tavoite	tavoite ⁷
1) Metsien korkea puuntuotannollinen käyttöaste						
— Ainespuun hakkuukertymän nostaminen kestävien hakkuumahdollisuuksien tasolle, milj. m ³ ⁸	51,7	58,7	52,1	45,0	50,0	65—70
— Metsähakkeen käyttö, milj. m ³	3,4	3,0	4,6	5,0	6,0	8—12
2) Metsien hyvä puuntuotannollinen tila						
— Taimikoiden ja nuorten kasvatusmetsien pinta-alasta on laadultaan hyviä tai tyydyttäviä, % ⁹	70,0	71,7	73,8	74	75	80—85
— Nuoren metsän hoidon määrä, 1 000 ha/v ¹⁰	218	248	256	260	260	265
— Kunnostusojitusten määrä, 1 000 ha/v	72	67	61	72	75	100
3) Metsien monimuotoisuus						
— Solmittujen metsätalouden ympäristötuki-sopimusten määrä, ha	6 118	7 364	5 807	8 100	10 000-12 000	14 000
4) Metsätalouden kannattavuus						
— Yksityismetsätalouden liike tuloksen säilyminen korkealla tasolla, euroa/ha (vuoden 2008 rahanarvossa)	91,7	142,0	98,8	50	60	120

Määrärahojen muutokset

Määrärahojen taso nousee Kansallinen metsäohjelma 2015:n ja Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman 2008—2016 (METSO) toteuttamisen johdosta. Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon vähennyksenä (-0,640 milj. euroa) metsämuseo Luston tuen siirtyminen opetusministeriön hallinnonalalle.

Hallinto

Määrärahojen taso laskee lähinnä tietojärjestelmien kehittämismenojen supistumisen johdosta.

⁷Kansallinen metsäohjelma 2015:n tavoitteet.

⁸Sisältää teollisuuskäytön mitat täyttävän runkopuun.

⁹Perustuu valtakunnan metsien 10. inventoinnin tietoihin. Tiedot on laskettu kahden vuoden liukuvana keskiarvona ja ne ovat saatavilla vuodesta 2006 lähtien.

¹⁰Sisältää taimikonhoidon ja nuoren metsän kunnostuksen.

Maa- ja metsätalousministeriön asettamat hallinnonalan toiminnallisen tuloksellisuuden alustavat tavoitteet vuodelle 2010

- Maaseutuviraston häiriöttömän toiminnan turvaaminen alueellistamisen viimeisinä vuosina.
- Maatalous- ja elintarvikehallinnon tietohallinto- ja ICT-palvelukokonaisuutta kehitetään. Tähän liittyen selvitetään Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen tehtävät ja asema.
- Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan sektoritutkimusta kohdennetaan sektoritutkimuksen neuvottelukunnan tutkimusohjelmiin ja -hankkeisiin. Hallinnonalan tutkimuslaitosten toimintaa tehostetaan osana luonnonvarojen ja ympäristön tutkimuksen kokonaisuutta.
- Talousarvioesitys on laadittu tukemaan hallinnonalan virastojen ja laitosten tuottavuusohjelmien toteuttamista. Tuottavuusohjelmien sisältöä ja toimenpiteitä tarkistetaan 26.3.2009 hyväksytyn valtiontalouden kehyspäätöksen johdosta.
- Varmistetaan toimialan tehtävien hoito uudistetussa valtion aluehallinnossa.

Maa- ja metsätalousministeriön pääluokassa alueiden kehittämiseen vaikuttavat määrärahat tai määrärahan osat ovat seuraavat:

- Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma vuoksiksi 2007—2013 eräiltä osin (30.10.61 ja 62).
- Elinkeinokalatalouden toimintaohjelma Kainuun hallintokokeilun osalta (30.40.62).
- Metsäluonnon hoidon edistäminen (30.60.45).

Sukupuolten välinen tasa-arvo

Maa- ja metsätalousministeriön pääluokan menoista noin 90 % on siirtomenoja, joilla tuetaan eri politiikkasektoreiden vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista. Pääsääntöisesti tukien myöntämisperusteena ei ole saajan sukupuoli.

Tuottavuusohjelman vaikutukset

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla toteutetaan hallituksen linjausten mukaisesti tuottavuustoimia, joiden yhteenlaskettu henkilöstötarvetta vähentävä vaikutus vuonna 2010 on 83 henkilötyövuotta (vastaava menojen vähennys on 3,186 milj. euroa).

Hallinnonalan valtuudet momenteittain, milj. euroa

		2009 varsinainen talousarvio	2010 esitys
30.10.61	<i>EU:n osallistuminen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)</i> — myöntämisvaltuus	63,300	70,300
30.10.62	<i>Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä (arviomääräraha)</i> — myöntämisvaltuus	69,400	69,400
30.20.40	<i>Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v)</i> — myöntämisvaltuus	86,494	102,094
30.20.43	<i>Maatalouden ympäristötuki, eläinten hyvinvointia edistävät tuet ja ei-tuotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 2 v)</i> — myöntämisvaltuus	30,000	46,800
30.20.44	<i>Luonnonhaittakorvaus (siirtomääräraha 2 v)</i> — myöntämisvaltuus	8,000	64,000
30.20.49	<i>Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)</i> — korkotukivaltuus	300,000	300,000
30.60.44	<i>Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (arviomääräraha)</i> — myöntämisvaltuus	72,430	75,030

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2008–2010

	v. 2008 tilinpäätös 1000 €	v. 2009 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2010 esitys 1000 €	Muutos 2009—2010	
				1000 €	%
01. Hallinto	104 267	110 810	104 450	- 6 710	- 6
01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	26 591	27 162	27 092	- 70	- 0
02. Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	13 444	13 727	16 112	2 385	17
03. Maaseutuviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 622	25 396	22 103	- 3 293	- 13
04. Lautakuntien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	821	846	847	1	0
20. Tietojärjestelmien kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	3 652	5 123	—	- 5 123	- 100
21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	729	729	669	- 60	- 8
22. Yhteistutkimukset (siirtomääräraha 3 v)	4 613	3 813	3 813	—	—
29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	26 255	25 300	25 100	- 200	- 1
40. Bioenergiatuotannon avustukset (siirtomääräraha 3 v)	5 000	5 000	5 000	—	—
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	3 541	3 714	3 714	—	—
10. Maaseudun kehittäminen	71 470	118 245	144 843	26 598	22
50. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)	10 590	10 820	10 168	- 652	- 6
54. Hevostalouden edistäminen totopeleistä valtion osuutena kertyvillä varoilla (arviomääräraha)	8 485	9 032	8 832	- 200	- 2
55. Valtionapu 4H-toimintaan (kiinteä määräraha)	4 870	5 000	4 820	- 180	- 4
61. EU:n osallistuminen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)	33 873	43 500	57 300	13 800	32
62. Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä (arviomääräraha)	11 049	47 200	60 700	13 500	29
63. Maaseudun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	2 603	2 693	3 023	330	12
20. Maatalous	2 205 450	2 234 404	2 189 041	- 45 363	- 2
01. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	32 965	32 733	33 057	324	1
40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v)	557 475	559 365	559 265	- 100	- 0
41. EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (arviomääräraha)	559 853	592 987	558 520	- 34 467	- 6
42. Satovahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)	3 400	3 400	3 400	—	—
43. Maatalouden ympäristötuki, eläinten hyvinvointia edistävät tuet ja eituotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 2 v)	344 647	348 915	362 238	13 323	4
44. Luonnonhaittakorvaus (siirtomääräraha 2 v)	422 673	422 673	422 673	—	—
45. Luopumistuet ja -korvaukset ja pelonmetsitystuki (siirtomääräraha 2 v)	144 480	143 400	146 100	2 700	2
46. Markkinoinnin ja tuotannon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	5 171	5 861	4 661	- 1 200	- 20

47.	Elintarvikeketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	1 913	1 873	1 713	- 160	- 9
48.	Puutarhatalouden ja sokerintuotannon erityistoimenpiteet (siirtomääräraha 3 v)	23 902	33 557	5 874	- 27 683	- 82
49.	Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)	51 131	58 600	59 600	1 000	2
60.	Siirto interventiorahastoon (kiinteä määräraha)	1 000	1 000	1 000	—	—
61.	Siirto Maatilatalouden kehittämisrahastoon (siirtomääräraha 2 v)	56 840	30 040	30 940	900	3
30.	Elintarvikkeiden turvallisuus ja laatu	45 620	46 638	50 646	4 008	9
01.	Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	41 855	42 420	42 858	438	1
(02.)	Lihantarkastustoiminnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	400	—	—	—	—
20.	Eläinlääkintähuolto (arviomääräraha)	1 336	1 650	5 220	3 570	216
41.	Eräät korvaukset (arviomääräraha)	2 029	2 568	2 568	—	—
40.	Kala-, riista- ja porotalous	58 904	59 989	60 430	441	1
01.	Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	16 830	17 245	16 422	- 823	- 5
20.	Kalakannan hoitovelvoitteet (siirtomääräraha 2 v)	2 300	2 300	2 300	—	—
41.	Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (arviomääräraha)	3 485	4 250	4 400	150	4
42.	Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)	3 050	2 750	2 800	50	2
43.	Porotalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	1 867	1 845	1 695	- 150	- 8
50.	Metsästyksen ja riistanhoidon edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	8 456	8 538	8 582	44	1
51.	Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	5 764	5 666	6 138	472	8
52.	Tenojoen kalastuslupamaksut ja viehekalastusmaksut (arviomääräraha)	2 760	2 760	3 210	450	16
62.	Elinkeinokalatalouden markkinoinnin ja rakennepolitiikan edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	13 635	13 878	14 126	248	2
77.	Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet (siirtomääräraha 3 v)	757	757	757	—	—
50.	Vesitalous	31 513	33 540	31 553	- 1 987	- 6
20.	Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v)	7 000	13 371	13 384	13	0
30.	Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)	735	650	450	- 200	- 31
31.	Vesihuollon ja tulvasuojelun tukeminen (siirtomääräraha 3 v)	7 763	18 258	16 458	- 1 800	- 10
43.	Eräät valtion maksettavaksi määräytyt korvaukset (arviomääräraha)	416	420	420	—	—
48.	Poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)	841	841	841	—	—
(77.)	Vesistö- ja vesihuoltotyöt (siirtomääräraha 3 v)	14 758	—	—	—	—
60.	Metsätalous	161 972	168 522	177 630	9 108	5
01.	Metsätutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	42 611	42 600	43 091	491	1
41.	Metsäpuiden siemenhuolto (siirtomääräraha 2 v)	1 169	1 063	699	- 364	- 34
42.	Valtionapu metsätalouden edistämisen ja valvontaorganisaatioille (siirtomääräraha 2 v)	45 289	47 518	49 029	1 511	3

43.	Eräät korvaukset (arviomääräraha)	180	50	50	—	—
44.	Tuki puuntuotannon kestävyden turvaamiseen (arviomääräraha)	63 763	67 480	70 780	3 300	5
45.	Metsäluonnon hoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	6 965	7 965	12 825	4 860	61
50.	Eräät metsätalouden valtionavut (siirtomääräraha 2 v)	1 796	1 746	1 106	- 640	- 37
83.	Lainat puuntuotannon kestävyden turvaamiseen (siirtomääräraha 3 v)	200	100	50	- 50	- 50
63.	Metsähallitus	6 048	6 502	6 227	- 275	- 4
50.	Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)	6 048	6 502	6 227	- 275	- 4
70.	Kiinteistö- ja paikkatietoinfrastrukturi	63 213	65 873	66 127	254	0
01.	Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	52 596	54 707	55 888	1 181	2
02.	Geodeettisen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	3 617	3 716	3 739	23	1
40.	Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	7 000	7 450	6 500	- 950	- 13
	Yhteensä	2 748 458	2 844 523	2 830 947	- 13 576	- 0

Henkilöstön kokonaismäärä¹¹ 5 350 5 270 5 380¹²

¹¹Lisäksi pääluokan 30 määrärahoja (mom. 30.01.40, 30.10.61, 62 ja 63, 30.20.43 ja 47, 30.40.41, 42,50, 51, 62 ja 77, 30.50.20 ja 31, 30.63.50 ja 30.70.40) voidaan käyttää 581 henkilötyövuotta vastaavasti tilapäisluonteisiin tehtäviin palkattavien määräaikaisten henkilöiden palkkaamiseen valtion virastoihin tai laitoksiin. Lisäksi hallinnonalan tehtäviä hoitaa toisten pääluokkien henkilöstömäärissä: TEM: Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukset noin 777 htv EU:n maatalous-, maaseutu- ja kalastuspolitiikan toimeenpanotehtävissä ja 199 htv vesivarojen käyttö- ja hoitotehtävissä, YM: 29 htv vesivarojen käyttö- ja hoitotehtävissä, VM: Aluehallintovirastot: 55 htv eläinlääkintähuollon ja elintarvikkevalvonnan tehtävissä ja noin 50 htv tullilaitoksessa tarkastustehtävissä sekä UM: 6 erityisasiantuntijaa..

¹²Sisältää lisäyksenä 208 henkilötyövuotta siirtona momenteilta 25.10.03 ja 25.01.02.

01. Hallinto

Selvitysosa: Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan pääluokkaperusteluissa on esitetty toimialan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet, joita hallinto tukee ja seuraa.

Tässä luvussa on budjetoitu maa- ja metsätalousministeriön toimialan hallinnosta maa- ja metsätalousministeriön, Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen (Tike) ja Maaseutuviraston (Mavi) sekä valituslautakuntien menot. Virastot hankkivat talous- ja henkilöstöhallinnon tuki- ja asiantuntijapalvelut vuoden 2010 alusta toimintansa aloittavalta Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukselta.

Maatalous- ja maaseutupolitiikan, kalastuspolitiikan sekä maa- ja metsätalousministeriön toimialan vesitalouden toimeenpanotehtäviä valtion aluehallinnossa hoitavat vuoden 2010 alusta perustettavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Keskusten toimintamenot on budjetoitu työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan. Vesitalouden tehtäviin käytetään edelleen myös ympäristöhallinnon voimavaroja. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä elintarviketurvallisuuden valvonnan tehtäviä hoitavat samoin vuoden 2010 alusta perustettavat aluehallintovirastot, joiden menot on budjetoitu valtiovarainministeriön pääluokkaan. Tullilaitos suorittaa EU:n yhteisen maatalouspolitiikan edellyttämiä tarkastustehtäviä (toimintamenot momentilta 28.10.02).

Maa- ja metsätalousministeriö on käynnistänyt Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen tehtäviä ja asemaa koskevan selvityksen. Selvityksen perusteella mahdollisesti toteutettavat järjestelyt on tarkoitus saattaa voimaan 1.9.2010 alkaen ja käsitellä tätä ennen lisätalousarviossa.

01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 27 092 000 euroa.

Maa- ja metsätalousministeriöön voidaan perustaa osastopäällikön virka.

Määrärahaa saa käyttää myös eräiden Suomen tekemien kalastusta koskevien sopimusten valvonnasta aiheutuvien menojen sekä kalastuslain (286/1982) 14 §:n mukaisien korvausten sekä eläinlääkärilaitoksen menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Maa- ja metsätalousministeriö tukee pääluokkaperusteluissa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön toimialan vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista.

Osastopäällikkö toimisi 1.5.2010 lukien perustettavan hallinto-osaston päällikkönä. Tarkoituksena on yhdistää henkilöstö- ja hallintoyksikkö, talousyksikkö ja tietohallintoyksikkö hallinto-osastoksi.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa toiminnalleen vuoden 2010 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti seuraavat tulostavoitteet:

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallinen tehokkuus

— Ministeriön toimintatapoja kehitetään ja tuottavuutta parannetaan.

Taloudellisuus

Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenojen ja henkilöstön jakautuminen tehtävittäin vuosina 2008, 2009 ja 2010 (varsinaiset talousarviot)

	2008		2009		2010	
	htv	milj. €	htv	milj. €	htv	milj. €
Maaseudun kehittäminen ja maatalous	85	5,4	94	6,2	91	6,1
Elintarvikkeiden turvallisuus ja laatu	56	3,9	54	4,0	54	4,1
Kala-, riista- ja porotalous	38	4,5	37	5,2	37	5,2
Vesitalous ja maanmittaus	25	1,7	26	1,8	26	1,9
Metsätalous	29	2,1	29	2,2	28	2,2
Keskitetyt tukitehtävät	68	9,1	56	7,8	55	7,6
Yhteensä	301	26,7	296	27,2	291	27,1

Momentin mitoituksessa on otettu huomioon kolmen henkilötyövuoden vähentyminen tuottavuustoimien vuoksi, yhden henkilötyövuoden siirtäminen momentilta 30.50.20 ja kolmen henkilötyövuoden siirtäminen momentille 30.01.03.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2008	2009	2010
	toteutuma	budjetoitu	talousarvio
Bruttomenot	26 914	27 754	27 530
Bruttotulot	827	592	438
Nettomenot	26 087	27 162	27 092
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 860		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 364		

Kalataloustietojen keruun ja kalastuksen valvonnan menot ovat yhteensä 2 060 000 euroa, mitä vastaavat EU-osuuksien tuloutukset on otettu huomioon momentilla 12.30.04. Tenojoen kalastuslupamaksutuloista vuonna 2009 valtiolle kuuluvana osuutena on otettu huomioon 140 000 euroa. Tenojoen kalastuslupatuloista vuonna 2010 kertyväksi arvioitu tulo on merkitty momentille 12.30.41.

Määrärahassa on otettu huomioon lisäyksenä 60 000 euroa siirtona momentilta 30.01.21 vieraiden kielten käännöspalveluiden ostoon sekä 402 000 euroa momentin 30.01.(20) poistamisen johdosta ja vähennyksenä momentille 30.01.03 siirretyt teurasruhojen luokitukseen ja puutarhakasvien hintaseurantaan liittyvien tehtävien menot ja luokitustulot.

Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen toimintamenoihin (mom. 30.01.02) sisältyy määräraha palvelutehtävistä aiheutuvien menojen maksamiseen. Tietopalvelukeskuksen palvelutehtäviin osoitetuista varoista on tarkoitus käyttää maa- ja metsätalousministeriön IT-palveluiden tuottamiseen 0,259 milj. euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Bruttomenot	(-224)
Muutosten tukeminen vuodelta 2009	-2 660
Tuottavuustoimet (-3 htv)	-113
Palkkojen tarkistukset	338
Työnantajan keva-maksun poistaminen (mistä kertaluonteista vähennystä 83 000 euroa)	-363
Kertamenon (lohilaskuri) poistaminen	-300
Muu muutos (sis. VEL-maksun vähennyksen 15 000 euroa)	32
Muutosten tukeminen tuottavuustoimenpiteiden säästöistä vuonna 2010	2 691
Siirto momentilta 30.50.20 (1 htv)	75
Siirto momentilta 30.01.21	60
Siirto momentilta 30.01.(20)	402
Siirto momentille 30.01.03 (3 htv)	-386
Bruttotulot	(-154)
Siirto momentille 30.01.03	-154
Yhteensä	-70

(Henkilötyövuosien enimmäismäärä on 291 htv)

2010 talousarvio	27 092 000
2009 talousarvio	27 162 000
2008 tilinpäätös	26 591 000

02. Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen toimintamenot
(siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 16 112 000 euroa.

Selvitysosa: Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus (Tike) on palveluyksikkö, joka huolehtii sille laissa määrätyistä tilasto-, rekisteri- ja tietohallintotehtävistä ja tietohallinnon asiantuntijapalveluista sekä hoitaa maa- ja metsätalousministeriön ja sen hallinnonalan tukitehtäviä sen mukaan kuin maa- ja metsätalousministeriö on määrännyt.

Tike tukee vuodelle 2010 maa- ja metsätalousministeriön pääluokkaperusteluissa esitettyjen *toimialan vaikuttavuustavoitteiden* saavuttamista tuottamalla luotettavaa ja ajankohtaista tietoa maatalouden, maaseudun ja maaseutu ympäristön tilasta ja muutoksista sekä tarjoamalla hallinnon käyttöön tehokkaita ja luotettavia tietojärjestelmäpalveluita.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2010 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen tietopalvelukeskukselle alustavasti seuraavat tulostavoitteet:

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallinen tehokkuus

	2008 tilinpäätös			2009 budjetoitu			2010 talousarvio		
	Menot 1 000 €	Htv	Tulot 1 000 €	Menot 1 000 €	Htv	Tulot 1 000 €	Menot 1 000 €	Htv	Tulot 1 000 €
Tilastoviran- omaistehtävät	1 874	27	-	1 814	24	-	2 921	24	-
Palvelutehtävät	10 948	140	1 450	9 418	145	1 200	11 199	145	-
Maksullinen toiminta	2 805	10	2 852	3 090	9	3 072	2 725	5	2 725
Yleishallinto	2 101	31	-	3 677	33	-	1 992	31	-
Yhteensä	17 728	208	4 302	17 999	211	4 272	18 837	205	2 725

Palvelutehtäviin kuuluvien IT-palveluiden tuottamiseen käytettävät voimavarat jakautuvat seuraavasti (1 000 euroa):

Asiakas	Henkilöstö	Hankinnat	Yhteensä
Maaseutuvirasto	2 757	1 085	3 842
Elintarviketurvallisuusvirasto	1 085	587	1 672
Maa- ja metsätalousministeriö	259		259
Yhteiset IT-palvelut	1 075	1 784	2 859
Yhteensä	5 176	3 456	8 632

Tuottavuuden tunnuslukuja

Tuottavuus	Toteutuma 2008	Arvio 2009	Tavoite 2010
IT-ylläpitopalveluiden toimenpidemäärät, kpl	24 339	25 000	25 100
IT-kehittämisspalveluiden toimenpidemäärät, kpl	11 533	11 600	11 700

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon kuuden henkilötyövuoden vähentymisen tuottavuustoimenpiteiden johdosta.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2008 toteutuma	2009 varsinainen talousarvio	2010 esitys
Bruttomenot	17 728	17 999	18 837
Bruttotulot	4 302	4 272	2 725
Nettomenot	13 426	13 727	16 112
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 344		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	2 362		

Vuonna 2010 toteutetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 1168/2008 edellyttämä maatalouslaskenta, josta aiheutuvat menot ovat 1,3 milj. euroa. EU korvaa tästä 0,3 milj. euroa, joka otetaan huomioon momentilla 12.30.04.

Tikelle on vuoden 2009 talousarvion nettomäärärahassa otettu tuloina huomioon 1,2 milj. euroa hallinnon sisäisinä palvelumaksuina, jotka on maksettu momentin 30.01.20 (Tietojärjestelmien kehittäminen) määrärahasta. Vuonna 2010 momentti 30.01.20 ehdotetaan lakkautettavaksi, minkä johdosta Tiken tulot vähenevät 1,2 milj. eurolla.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Bruttomenot	(838)
Palkkojen tarkistukset	156
Työnantajan keva-maksun poistaminen (mistä kertaluonteista menoja 33 000 euroa)	-143
Tuottavuustoimenpiteet (-6 htv)	-276
VEL-maksun vähennys	-9
Siirto momentilta 28.40.21	350
Maksullisen palvelutoiminnan menojen vähentyminen	-347
Maatalouslaskenta 2010	1 107
Bruttotulot	(-1 547)
Maksullisen palvelutoiminnan tulojen vähentyminen	-347
Hallinnon sisäisen palvelutoiminnan tulojen poistaminen	-1 200
Yhteensä	2 385

(Henkilötyövuosien enimmäismäärä on 205, josta maksullisen toiminnan osuus on 5 htv)

2010 talousarvio	16 112 000
2009 talousarvio	13 727 000
2008 tilinpäätös	13 444 000

03. Maaseutuviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 22 103 000 euroa.

Selvitysosa: Maaseutuviraston (Mavi) tehtävänä on EU:n yhteisen maatalouspolitiikan mukaisten toimenpiteiden, yhteisön osaksi rahoittamien maaseudun kehittämistoimien ja näitä täydentävien kansallisten toimenpiteiden hallinto- ja toimeenpanotehtävät.

Mavi tukee osaltaan pääluokkaperusteluissa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön toimialan vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista seuraavasti:

- Suorittamalla tukijärjestelmien ja muiden toimenpiteiden suunnittelu-, ohjaus- ja toimeenpanotehtäviä.
- Toimeenpanemalla Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman täysimääräisesti.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2010 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti Maville seuraavat tulostavoitteet:

- CAP:in terveystarkastuksen toimeenpano (muutokset tilatukeen ja muihin suoriin tukiin, täydentäviin ehtoihin, modulaatioon ja tukirajoitteisiin sekä maitokiintöiden siirtymäkauden vaikutus).
- Viljelijätukihallinnon uudistuksen käynnistäminen.
- Varautuminen käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa kouluhedelmäjärjestelmän toimeenpanoon.
- Alueellistamissuunnitelman toteuttaminen.
- Sähköisten asiointipalvelujen kehittäminen.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Tuotokset ja laadunhallinta

Maaseutuvirasto kehittää edelleen sähköisiä asiointipalveluja. Viljelijöille tarjotaan koko maassa pinta-alatukien sähköistä hakumahdollisuutta.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon yhdeksän henkilötyövuoden vähentyminen tuottavuustoimenpiteiden johdosta ja kolmen henkilötyövuoden siirto momentilta 30.01.01 sekä neljän henkilötyövuoden lisäys viljelijätukihallinnon uudistuksen käynnistämisen ja 15 henkilötyövuoden lisäys alueellistamisen johdosta.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2008 toteutuma	2009 varsinainen talousarvio	2010 esitys
Bruttomenot	16 276	25 479	22 340
Bruttotulot	18	83	237
Nettomenot	16 258	25 396	22 103
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	2 875		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	6 239		

Viraston alueellistamiseen arvioidaan tarvittavan vuonna 2010 varoja 3 135 000 euroa, mistä 311 000 euroa katetaan edelliseltä vuodelta siirtyvällä määrärahalla. Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon siirtona momentilta 30.01.01 teurasruhojen luokitukseen ja puutarhakasvien hintaseurantaan liittyvien tehtävien siirrosta aiheutuvat menot ja tulot.

Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen toimintamenoihin (mom. 30.01.02) osoitetusta määrärahasta on tarkoitus käyttää Mavin IT-palveluiden tuottamiseen 3,842 milj. euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Bruttomenot	(-3 139)
Työnantajan keva-maksun poistaminen (mistä kertaluontoista vähennystä 44 000 euroa)	-194
Palkkojen tarkistukset	202
VEL-maksun vähennys	-8
Tuottavuusvähennys	-337
Kertamenojen poistaminen (alueellistaminen, tietojärj.)	-6 334
Siirto momentilta 28.40.21 (-600 000 euroa + 200 000 euroa)	-400
Siirto momentilta 30.01.01	386
Siirto momentilta 30.01.(20)	500
Muutosten tukeminen tuottavuustoimenpiteiden säästöistä (viljelijätukihallinnon kehittäminen 222 000 euroa ja alueellistamisen tukeminen 2 824 000 euroa)	3 046
Bruttotulot	(154)
Siirto momentilta 30.01.01 (Teurasruhojen luokitus)	154
Yhteensä	-3 293

(Henkilötyövuosien enimmäismäärä on 220 htv)

2010 talousarvio	22 103 000
2009 talousarvio	25 396 000
2008 tilinpäätös	19 622 000

04. Lautakuntien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 847 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan ja eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnan menoihin.

Selvitysosa: Maaseutuelinkeinojen valituslautakunta käsittelee muutoksenhakuviranomaisena maaseutuelinkeinohallinnon, lähinnä työ- ja elinkeinokeskusten ja uusien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten maaseutu- ja energia-asioita, riistanhoitopiirien sekä kalastusalueiden päätöksistä tehtyjä valituksia ja ns. prosessuaalisia kanteluja. Valituslautakunta on antanut päätöksiä seuraavasti: 410 kpl v. 2005, 359 kpl v. 2006, 378 kpl v. 2007 ja 354 kpl v. 2008.

Jaksolla 1998—2008 valitusasian keskimääräinen käsittelyaika valituslautakunnassa on ollut 5,9 kk. Tavoitteena on myös jatkossa pitää tämä käsittelyaika noin 6 kuukaudessa. EU:n ja kansallisten maatalousoikeudellisten säädösten määrällä ja moniportaisuudella sekä tiheällä muuttuvuudella on kuitenkin vaikutuksensa valitusasioiden vaikeusasteeseen ja käsittelyaikaan.

Valituslautakunnan päätöksistä voi hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta, kuitenkin tukiasioissa yleensä vain valitusluvalla.

Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnan tehtävänä on antaa asiantuntijalausuntoja eläinlääkintään liittyvissä hoitovirhekysymyksissä. Arviolautakunta antoi vuonna 2008 yhteensä 39 lausuntoa.

Määrärahan arvioitu käyttö	(2009)	€
Maaseutuelinkeinojen valituslautakunta	802 000	807 000
Eläinlääkintävahinkojen arviolautakunta	44 000	40 000
Yhteensä	846 000)	847 000

2010 talousarvio	847 000
2009 talousarvio	846 000
2008 tilinpäätös	821 000

(20). *Tietojärjestelmien kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta ja vastaavasti lisättäväksi 402 000 euroa momentille 30.01.01, 500 000 euroa momentille 30.01.03 ja 1 000 000 euroa momentille 30.30.01.

2009 talousarvio	5 123 000
2008 tilinpäätös	3 652 000

21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 669 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) niiden kulutusmenojen maksamiseen, jotka aiheutuvat yhteistyöstä kansainvälisten järjestöjen puitteissa, solmituista kansainvälisistä ja valtioiden välisistä sopimuksista ja muusta alan kansainvälisestä yhteistyöstä

2) maa- ja metsätalousministeriön toimialan lähialueyhteistyöhankkeisiin ja niiden valmistelusta ja hallinnoinnista aiheutuviin kustannuksiin sekä kansainvälisen taloudellis-teknologisen yhteistyön edistämiseen tähtäävien soveltuvuustutkimusten yms. selvitysten hankkimiseen ja

3) kansainväliseen toimintaan liittyviin valtionapuihin.

Määrärahaa saa käyttää enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta myöntöpäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu vähennyksenä huomioon 60 000 euroa siirtona momentille 30.01.01 vieraiden kielten käännöstöiden ostopalvelumenoina.

2010 talousarvio	669 000
2009 talousarvio	729 000
2008 tilinpäätös	729 000

22. Yhteistutkimukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 813 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) lähinnä eri virastojen, laitosten tai muiden organisaatioiden yhteistyönä suoritettava, maa- ja metsätalousministeriön toimialan strategista ohjaamista ja kehittämistä tukevasta tutkimuksesta, selvityksistä sekä organisaatioiden arvioinnista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) tutkimushankkeiden asiantuntija-arvioinneista aiheutuvien menojen maksamiseen ja
- 3) valtionapuihin.

Määrärahaa saa käyttää myös määräaikaisen enintään 80 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahalla tuotetaan tutkimustietoa pääluokkaperusteluissa todettuja vaikuttavuustavoitteita ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteita tukevan päätöksenteon tueksi.

Määrärahalla rahoitetaan hallitusohjelman perusteella uudistettavan sektoritutkimuksen ohjausjärjestelmän mukaisia, valtioneuvoston määrittämien aihepiirien tutkimusohjelmia.

2010 talousarvio	3 813 000
2009 talousarvio	3 813 000
2008 tilinpäätös	4 613 000

29. *Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot*
(arviomääräraha)

Momentille myönnetään 25 100 000 euroa.

2010 talousarvio	25 100 000
2009 talousarvio	25 300 000
2008 tilinpäätös	26 254 571

40. Bioenergiatuotannon avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtioneuvoston asetuksessa (607/2008) tarkemmin säädettävien perusteiden biomassan käyttöä edistäviin investointi- ja selvityshankkeisiin
- 2) EU:n energiapalveludirektiivin toteuttamiseen maatilasektorilla ja
- 3) valtakunnallisen bioenergiakoordinaation ja -neuvonnan järjestämiseen ja koulutus- ja tiedotushankkeisiin.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 15 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisena edellä mainittuihin hankkeisiin maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan kokonaishenkilöstömäärää lisäämättä ja muihin kulutusmenoihin.

Avustusta voidaan myöntää yrityksille, valtion laitoksille, kunnille ja muille yhteisöille.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Avustuksen tavoitteena on lisätä maatilapohjaisten bioenergian raaka-aineiden, elintarviketeollisuuden ja kaupan eloperäisten jätteiden ja sivutuotteiden sekä haja-asutuksesta peräisin olevien lietteiden sekä yhdyskuntalietteiden käyttöä bioenergian tuotannossa. Bioenergian tuottamisen ja käytön edistämiseksi käynnistetään pilottihankkeita, joiden tuloksena lähivuosina arvioidaan syntyvän 6—10 suurehkoa biokaasulaitosta erityisesti alueilla, joissa on kotieläinkestittymiä ja niistä aiheutuvia ympäristövaikutuksia.

Avustusta myönnetään myös muuta bioenergiaa tuottaville maatilakokoluokkaa suuremmille investoinneille ja EU:n energiapalveludirektiivin mukaisten energiansäästötoimien toteuttamiseen maataloilla.

Määrärahaa käytetään myös vuonna 2009 käynnistyneestä valtakunnallisesta koordinaatiohankkeesta aiheutuviin menoihin. Valtakunnallisen koordinaation ja neuvonnan avulla saadaan kokonaiskuva bioenergiasektorista ja ohjataan toimintaa tavoitteiden suuntaan.

2010 talousarvio	5 000 000
2009 talousarvio	5 000 000
2008 tilinpäätös	5 000 000

66. *Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään 3 714 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maa- ja metsätalousministeriön toimialaan liittyvien jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusosuuksien maksamiseen muissa maissa ja Suomessa toimiville kansainvälisille organisaatioille sekä muihin kansainvälisistä sitoumuksista aiheutuviin maksuihin.

2010 talousarvio	3 714 000
2009 talousarvio	3 714 000
2008 tilinpäätös	3 540 581

10. Maaseudun kehittäminen

Selvitysosa: Väestön väheneminen maaseudulla on tasaantunut, mutta väestöraakenne on vinoutunut. Maaseudun elinkeinorakenne on monipuolistunut. Mikro- ja pienyritysten määrä on kasvanut erityisesti kaupunkien läheisellä maaseudulla. Muuta yritystoimintaa harjoittavien maatilojen suhteellinen osuus on lisääntynyt. Kaupunkien läheisen maaseudun kehitysero suhteessa harvaan asuttuun ja ydinmaaseutuun on kuitenkin edelleen hieman kasvanut. Kehityssuunnan arvioidaan jatkuvan.

Toimintaympäristön muutosta kuvaavat tunnusluvut

	2005	2006	2007	2008	2009—2010 arvio/v
Maaseudun väestön osuus koko maan väestöstä					
Harvaan asuttu maaseutu	10,6	10,4	10,2	10,0	-0,2
Ydinmaaseutu	15,1	15,0	14,9	14,8	-0,1
Kaupunkien läheinen maaseutu	15,5	15,6	15,8	15,9	+0,2
Maaseutu yhteensä	41,2	41,0	40,9	40,7	-0,1

Ensisijaisena tavoitteena on maaseudun elinvoiman säilyminen kestäväällä tavalla. Eri-tyinen haaste on harvaan asutun ja ydinmaaseudun väestökehityksen tasapainottaminen, työllisyyden parantaminen ja elinkeinotoiminnan monipuolistuminen. Tähän vaikutetaan kehittämällä maaseutua kilpailukykyisenä asuinympäristönä, yritysten sijoituspaikkana ja asukkaiden työllistäjänä.

Maaseudun säilymistä asuttuna ja elinvoimaisena tuetaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla muun muassa maaseudun yritys-, tutkimus- ja kehittämishankkeiden sekä maaseudun neuvonnan avulla. Voimavaroja suunnataan erityisesti harvaan asutulle ja ydinmaaseudulle. Lisäksi maaseudun ja kaupungin vuorovaikutuksen antamia mahdollisuuksia hyödynnetään.

Keskeisten toimenpiteiden vaikuttavuustavoitteet

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2010 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti maaseudun kehittämisen politiikkasektorille seuraavat pääluokkaperusteluissa esitetytjä tarkentavat *toimenpiteiden vaikuttavuustavoitteet*:

- ohjelmakaudella 2007—2013 luodaan vähintään 4 000 uutta yritystä,
- vähintään 10 000 uutta työpaikkaa,
- koulutetaan vähintään 165 000 henkilöä ja
- vuoden 2010 loppuun mennessä on laadittu tai päivitetty vähintään n. 2 000 kyläsuunnitelmaa.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman avulla edistetään kaudella 2007—2013 maaseutualueiden kasvua, työllisyyttä ja kestäväää kehitystä. Ohjelmalla pyritään maaseudun peruselinkeinojen säilymiseen ja niiden monipuolistamiseen, muun yritystoiminnan kehittämiseen ja paikallisen omaehtoisen toiminnan vahvistamiseen. Ohjelman tuloksia seurataan jatkuvalla arvioinnilla. Ohjelman toimintalinjojen 1, 3 ja 4 toimenpiteet sekä tekninen apu rahoitetaan pääosin tämän luvun määrärahoiin ja toimintalinjan 2 toimenpiteet luvun 30.20 määrärahoiin.

Lisäksi EU:n elvytyssuunnitelman mukaisia lisävaroja ohjataan käytettäväksi laajakaistainfrastruktuurin kehittämiseen.

Kansallisen maaseutupolitiikan tavoitteeksi on vuosien 2007—2010 maaseutupoliittisessa erityisohjelmassa asetettu elinkeinojen ja työn uudistaminen, osaamisen tason nostaminen, peruspalvelujen ja asumisen kehittäminen sekä maaseudun toimintarakenteiden vahvistaminen. Kansallisesti rahoitetaan muun muassa valtakunnallisia maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeita, erityisesti laajoja toimialakohtaisia verkostohankkeita sekä maaseutuprofessuureja. Kansallisen maaseutupolitiikan pidemmän aikavälin linjauksia käsitellään vuonna 2009 laadittavassa maaseutupoliittisessä selonteossa ja vuoden 2009 alussa valmistuneessa viidennessä maaseutupoliittisessä kokonaisuohjelmassa.

Neuvonnan avulla lisätään maatalouden kilpailukykyä vahvistamalla toimijoiden osaamista ja edistämällä uusien innovaatioiden kehittämistä ja käyttöönottoa.

Neuvontajärjestöjen yritysneuvonnalla lisätään liiketoiminta- ja markkinaosaamista sekä tuottavuutta ja edistetään sukupolven- ja muita omistajanvaihdoksia. Neuvonnalla vaikutetaan lisäksi ympäristön ja maaseudun tilan paranemiseen, luonnon monimuotoisuuden lisääntymiseen sekä maatalousperäisten energialähteiden tuotannon ja käytön lisäämiseen.

4H-toiminta vahvistaa erityisesti maaseudun ja kaupungin välistä vuorovaikutusta. Sillä pyritään lisäämään yrittäjyyshalukkuutta ja työelämäosaamista mm. yrittäjyyskasvatuksen avulla ja täten osaltaan toteutetaan työn, yrittämisen ja työelämän sekä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelmien tavoitteita. Kansallisilla totopelivaroilla edistetään hevostaloutta, erityisesti kotimaista hevoskasvatusta. Maatalousmuseo Saran ohjaus ja avustaminen siirtyvät opetusministeriön hallinnonalalle vuoden 2010 alusta.

50. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 168 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maaseudun neuvontajärjestöjen valtionavustuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (244/2002) mukaisesti yleisavustuksena neuvontaan ja tutkimukseen myönnettävien valtionapujen maksamiseen lähinnä valtakunnallista, koko maan kattavaa neuvontaa harjoittaville rekisteröidyille yhdistyksille ja muille yhteisöille. Erikseen haettaessa määrärahaa saadaan myöntää myös erityisavustuksena.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Valtionavulla turvataan tasokkaan sekä alueellisesti ja sisällöllisesti kattavan neuvonnan tarjonta, joka omalta osaltaan luo edellytyksiä maataloustuotannon harjoittamiselle koko Suomessa. Alueellinen neuvontajärjestö tavoittaa vuosittain yli 40 % maatiloista (laskutettujen asiakkaiden määrä). Määrärahan mitoituksessa on otettu vähennyksenä huomioon 802 000 euroa maatalousmuseumuseo Saran siirtymisestä opetusministeriön pääluokkaan momentille 29.80.32.

Määrärahalla katetaan lisäksi maatalouden neuvontaorganisaatioiden yhteistyön kehittämistarpeet kattavan neuvontaverkoston turvaamiseksi sekä bioenergianeuvonnan lisäämiseksi.

Valtionavun käytön alustavat tavoitteet:

1. Maaseutuyritysten kilpailukyvyyn, erityisesti liiketoimintaosaamisen, sekä tuotteiden, toiminnan ja palvelujen laadun parantaminen

— keskitytään asiantuntija-avun antamiseen taloudellisten laskelmien ja taloussuunnitelmien tekemisessä sekä analysoinnissa, yrityskokonaisuuden johtamisessa erityisesti markkinaosaamisen ja tuottavuuden lisäämiseksi sekä maatilojen omistajanvaihdossuunnitelmissa.

2. Ympäristön ja maaseudun tilan parantaminen sekä maatalouden kasvihuonepäästöjen vähentäminen

— maataloustuotannon ravinnekuormituksen vähentämiseksi tehdään viljely- sekä erityistukisuunnitelmia tiloille sekä järjestetään neuvontaa maatilojen vesiensuojeluun liittyvistä erityiskysymyksistä.

3. Maaseudun elinkeinojen monipuolistaminen ja bioenergiatuotannon lisääminen

— maatalousperäisen energiatuotannon lisäämiseksi neuvonnassa keskitytään tuotantotekniikoiden sekä tuotannon kannattavuuden, tukimahdollisuuksien ja markkinointikanavien esittelyyn sekä suunnitelmiin ja laskelmiin, joissa selvitetään tilatason mahdollisuudet bioenergian tuotantoon ja käyttöön

— maatiloilla tapahtuvaa palveluyrittäjyyttä kehittämällä maaseudulle luodaan uusia työpaikkoja, joiden avulla maaseutua pystytään pitämään asuttuna ja elinvoimaisena. Neuvonta kattaa yrityksen elinkaaren perustamisesta sukupolvenvaihdokseen.

Määrärahan käyttöön liittyvät tavoitteet sovitaan tarkemmin tulossopimuksissa.

2010 talousarvio	10 168 000
2009 talousarvio	10 820 000
2008 tilinpäätös	10 590 000

54. Hevostalouden edistäminen totopeleistä valtion osuutena kertyvillä varoilla (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 8 832 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) arpajaislain (1047/2001) 18 §:ssä tarkoitetusta valtion osuudesta suoritettavien avustusten maksamiseen, totopelien tuottojen käyttämisestä hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen annetun lain (1055/2001) mukaisesti ja

2) hevostalousneuvottelukunnan menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Totopeleistä arvioidaan valtion osuutena kertyvän 9 000 000 euroa, jota vastaava tulo on merkitty momentille 12.30.20. Kun valtion osuudesta käytetään momentilla 30.20.01 myönnettäviä määrärahoja vastaavasti Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen hevostalouden tutkimukseen 168 000 euroa, valtion osuudesta jää tälle momentille 8 832 000 euroa käytettäväksi hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen.

Määrärahan arvioitu käyttö	(2009)	€
Avustus hevostalousjärjestöjen toiminnan tukemiseen	520 000	520 000
Avustus totopelilaitteiden linja-, huolto- ja asennuskuluihin	673 000	473 000
Avustus hevoskasvatukseen	2 750 000	2 750 000
Palkintotuki ja muut avustukset	4 788 000	4 788 000
Avustus raviratojen korjaus- ja korvausinvestointeihin	300 000	300 000
Hevostalousneuvottelukunnan menot	1 000	1 000
Yhteensä	9 032 000)	8 832 000

2010 talousarvio	8 832 000
2009 talousarvio	9 032 000
2008 tilinpäätös	8 484 748

55. Valtionapu 4H-toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 4 820 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maaseudun neuvontajärjestöjen valtionavustuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (244/2002) mukaisesti 4H-toiminnan tukemiseen.

Selvitysosa: 4H-toiminta edistää maaseudun elinvoimaisuutta ja vetovoimaisuutta asuinympäristönä sekä maaseudun ja kaupungin vuorovaikutusta tarjoamalla monipuolista harrastus- ja palvelutoimintaa, työllistämällä nuoria ja tarjoamalla heille mahdollisuuksia yrittäjyyden kokeilemiseen omalla kotiseudulla. Erilaiset käytännön taitoja edellyttävät metsä-, luonto- ja ympäristöasiat ovat toiminnan painopistealueita. Määrärahan käyttöön liittyvät vuoden 2010 tavoitteet sovitaan tarkemmin tulossopimuksessa.

4H-neuvontajärjestössä on yhteensä yli 300 valtionavustusta saavaa yhdistystä, joiden toiminta kattaa noin 90 % Suomen kunnista.

2010 talousarvio	4 820 000
2009 talousarvio	5 000 000
2008 tilinpäätös	4 870 000

61. EU:n osallistuminen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 57 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) EU:n ohjelmakauden 2007—2013 Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaa toteuttavien hankkeiden ja sen toteutukseen liittyvän teknisen avun Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU-rahoitusosuuden maksamiseen
- 2) yhdessä vastinrahoitusmomentin 30.10.62 määrärahojen kanssa maaseuturahaston rahoitusosuutena enintään 170 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen, josta teknisellä avulla palkattavien osuus on enintään 101 henkilötyövuotta ja
- 3) ohjelmien toteuttamisen kannalta muiden välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen.

Kainuun hallintokokeilusta annetun lain mukaisesti kohdistuu momentin myöntämisvaltuudesta 1 622 000 euroa ja määrärahasta 1 520 000 euroa Kainuun maakuntaan.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2010 saa tehdä ohjelmakauteen 2007—2013 kohdistuvia myöntämispäätöksiä 70 300 000 eurolla.

Mikäli ohjelmakauteen 2007—2013 kohdistuvaa vuoden 2009 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2010.

Selvitysosa: Määrärahasta on tarkoitus rahoittaa työn, yrittämisen ja työelämän politiikkaohjelman tavoitteita tukevia toimenpiteitä. EU:n elvytysuunnitelman perusteella Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmassa laajakaistahankkeisiin kohdennettavia maaseuturahaston lisävaroja on otettu huomioon valtuuden lisäyksenä 7 000 000 euroa ja määrärahan lisäyksenä 2 000 000 euroa.

Myöntämisvaltuuksien käytöstä aiheutuvat menot, milj. euroa

	2010	2011	2012	2013	2014—	Yhteensä vuodesta 2010 lähti- en
Myöntämisvaltuudesta ennen vuotta 2010	48,290	40,970	31,180	17,850		138,290
Vuoden 2010 myöntämisvaltuudesta	9,010	27,430	15,550	12,250	6,060	70,300
Yhteensä	57,300	68,400	46,730	30,100	6,060	208,590

Myöntämisvaltuuden ja määrärahan käyttö eri ohjelmiin, milj. euroa

Ohjelma	Ohjelmakauden rahoitusvaltuutena	Budjetoitu valtuutta ohjelmakautena	Myöntämisvaltuus v. 2010	Käytetty määrärahaa v. 2008	Budjetoitu määrärahaa v. 2009	Määräraha v. 2010
Ohjelmakausi 2000—2006 yhteensä ¹³	195,400	202,342	-	28,081	-	-
Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma (ohjelmakausi 2007—2013) ¹⁴	420,700	178,100	70,300	5,792	43,500	57,300
— josta laajakaistahankkeet	25,150	-	7,000	-	-	2,000
— josta Kainuu	10,238	4,683	1,622	0,062	1,132	1,520
— josta tekninen apu	18,000	7,937	2,720	2,005	3,135	2,800
Kaikki yhteensä	616,100	380,442	70,300	33,873	43,500	57,300

Kainuun hallintokokeilusta annetun lain mukaisesti määrärahasta rahoitetaan alueellisten myöntämisvaltuuksien maaseuturahaston rahoitusosuus Kainuun maakuntaa varten. Momentin teknisen avun määrärahaa käytetään myös momenttien 30.20.43 ja 30.20.44 sekä Maatilatalouden kehittämisrahaston osalta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman toteutukseen liittyvän teknisen avun maaseuturahaston rahoitusosuuden maksamiseen.

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.02 sekä valtion rahoitusosuus momentille 30.10.62.

Määräraha on osaksi alueiden kehittämislaissa tarkoitettua alueiden kehittämisen rahoitusta.

2010 talousarvio	57 300 000
2009 talousarvio	43 500 000
2008 tilinpäätös	33 873 431

¹³Ei sisällä alueellista maaseudun kehittämisohjelmaa (ALMA).

¹⁴Sisältää osan linjasta 1, linjan 3, osan linjasta 4 ja teknisen avun.

62. Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 60 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) EU:n ohjelmakauden 2007—2013 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavan Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien hankkeiden ja sen toteutukseen liittyvän teknisen avun valtion rahoitusosuuden maksamiseen

2) yhdessä momentilla 30.10.61 olevan maaseuturahaston rahoitusosuuden kanssa valtion rahoitusosuutena henkilöstön palkkaamiseen sekä muiden välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen ja

3) neuvoston asetuksen (EY 1290/2005) artiklan 31 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) ja 33 (maaseuturahastoa koskevat erityiset säännökset), neuvoston asetuksen (EY 1260/1999) artiklan 30 (tukikelpoisuus) ja artiklan 39 (varainhoitoa koskevat oikaisut) ja neuvoston asetuksen (ETY 2082/1993) artiklan 24 (tuen vähentäminen, pidättäminen ja peruuttaminen) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Kainuun hallintokokeilusta annetun lain mukaisesti kohdistuu momentin myöntämisvaltuudesta 1 947 000 euroa ja määrärahasta 1 800 000 euroa Kainuun maakuntaan.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2010 saa tehdä ohjelmakauteen 2007—2013 kohdistuvia myöntämispäätöksiä 69 400 000 eurolla.

Mikäli ohjelmakauteen 2007—2013 kohdistuvaa vuoden 2009 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2010.

Selvitysosa: Määrärahasta on tarkoitus rahoittaa työn, yrittämisen ja työelämän politiikkaohjelman tavoitteita tukevia toimenpiteitä.

Myöntämisvaltuuksien käytöstä aiheutuvat menot, milj. euroa						Yhteensä
	2010	2011	2012	2013	2014—	vuodesta 2010 lähtien
Myöntämisvaltuudesta ennen vuotta 2010	53,930	44,730	33,230	19,110		151,000
Vuoden 2010 myöntämisvaltuudesta	6,770	22,120	18,020	13,880	8,610	69,400
Yhteensä	60,700	66,850	51,250	32,990	8,610	220,400

Myöntämisvaltuuden ja määrärahan käyttö eri ohjelmiin, milj. euroa

Ohjelma	Ohjelma- kauden rahoitus- kehys valtuute- na	Budjetoitu valtuutta ohjelmakautena	Myöntä- misvaltuus v. 2010	Käytetty määrärahaa v. 2008	Budjetoitu määrära- haa v. 2009	Määrära- ha v. 2010
Ohjelmakausi 2000— 2006 yhteensä ¹⁵	177,264	183,756	-	20,957	-	-
Manner-Suomen maaseu- dun kehittämisohjelma (ohjelmakausi 2007— 2013) ¹⁶	433,450	193,408	69,400	6,973	47,100	60,600
— josta Kainuu	11,806	5,357	1,947	0,076	1,295	1,800
— josta tekninen apu	22,000	9,702	3,324	2,465	3,831	3,430
Ohjelmien korjaukset				0,590	0,100	0,100
Kaikki yhteensä	610,714	377,164	69,400	28,520	47,200	60,700

Kainuun hallintokokeilusta annetun lain mukaisesti määrärahasta rahoitetaan yhdessä momentilla 30.10.61 olevan maaseuturahaston rahoitusosuuden kanssa alueellisten myöntämisvaltuuksien valtion rahoitusosuus Kainuun maakuntaa varten. Momentin teknisen avun määrärahaa käytetään myös momenttien 30.20.43 ja 30.20.44 sekä Maatilatalouden kehittämisrahaston osalta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman toteutukseen liittyvän teknisen avun valtion rahoitusosuuden maksamiseen.

Määräraha on osaksi alueiden kehittämislaissa tarkoitettua alueiden kehittämisen rahoitusta.

2010 talousarvio	60 700 000
2009 talousarvio	47 200 000
2008 tilinpäätös	11 048 946

¹⁵Ei sisällä alueellista maaseudun kehittämisohjelmaa (ALMA).

¹⁶Sisältää osan linjasta 1, linjan 3, osan linjasta 4 ja teknisen avun.

63. Maaseudun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 023 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtakunnallisen maaseudun kehittämisen ja tutkimuksen sekä maa- ja elintarviketalouden tutkimuksen rahoituksesta annetun lain (1477/2007) ja valtionavustuslain (688/2001) mukaisessa laajuudessa valtakunnallisten maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen mukaan lukien hankkeisiin sisältyvät kulutusmenot. Määrärahaa voidaan myöntää em. lainsäädännön edellyttämässä laajuudessa myös julkisyhteisöjen toteuttamiin hankkeisiin, joissa määrärahaa voidaan käyttää hankkeiden toteuttamiseen tarvittavan enintään 45 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahalla rahoitetaan valtakunnallista maaseudun kehittämis- ja tutkimustoimintaa, erityisesti laajojen verkostojen muodostumista. Määrärahalla tuetaan lisäksi valtioneuvoston maaseutupoliittisen selonteon ja erityisohjelman sekä viidennen, vuosia 2009—2013 koskevan maaseutupoliittisen kokonaisohjelman tavoitteita ja toteuttamista. Momentilta osarahoitetaan hankkeina myös seitsemää määrärahaista maaseutuprofessuuria.

Määrärahasta on tarkoitus osoittaa kylätoiminnan valtakunnalliseen kehittämiseen 850 000 euroa. Kylätoiminnan valtionavun tavoitteena on rahoituspohjan vakauttaminen ja välttämättömän kehitystyön jatkumisen turvaaminen.

2010 talousarvio	3 023 000
2009 talousarvio	2 693 000
2008 tilinpäätös	2 603 000

20. Maatalous

Selvitysosa:

Toimintaympäristö

Maataloustuotteiden, erityisesti kasvinviljelytuotteiden, ja maatalouden tuotantopanosten hinnat nousivat voimakkaasti vuosien 2007—2008 aikana. Nousu taittui kuitenkin vuoden 2008 loppupuolella. Ennusteiden mukaan viljan ja öljykasvien hinnat pysyttelisivät seuraavan kymmenen vuoden aikana keskimäärin 30—40 prosenttia ja jalostettujen maitotuotteiden (voi, maitojauhe, juustot) hinnat puolestaan noin 50—60 prosenttia korkeammalla tasolla kuin vuosina 2001—2005 keskimäärin. Kansainvälisen talouskriisin ei arvioida muuttavan pitkän aikavälin trendiä. Kriisin arvioidaan kuitenkin lisäävän hintavaihteluita.

EU on vuoden 2005 jälkeen alentanut huomattavasti vienti- ja markkinatukien tasoja, mikä on supistanut myös Suomessa maksettuja tukisummia. Lähivuosien markkinaennusteiden perusteella tukitasojen alenemisen arvioidaan kuitenkin tasaantuvan. Maatalouden toimintaedellytysten säilyminen ja kehittyminen edellyttävät, että Suomen tuottavuus- ja rakennekehitys eivät merkittävästi poikkea keskeisistä kilpailijamaista.

Maatalouden ravinnepäästöt maaperään, vesistöihin ja ilmaan vähenevät uusien, tarkennettujen tuotantomenetelmien ja -suositusten sekä -määräysten seurauksena. Kansallisen energia- ja ilmastostrategian päästörajoitusten mukaisesti maatalousperäisten energialähteiden tuotanto ja käyttö lisääntyvät lähivuosina.

Maatalous- ja elintarviketuotannon salmonellariski lisää paineita kotimaisen valkuaisrehutuotannon turvaamiseen.

Toimintaympäristön muutoksen tunnusluvut

	2005	2006	2007	2008	Kehitysarvio 2009—2010
Tukea saaneiden tilojen määrä, kpl	68 427	68 196	66 346	64 982	laskee
— väheneminen edellisestä vuodesta, %	3,3	0,4	2,7	2,1	jatkuu melko nopeana
Tilojen keskimääräinen peltopinta-ala, ha	34,2	34,4	35,3	36,1	kasvaa
<i>Pellonkäyttö</i>					
Maatalouskäytössä yhteensä, ha, josta	2 267 000	2 293 800	2 295 000	2 296 000	nykyinen taso säilyy
— elintarvikkeiden ja rehujen tuotannossa oleva ala	2 016 800	2 023 400	2 054 400	2 088 500	nykyinen taso säilyy
— energiakäytössä oleva ala	9 200	17 000	19 000	19 000	kasvaa
— kesantona oleva ala ¹⁷	241 000	253 400	231 600	188 500	alenee hitaasti
<i>Tuotantomäärät</i>					
Maitomäärä, milj. ltr	2 362	2 343	2 287	2 244	laskee hitaasti
Lihantuotanto yhteensä, milj. kg, josta	378	382	396,1	399,0	
— naudanlihan tuotanto	87	85	86,7	80,3	laskee hitaasti
— sianlihan tuotanto	204	208	213,2	217,0	kasvaa kulutuksen tahdissa
— siipikarjanlihan tuotanto	87	88	95,4	100,9	kasvaa kulutuksen tahdissa
Kananmunien tuotanto, milj. kg	58	57	57	58	laskee hitaasti
Viljasato yhteensä, milj. kg	4 058	3 790	4 137	4 082	nykyinen taso säilyy

¹⁷V. 2006 ja 2007 tiedot sisältävät hoidetun viljelemättömän pellon.

Keskeisten toimenpiteiden vaikuttavuustavoitteet

Pääluokkaperusteluissa esitettyjen vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi maa- ja puutarhataloutta tuetaan Suomessa EU:n yhteisen maatalouspolitiikan mukaisten tukimuotojen lisäksi kansallisilla tukijärjestelmillä. Maa- ja elintarviketalouden kilpailukyky Suomen olosuhteissa perustuu tulevaisuudessa myös entistä enemmän kaikkien elintarvikeketjun toimijoiden vahvaan osaamiseen ja uusien innovaatioiden (kuten uudet tuotteet sisältäen bioenergian, uudet tuotantoteknologiat, uudet ympäristöystävällisemmät tuotantotavat) kehittämiseen ja nopeaan käyttöönottoon.

EU:n maatalouspolitiikan välitarkastus (ns. terveystarkastus) vaikuttaa tukijärjestelmiin ja niiden toimeenpanoon vuonna 2010. Esimerkiksi EU:n kokonaan rahoittamia suoria tukia leikataan aiempaa enemmän ja määrärahoja ohjataan maaseudun kehittämiseen. Maitokiintiöjärjestelmän asteittaiseen purkamiseen liittyen tarvitaan toimia maitosektorille. Asiaa koskevat neuvoston asetukset annettiin tammikuussa 2009 ja vuotta 2010 koskevat komission asetukset annetaan loppuvuonna 2009.

Komission vuonna 2009 hyväksymää uudistettua pohjoisen tuen järjestelmää sovelletaan vuonna 2010 ensi kertaa kokonaisuudessaan. Muita kansallisen tuen tukijärjestelmiä sovelletaan pääsääntöisesti aiempien vuosien tapaan.

Sokerin ylituotannon vähentämiseen tähtäävään sokerialan rakenneuudistukseen liittyen yrityksille, viljelijöille ja muille alan toimijoille on korvattu osa uudistuksesta aiheutuvista tulojen menetyksistä unionin sokerin rakenneuudistusrahastosta. Suomen tukiosuus 75,8 milj. euroa on käytettävissä vuosina 2007—2011, määrästä on vuoden 2009 loppuun mennessä myönnetty 69,8 milj. euroa. Suomen viimeisen, Säkylässä sijaitsevan, sokeritehtaan tuotantoa on vähennetty 10 prosentilla viljelykaudesta 2008 alkaen. Lisäksi Jokioisissa sijaitseva tehdas on lopettanut isoglukoosin tuotannon. Rakenneuudistukseen sisältyvää ns. monipuolistamistukea maksetaan vuoteen 2011 asti sokerintuotantoa korvaavan yritystoiminnan kehittämiseen. Sokerijuurikkaan viljelyn jatkuminen ja tuotannon kannattavuus Suomessa pyritään varmistamaan maksamalla juurikkaan viljelijöille kansallista pinta-alan perustuvaa tukea sen sallittu enimmäismäärä. Lisäksi tuotantoaan jatkaville on maksettu kansallista kuljetustukea vuodesta 2009 alkaen. Sokerijuurikkaan viljelyä jatkaa noin 1 070 viljelijää.

Ohjelmakautta 2007—2013 koskevalla Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmalla vaikutetaan ympäristön ja maaseudun tilan paranemiseen ja luonnon monimuotoisuuden lisääntymiseen luonnonhaittakorvauksen, maatalouden ympäristötuen, eläinten hyvinvointia edistävien tukien ja ei-tuotannollisten investointien tuen avulla. Maa- ja metsätalousministeriö selvittää, onko vuonna 2010 mahdollista lisätä tukikelpoista peltoalaa ympäristötuki- ja luonnonhaittakorvausjärjestelmän piiriin. Ohjelmalla vaikutetaan myös maatalouden kilpailukyvyyn parantamiseen maatalouden rakennetuen eli nuorten viljelijöiden aloitustuen ja maatalouden investointituen avulla.

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan välitarkastuksessa (nk. terveystarkastus) ohjataan lisävaroja käytettäväksi EU:n maaseuturahastosta maaseudun kehittämisen uusiin haasteisiin (ilmastonmuutos, uusiutuva energia, vesienhoito ja luonnon monimuotoisuus sekä niihin liittyvät innovaatiot ja maitoalan rakenneuudistus) vuonna 2010—2013. Lisävarat ja niitä vastaava kansallinen rahoitus on vuonna 2010 kohdennettu maatalouden politiikkasektorille, ympäristötukimomentille.

Eduskunnalle annetaan talousarvioesitykseen liittyen hallituksen esitys uudistettavasta porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetukilaista, jonka nojalla myönnettäisiin mm. näiden elinkeinojen harjoittajille investointituet ja aloitustuet.

Maatalouden rakennetuen avulla sekä varhaiseläkejärjestelyin pyritään tuotantokustannusten alentamiseen edistämällä yritys-koon kasvua. Rakennetuki suunnataan perhevilmille ja niiden muodostamille yhteenliittymille. Rakennetukia myönnetään korkotukina ja Makerasta rahoitettavina avustuksina ja valtion takauksina sekä porotalouden ja luontaiselinkeinojen harjoittajille myönnettävinä valtionlainoina. Korkotukilainoja voidaan myöntää enintään 300 milj. euron lainapääomalle. Korkotukilainoja myönnetään muun muassa tuotanto- ja maatilojen asuinrakennusten rahoittamiseen sekä nuorten viljelijöiden aloitustukeen liittyviin kiinteistö- ja irtaimistohankintoihin. Käytettävissä olevat varat kohdennetaan elinkeinon jatkuvuuden ja tuotannon kannattavuuden parantamisen kannalta keskeisiin kohteisiin.

Vuonna 2010 rakennetukihakemuksista rahoitetaan EU:n maaseuturahaston osarahoitteisella tuella lypsy- ja lihakarjanavetoiden investointien ja nuorten viljelijöiden aloitustuen avustusosuus sekä eräiden bioenergian tuotantoon liittyvien investointien avustusosuus. Muut investointitukikohteet, nuorten viljelijöiden aloitustuen korkotuki ja valtiontakaus on tarkoitus rahoittaa kokonaan kansallisin varoin. Tuella arvioidaan rahoitettavan noin 600 tilanpidon aloittamista. Avustuksilla tuetaan hallitusohjelman mukaisesti myös turkistarhojen siirtoa pois pohjavesialueilta.

Maatalouden varhaiseläkejärjestelmät tarjoavat ikääntyneelle viljelijälle mahdollisuuden tilasta tai tuotannosta luopumiseen luovuttamalla tila jatkajalle tai pellot tilaansa laajentavalle viljelijälle. Varhaiseläkettä nostaa tällä hetkellä noin 27 000 henkilöä.

Hallitusohjelman mukaisesti toteutetaan vuonna 2008 käynnistettyä suomalaisen ruokakulttuurin edistämishjelmaa. Tällä pyritään varmistamaan, että suomalaisen ruokakulttuurin arvostus nousisi, lähiruokaa käytettäisiin enemmän muun muassa julkisissa ruokapalveluissa ja että kuluttaja olisi tyytyväinen kotimaisten elintarvikkeiden laatuun ja valikoimiin ja että terveelliset ruokatottumukset yleistyisivät.

Maa- ja elintarviketutkimus tuottaa ja välittää yhteistyössä neuvonnan kanssa tutkimukseen perustuvaa tietoa maa-, puutarha- ja elintarviketalouden sekä näihin liittyvän maaseudun yritystoiminnan kehittämiseksi. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskukseen (MTT) on koottu maa-, puutarha- ja elintarviketalouden biologinen, taloudellinen ja teknologinen tutkimus. MTT kehittää toimintaansa vastaamaan paremmin yhteiskunnan muuttuneisiin tarpeisiin mm. sektoritutkimuksen neuvottelukunnan linjauksen mukaisesti. Lisäksi tutkimusta rahoitetaan momentin 30.01.22 yhteistutkimusvaroin ja Maatilatalouden kehittämisrahastosta. Tutkimuksen ja neuvonnan yhteisillä toimilla vaikutetaan myös maatilan energiaraaka-aineisiin perustuvan tuotantomuodon valintaan eri tavoin suuntautuneilla maatiloilla.

Viljelijätukien menot ja niiden EU-osuus vuosina 2008—2010, milj. euroa

	Vuodelle 2008 maksettu tuki	Arvio vuodelle 2009	Arvio vuodelle 2010
Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (mom. 30.20.40)	554,7	555,9	559,3
EU-tulotuki (mom. 30.20.41) ¹⁸	547,5	558,0	544,5
Ympäristötuki ja eläinten hyvinvointia edistävät tuet ja ei- tuotannolliset investoinnit yhteensä (mom. 30.20.43)	312,3	348,9	362,2
— valtion osuus	225,0	251,3	258,9
— EU:n osuus	87,3	97,6	103,3
Luonnonhaittakorvaus yhteensä (mom. 30.20.44)	420,7	422,7	422,7
— valtion osuus	302,9	304,3	304,3
— EU:n osuus	117,8	118,3	118,3
Yhteensä viljelijätuet	1 835,2	1 885,5	1 888,7
— valtion osuus	1 082,6	1 111,5	1 122,5
— EU:n osuus	752,6	773,9	766,1
— EU:n osuus, %	41,0	41,0	40,6

**MAKERAsta ja talousarviosta myönnettävän maatalouden rakennetuen kehittyminen tuki-
muodoittain vuosina 2008—2010, milj. euroa**

	2008 tilinpäätös	2009 arvio	2010 arvio
MAKERA			
Käytettävissä olevat varat yhteensä	182,2	217,5	165,7
— omat tulot (mm. lainojen lyhennykset ja korot)	91,4	74,0	62,9
— lainojen ja avustusten peruutukset	0,0	4,9	2,7
— tulot EU:lta + sekalaiset tulot	9,3	15,4	26,5
— edelliseltä vuodelta siirtyvä määrä	56,1	57,5	40,7
— maitokiintiöiden myynti	2,2	2,0	2,0
— siirto talousarviosta	23,1	63,7	30,9
LAINAT, yhteensä	318,6	387,0	303,0
MAKERAsta (valtionlainat)	4,0	3,0	3,0
Talousarviosta (korkotukilainat, mom. 30.20.49)	314,6 ¹⁹	384,0	300,0
AVUSTUKSET (MAKERAsta)	109,0	160,0	86,0
KORKOTUKILAINOJEN KORKOTUKI (mom. 30.20.49)	51,1	58,6	59,6

¹⁸Ei sisällä EU-markkinatukea, joka ei ole viljelijätuki.

¹⁹Sisältää edelliseltä vuodelta siirretyn myöntämisvaltuuden.

01. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 33 057 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maksullisen toiminnan hintojen alentamiseen valiotaimituotannon osalta enintään 80 000 euroa,
- 2) Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen toiminnasta aiheutuviin sijoitusmenoiksi luettaviin talonrakennus- sekä maa- ja vesirakennustöihin,
- 3) kasvinsuojeluaineiden tarkastus- ja testaustoiminnasta aiheutuvien Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen menojen maksamiseen ja
- 4) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Määrärahan mitoituksessa tuloina otetaan huomioon tulot, jotka kertyvät Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen suoritteista perittävistä maksuista annetun asetuksen (1475/2007) perusteella.

Selvitysosa: Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen (MTT) *tehtävänä* on tuottaa ja välittää tutkimukseen perustuvaa tietoa maa- ja elintarviketalouden sekä siihen liittyvän maaseudun yritystoiminnan kehittämiseksi. MTT edistää elintarviketeollisuuden ja sen tarvitseman raaka-ainetuotannon kilpailukykyä sekä tukee elinympäristön, maaseudun ja maatalouden kestävästä kehitystä. Lisäksi MTT:llä on viranomais-tehtäviä, jotka liittyvät tutkimuksen yhteydessä hankittavaan asiantuntemukseen.

MTT:llä on laaja vastuu kansallisessa innovaatiotoiminnassa maa- ja puutarhatalouden, maaseudun kehittämisen ja elintarvikkeiden laadun ja turvallisuuden politiikkasektoreilla, jotka kytkeytyvät mm. luonnonvarojen kestävään käyttöön, alueelliseen ja infrastruktuurien kehittämiseen ja työn, osaamisen ja hyvinvoinnin kysymyksiin. MTT:n tutkimus rakentaa keskeistä tietopohjaa koko elintarvikeketjun tuotantopanosten ja raaka-aineiden tuotannosta ja jalostuksesta elintarvikemarkkinoihin ja kuluttajien valintoihin. MTT osallistuu aktiivisesti maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonalojen yhteisen Ympäristö ja luonnonvarat - tutkimusyhteenliittymän toimintaan sekä tutkimuksen suuntaamiseen Sektoritutkimuksen neuvottelukunnan tutkimusohjelmiin.

MTT tukee pääluokkaperusteluissa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön *toimialan vaikuttavuustavoitteiden* saavuttamista seuraavasti:

- MTT tuottaa tietoa maaseudun osaamisen ja yritystoiminnan vahvistamiseksi. MTT arvioi EU:n ja kansallisten politiikkojen tehokkuutta maaseutukehityksen osalta.
- MTT tuottaa uusia menetelmiä ja toimintamalleja sekä teknologisia ratkaisuja maa- ja puutarhatalouden kannattavuuden ja kestävyiden turvaamiseksi ja maataloustuotannon jatkumiseksi Suomessa.

— MTT tuottaa ratkaisuja ravinnekuormituksen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi ja luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. MTT edistää maa- ja elintarviketaloudessa hyödynnettävien luonnonvarojen kestävää käyttöä. MTT vastaa kansallisten kasvi- ja eläin geenivaraohjelmien koordinoinnista ja maatalouden kasvihuonekaasupäästöjen inventoinnista Suomessa.

— MTT kehittää maataloustuotantoa, maa- ja elintarviketalouden sivuvirtoihin ja uusiokäyttöön perustuvia energiaratkaisuja uusiutuvan energiatuotannon lisäämiseksi ja energiatehokkuuden parantamiseksi.

— MTT tuottaa tietoa ja menetelmiä kasvien ja eläinten terveyden edistämiseksi, eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi ja kuluttajiin kohdistuvien riskien vähentämiseksi. MTT osallistuu elintarvikkeiden ja niiden tuotantoprosessien kehittämiseen sekä edistää osaamisellaan elintarvikeketjun tarvitseman laadukkaan raaka-aineen tuotantoprosesseja.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2010 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti MTT:lle seuraavat tulostavoitteet:

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallinen tehokkuus

Toiminnan suuntaaminen politiikkasektoreille²⁰

	2008 tilinpäätös		2009 arvio		2010 esitys	
	Kustannukset		Kustannukset		Kustannukset	
	1 000 €	Htv	1 000 €	Htv	1 000 €	Htv ²¹
1. Maaseudun kehittäminen	5 217	89	5 600	99	6 100	105
— Tutkimus	4 625	79	4 800	85	5 400	93
— Asiantuntijatehtävät	592	10	800	14	700	12
2. Maa- ja puutarhatalous	25 253	431	23 800	424	23 500	405
— Tutkimus	21 146	361	19 100	340	18 700	322
— Asiantuntijatehtävät	4 107	70	4 700	84	4 800	83
3. Elintarvikkeiden turvallisuus ja laatu	7 621	130	8 200	146	8 600	148
— Tutkimus	6 672	114	7 300	130	7 500	129
— Asiantuntijatehtävät	949	16	900	16	1 100	19
4. Muu tutkimustoiminta ja muut asiantuntijatehtävät	4 834	82	4 900	87	4 800	81
— Muut tutkimustehtävät	1 022	17	600	11	600	10
— Muut asiantuntijatehtävät	2 176	37	2 600	46	2 500	43
— Tutkimusyhteisöä palvelevat asiantuntijatehtävät	1 636	28	1 700	30	1 700	28
Tutkimustoiminta ja asiantuntijatehtävät yhteensä	42 925	732	42 500	756	43 000	739
— Tutkimus	33 465	571	31 800	566	32 200	554
— Asiantuntijatehtävät	9 460	161	10 700	190	10 800	185

— Vuonna 2010 voimavaroja suunnataan seuraaviin tutkimusohjelmiin: mahdollisuuksien maaseutu, huomisen maatila, fossiilisesta uusiutuvaan, hyvinvointia ruuasta, vastuullinen elintarviketalous, muuttuva ilmasto ja maatalous, vesistöystävällinen maatalous ja geenivarojen kestävä käyttö.

²⁰MTT:n tutkimustoiminnan ja asiantuntijatehtävien kokonaiskustannukset. Ei sisällä maksullista palvelutoimintaa.

²¹Momentin 30.20.01 henkilötyövuosikiintiö vähennettynä maksullisen palvelutoiminnan henkilötyövuosilla (2008 TP: 38 htv, 2009 TA: 35 htv, 2010 TAE: 38 htv). MTT:n henkilöstökiintiö kokonaisuudessaan: v. 2008 TP 770, v. 2009 TA 791 ja v. 2010 TAE 777.

Lisäksi MTT suuntaa tutkimusta laitoksen toimialaan liittyviin Sektoritutkimuksen neuvottelukunnan tutkimusohjelmiin, joiden sisältö tarkentuu vuonna 2010.

— Osaamista kehitetään tiiviissä vuorovaikutuksessa kansainvälisten ja kansallisten yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa.

— Ulkoisten verkkopalvelujen tavoitteena on, että palveluille saadaan yhteenlaskettuna 4,3 (2008: 3,5) milj. käyntiä ja 1,1 (2008: 0,9) milj. kävijää.

— MTT vahvistaa kykyään olla vuorovaikutuksessa asiakkaiden - tutkimuksen hyödyntäjien - kanssa tutkimuksen suunnitteluvaiheessa, tutkimuksen aikana ja tulosten valmistuttua. Ohjelmat tukevat asiakkuuksien hallintaa ja tutkimuksen tarve- lähtöistä painopisteiden määrittelyä.

— Tiedon ja teknologian siirtoa kehitetään ja toteutetaan yhdessä tulosten käyttäjien sekä innovaatioketjun muiden toimijoiden, kuten neuvonnan ja opetuksen, avulla. Toiminnassa hyödynnetään alueellisia osaamiskeskittyä.

— MTT vahvistaa innovaatioketjun kokonaisuuden hallintaa lähtien tutkimuksesta keksinnön suojaamiseen ja edelleen kaupallistamiseen osana ydinprosessejaan.

— Tuottavuusohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi MTT tehostaa kiinteistöjen käyttöä sekä järjestelee uudelleen tutkimusta avustavia tehtäviä ja hallintotehtäviä. Lisäksi MTT suuntaa ja kehittää toimintaansa osana Ympäristö ja luonnonvarat - tutkimusyhteenliittymää sekä tiivistää yhteistyötä yliopistojen ja muiden tutkimuslaitosten kanssa.

Taloudellisuuden ja tuottavuuden tunnuslukuja

	2008 toteutuma	2009 talousarvio	2010 esitys
1. Tutkimustoiminnan ja asiantuntijatehtävien kokonaiskustannukset/tutkija, htv, 1 000 €	158	139	142
2. Tutkimustoiminnan ja asiantuntijatehtävien kokonaiskustannukset/julkaisu, 1 000 €	27	31	31
3. Tutkimustoiminnan ja asiantuntijatehtävien kokonaiskustannukset/asiakkaita palvelevat tuotokset, 1 000 €	248	118	205
4. Julkaisut yhteensä, kpl	1 595	1 350	1 380
— joista asiantuntijatarkastettuja tieteellisiä artikkeleita kpl/tutkija	0,7	0,7	0,8
— joista muita julkaisuja kpl/tutkija	5,2	3,7	3,8

Tuotokset ja laadunhallinta

Tuotokset keskeisistä suoritteista, kpl

	2008 toteutuma	2009 arvio	2010 esitys
Asiantuntijatarkastetut tieteelliset artikkelit	183	210	240
Ammattilehtiartikkelit	434	450	450
Yleislehtiartikkelit	64	90	90
Muut julkaisut	914	600	600
Julkaisut yhteensä	1 595	1 350	1 380
Tuotokset asiakkaiden päätöksenteon tueksi	86	250	100
Uudet tuotteet	24	35	35
Keksintöilmoitukset ja patentit	3	15	15
Analyyysimenetelmät ja muut tutkimusta palvelevat tuotokset	60	60	60
Tuotokset yhteensä	173	360	210

Kasvinsuojeluinelausunnot ja tutkimusraportit, kpl

	2008 toteutuma	2009 arvio	2010 esitys
Valmisteiden myyntilupaa varten annetut lausunnot	6	4	-
Kasvinsuojeluinelausunnot/tutkimusraportteja	3	4	3
GM-lausunnot/Kasvintuotanto (koko MTT)	4 (32)	6 (32)	8 (35)
Neuvonnalliset julkaisut	46	40	45
Neuvonnalliset esitelmät	36	35	40
Maksullisen testauspalvelun luottamukselliset raportit	51	43	40

— Vuonna 2010 kehittämisen paino on asiakastyössä, tutkimuksen vaikuttavuudessa, rahoituspohjan laajentamisessa, osaamisen ja johtamisen kehittämisessä sekä tuottavuuden parantamisessa. Toiminnan kehittämisessä hyödynnetään määrämuotoista asiakastyytyväisyyskyselyä.

— Vuonna 2010 MTT:llä on valmius laatustandardin ISO 9001:2008 sertifiointiin ja MTT pyrkii ylittämään EFQM-laatupalkintoarvioinnissa 400 pisteen rajan. Riskienhallintaa ja toiminnan ympäristövastuullisuutta kehitetään jatkuvan parantamisen mallilla.

Varmennetuista lisäys- ja taimiaineistoista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (9/2006) mukainen toiminta edellyttää valiotaimituotannon toimintamahdollisuuksien vakauttamisen osalta hintatukea 80 000 euroa.

Määrärahaa käytetään Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen käytössä olevien kiinteistöjen muutos- ja korjaustöihin, joiden menot laitos itse suorittaa. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen varsinaiset talonrakennusmäärärahat sisältyvät Senaatti-kiinteistöjen menoihin.

MTT tekee edelleen kasvinsuojeluinelaunnetarkastuksia sekä muita kasvinsuojeluinelaunnetiin liittyviä viranomais- ja asiantuntijatehtäviä. Kasvinsuojeluinelaunnetiden tutkimus- ja testaustoiminnalla tuotetaan kansainvälisten laatujärjestelmien mukaisesti puolueetonta tietoa valmisteiden biologisesta tehokkuudesta ja käyttökelpoisuudesta sekä kasvinsuojeluinelaunnetjäämistä EU:n pohjoisissa äärioloissa. Tietoa käytetään rekisteröinnissä, neuvonnassa ja kuluttajille suunnattavan informaation tukemisessa. Kemikaalilain siirtymäkausi kestää 13.5.2010 saakka.

Momentin mitoituksessa on otettu huomioon 14 henkilötyövuoden vähentyminen tuottavuustoimien vuoksi. Tuottavuusohjelman johdosta MTT luopuu osasta toimitilojaan. Näihin liittyvien pitkäaikaisten vuokrasopimusten kompensationsa on lisäksi otettu huomioon 690 000 euroa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)			
	2008	2009	2010
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	48 126	47 893	47 967
Bruttotulot²²	13 382	15 160	14 910
Nettomenot	34 744	32 733	33 057
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	9 517		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	7 738		

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)			
	2008	2009	2010
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Yhteisrahoitteisen toiminnan tulot			
— muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	2 590	3 400	3 350
— EU:lta saatava rahoitus	728	900	900
— muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	4 842	6 000	5 250
Tulot yhteensä	8 160	10 300	9 500
Hankkeiden kokonaiskustannukset	27 350	33 000	30 000
Kustannusvastaavuus (tulot - kustannukset)	-19 190	-22 700	-20 500
Kustannusvastaavuus, %	30	31	32

— Tutkimushankkeille ja asiantuntijatehtäville välittömästi kohdistuvan yhteisrahoituksen tulokertymätavoite on 9,5 milj. euroa. Valtion virastoilta saatavaa yhteisrahoitusta odotetaan kertyvän 3,35 milj. euroa (35 %), EU:lta saatavaa yhteisrahoitusta 0,9 milj. euroa (9 %) ja muuta valtionhallinnon ulkopuolista yhteisrahoitusta odotetaan kertyvän 5,25 milj. euroa (56 %).

— Yhteisrahoituksen lisäksi MTT:n käytössä arvioidaan olevan EU-maaloustukia 1,0 milj. euroa, työ- ja elinkeinoministeriön työllistämismäärärahoja 0,2 milj. euroa sekä muita tuottoja 2,16 milj. euroa.

Tuloina otetaan huomioon muut kuin momenteille 12.30.32 ja 12.30.99 tutkimuskeskuksen toiminnasta kertyvät tulot. Puutarhakasvien jalostusmaksuina vuonna 2010 kertyvät tulot 80 000 euroa on merkitty momentille 12.30.32 ja pääomaluonteiset tulot momentille 12.30.99.

Määräraha on tarkoitus käyttää 890 000 euroa taloustutkimuksen tuottaman tilivuoden 2009 kannattavuuskirjanpitoaineiston hankinta- ja käsittelykustannusten kattamiseen. Näistä kustannuksista noin 380 000 euron osuus aiheutuu kirjanpito-tietojen toimittamisesta EU:lle. EU korvaa vajaan viidesosan Suomen FADN-kirjanpitoaineiston tuottamisesta aiheutuvista kokonaiskustannuksista. Vuonna 2010 saatava korvaus koskee tilivuotta 2010 koskevaa ennakoerää sekä tilivuoden 2008 aineistosta saatavaa loppuerää, yhteensä noin 149 000 euroa. Korvaus tuloutetaan momentille 30.20.01 MTT:lle aiheutuneiden kustannusten kattamiseksi.

²²Bruttotuloissa ei ole otettu huomioon työ- ja elinkeinoministeriön määrärahoja (0,2 milj. euroa) eikä yhteisrahoitteiseen toimintaan muilta valtion virastoilta saatavia jakamattomia määrärahoja (0,55 milj. euroa), yhteensä 0,75 milj. euroa.

Määrärahasa on otettu huomioon edelleen 168 000 euroa hevostalouden tutkimukseen totopelien tuotto-osuutena momentille 12.30.20 kertyvistä varoista.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Bruttomenot	(74)
Työnantajan keva-maksun poistaminen, mistä kertaluontoista vähennystä 97 000 euroa (sis. budjettirahoituksen 425 000 euroa, maksullisen ja yhteisrahoituksen osuuden 239 000 euroa)	-664
Palkkojen tarkistukset	435
Tuottavuustoimenpiteet (-14 htv)	-748
VEL-maksun vähennys	-28
Muu menojen vähennys	-111
Muutosten tukeminen tuottavuustoimenpiteiden säästöistä vuonna 2010	500
Luovuttavien tilojen vuokratkompensaatio	690
Bruttotulot	(-250)
Työnantajan keva-maksun poistaminen	-239
Muu tulojen vähennys	-11
Yhteensä	324

(Henkilötyövuosien enimmäismäärä on 777 htv, josta maksullisen toiminnan osuus on 38 htv)

2010 talousarvio	33 057 000
2009 talousarvio	32 733 000
2008 tilinpäätös	32 965 000

40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 559 265 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) ja tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain (557/2005) 18 b §:n, sellaisena kuin se on laissa 618/2006 mukaiseen tukeen
- 2) valtionavustusten maksamiseen kotieläinjalostukseen liittyvien palveluiden saatavuuden turvaamiseksi pohjoisimmassa Suomessa ja
- 3) vuonna 2009 ja sitä aikaisempina vuosina myönnettyjen tukien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2010 Manner-Suomessa tehtävistä uusista luonnonhaittakorvauksen kansallisen lisäosan sitoumuksista saa aiheutua menoja vuosina 2011—2014 yhteensä enintään 18 000 000 euroa.

Vuonna 2010 tehdyistä muista tukipäätöksistä saa aiheutua vuoden 2011 ja sitä seuraavien vuosien määrärahasta maksettavia menoja enintään 84 094 000 euroa.

Selvitysosa: Maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen tavoitteena on täydentää EU:n tukijärjestelmiä (EU-tulotuet, luonnonhaittakorvaus ja ympäristötuki) sekä osaltaan turvata maa- ja puutarhatalouden toimintaedellytyksiä ja tuotannon kannattavuutta sekä edesauttaa maaseudun elinvoimaisuuden säilyttämisessä. Määrärahasta maksetaan Etelä-Suomen kansallista tukea, pohjoista tukea, luonnonhaittakorvauksen kansallista lisäosaa ja eräitä muita kansallisia tukia. Kansallista tukea maksetaan lähes kaikille aktiivituloille.

Etelä-Suomen kansallista tukea maksetaan tukialueiden A ja B kotieläintaloudelle, puutarhataloudelle ja kasvinviljelylle komission vuonna 2008 hyväksymän tukiohjelman perusteella. Pohjoista tukea maksetaan Keski- ja Pohjois-Suomessa (C-tukialueella) kotieläintaloudelle, puutarhataloudelle ja kasvinviljelylle pitkäaikaisen pohjoisen tuen tukijärjestelmän perusteella. Komission vuonna 2009 hyväksymää uudistettua pohjoisen tuen järjestelmää sovelletaan vuonna 2010 ensi kertaa kokonaisuudessaan.

Luonnonhaittakorvauksen kansallista lisäosaa maksetaan koko maassa EU-osarahoitteisen luonnonhaittakorvauksen (LFA) lisäosana. Uusi LFA lisäosasisitelmä arvioidaan tehtävän noin 4 000 tilalle. Lisäksi määrärahasta maksetaan eräitä muita tukimuotoja kuten perunantuotannon ja sokerijuurikkaan kansallista tukea. Uutena tukimuotona on tarkoitus maksaa tukea kotieläinjalostukseen liittyvien palveluiden saatavuuden turvaamiseksi pohjoisimmassa Suomessa, vastaavia menoja on aikaisemmin rahoitettu momentilta 30.10.50.

Maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen arvioitu jakautuminen eri kohteisiin vuosina 2008—2010 sekä arvio menojen siirtymisestä seuraavien vuosien määrärahasta maksettavaksi, milj. euroa

	2008 toteutuma	2009 arvio	2010 arvio
Tuki yhteensä ao. vuoden tuotannolle	554,7	555,9	559,3
Etelä-Suomen kansallinen tuki	93,5	90,4	87,0
Pohjoinen tuki	327,4	328,4	328,4
Luonnonhaittakorvauksen kansallinen lisäosa	119,3	119,3	119,3
Muu kansallinen tuki	14,5	17,8	24,6
Edellisiin vuosiin kohdistuvia tukimenoja maksetaan ao. vuoden määrärahasta	11,8	5,6	5,6
Valtuus budjetissa	84,1	84,1	84,1

Ympäristötuen ja luonnonhaittakorvauksen kansallisen lisäosan myöntämisvaltuuksista aiheutuvat menot, milj. euroa

	2010	2011	2012	2013	2014—	Yhteensä vuodesta 2010 lähti- en
Ennen vuotta 2010 tehdyt sitoumukset ²³	116,0	116,0	1,0	0,6	-	233,6
Vuonna 2010 tehtävät luonnonhaittakorvauksen kansallisen lisäosan sitoumukset	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	22,5
Yhteensä	120,5	120,5	5,5	5,1	4,5	256,1

2010 talousarvio	559 265 000
2009 talousarvio	559 365 000
2008 tilinpäätös	557 475 000

²³Ympäristötuen kansallisen lisäosan vuonna 2006 ja luonnonhaittakorvauksen kansallisen lisäosan 2006—2009 tehtyjen sitoumusten menot.

41. EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 558 520 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 mukaisten Euroopan unionin kokonaan rahoittamien suorien tukien ja niihin verrattavien muiden Euroopan unionin kokonaan rahoittamien menojen maksamiseen ja
- 2) neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 mukaisten maataloustuotteiden vientituen, yksityisen varastoinnin tuen ja eräiden muiden maataloustuotteiden markkinoita ohjaavien toimenpiteiden menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: EU-tulotukien avulla pyritään korvaamaan hallinnollisten hintojen laskuista aiheutuvia tulonmenetyksiä. EU-tulotukiin kuuluvien suorien tukien ehtona on mm. ympäristöön sekä eläinten ja kasvien terveyteen liittyvien vaatimusten noudattaminen.

Pääosa EU-tulotuista maksetaan suoriin tukiin kuuluvana tuotannosta irrotettuna tilatukena, joka otettiin käyttöön vuonna 2006. Lisäksi maksetaan tuotantosidonnaisia tukia. Kuitupellavan ja hampun sekä kuivattujen rehujen ja tärkkelysperunan jalostajille maksetaan suorien tukien järjestelmään kuulumattomia jalostustukia.

Suoriin tukiin kohdistuu vuosittain tuen mukauttaminen eli modulaatio. Vuonna 2010 modulaatio on 8 % suorien tukien määrästä. Modulaation laskenta on muuttunut vuodesta 2009 alkaen. Tuen leikkausta ei enää tehdä alle 5 000 euroa tukia saaville. Tämän seurauksena myöskään vastaavaa tuen palautusta ei enää tehdä seuraavana vuonna. Vuodesta 2009 alkaen modulaatioleikkaus tehdään tuen saajan kaikkien suorien tukien määrään, joka ylittää 5 000 euroa.

EU-tulotuet muodostivat vuonna 2008 noin 14 % maatalouden kokonaislaskelman mukaisesta kokonaistuotosta ja noin 29 % kaikista maa- ja puutarhataloudelle maksetuista tuista.

EU-markkinatukia (vientijä sisämarkkinatukia) arvioidaan maksettavan 14 000 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon vuonna 2010 maksettavat EU-tulotuet ja EU-markkinatuet. Momentille 12.30.01 arvioidaan kertyvän vastaavasti 558 520 000 euroa.

EU-tulotuki ja EU-markkinatuet vuonna 2010 käyttökohteittain	(2009)	€
EU-tulotuki yhteensä	557 987 000	544 520 000
— Tilatuki	524 273 000	508 968 000
— Tuotantosidonnaiset viljelijätuet	48 539 000	55 354 000
— Muut tuotantosidonnaiset tuet (jalostajan tuet)	15 000	1 198 000
— Suorien tukien mukauttaminen	-28 640 000	-21 000 000
— Suorien tukien mukauttamisen lisämäärä vuodelta 2008	13 800 000	-
EU-markkinatuet yhteensä	35 000 000	14 000 000
— Vientituki	28 000 000	11 000 000
— Sisämarkkinatuet	7 000 000	3 000 000
Yhteensä	592 987 000)	558 520 000

2010 talousarvio	558 520 000
2009 talousarvio	592 987 000
2008 tilinpäätös	559 852 637

42. *Satovahinkojen korvaaminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää satovahinkojen korvaamisesta annetun lain (1214/2000) mukaisten korvausten maksamiseen. Määrärahasta saa maksaa myös edellisiin vuosiin kohdistuvia korvauksia.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Lain perusteella korvauksia voidaan maksaa poikkeuksellisten luonnonolojen kasvavalle tai korjuuvaiheessa olevalle sadolle aiheuttamista vahingoista, vahingosta, joka aiheutuu talvehtivalle kasville poikkeuksellisista talvehtimisolosuhteista sekä poikkeuksellisen tulvan tai poikkeuksellisten sateiden vuoksi kylvämättä jääneen peltoalan perusteella sekä neuvontajärjestöille niiden kunnille antamasta asiantuntija-avusta.

2010 talousarvio	3 400 000
2009 talousarvio	3 400 000
2008 tilinpäätös	3 400 000

43. *Maatalouden ympäristötuki, eläinten hyvinvointia edistävät tuet ja ei-tuotannolliset investoinnit* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 362 238 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) EU:n komission vuosille 1995—1999 hyväksymän maatalouden ympäristöohjelman, vuosille 2000—2006 hyväksymän horisontaalisen maaseudun kehittämissuunnitelman mukaisten maatalouden ympäristötukien ja vuosille 2007—2013 hyväksymän Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman mukaisten maatalouden ympäristötukien, eläinten hyvinvointia edistävien tukien ja ei-tuotannollisten investointitukien maksamiseen
- 2) kokonaan kansallisesti rahoitettavaan useiden tilojen yhteisten vesitaloudellisten toimenpiteiden hankekohtaiseen suunnitteluun enintään 84 000 euroa
- 3) kokonaan kansallisesti rahoitettavan luonnon monimuotoisuutta ja kosteikkoja koskevien yleissuunnitelmien laatimiseen enintään 260 000 euroa ja
- 4) kokonaan kansallisesti rahoitettavaan yhteisön vesipolitiikan puitedirektiivin toimeenpanoon liittyen maa- ja metsätalouden kuormituksen ja sen vaikutusten seurantaan enintään 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin ja kokonaan kansallista määrärahaa enintään 22 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen kohdissa 2—4 tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2010 saa tehdä EU:n komission vuosille 2007—2013 hyväksymän maatalouden ympäristötukijärjestelmän ja eläinten hyvinvointia edistävien tukien mukaisia sitoumuksia ja sopimuksia sekä ei-tuotannollisten investointien tukijärjestelmän tukien myöntämispäätöksiä siten, että niistä aiheutuu vuosina 2011—2019 menoja yhteensä enintään 46 800 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu lisäyksenä huomioon 10 910 000 euroa EU:n yhteisen maatalouspolitiikan välitarkastuksessa ns. maaseudun uusiin haasteisiin osoitettuja modulaatiovaroja ja niiden kansallisia vastarahoja. Määräraha-tarpeeksi arvioidaan yhteensä 374 610 000 euroa. Kun siitä arvioidaan katettavan 12 372 000 euroa edelliseltä vuodelta siirtyvällä määrärahalla, vuoden 2010 määräraha-tarve on 362 238 000 euroa.

Maatalouden ympäristötuen ja ei-tuotannollisten investointien tuen tavoitteena on muun muassa maatalous- ja puutarhatuotannon harjoittaminen kestävästi siten, että tuotanto kuormittaa ympäristöä nykyistä vähemmän, luonnon monimuotoisuus ja maatalouden kulttuurimaisemien säilyminen turvataan ja tuotannon harjoittamisen edellytykset säilyvät hyvinä myös pitkällä aikavälillä. Ympäristötukea ja ei-tuotannollista investointitukea voidaan myöntää myös Leader-toimintatavalla toteutettavien kosteikkojen ja perinnebiotooppien alkuraivaukseen ja hoitoon. Eläinten hyvinvointia edistävien tukien tavoitteena on eläinten hyvinvoinnin ja terveyden kohentuminen ja kotieläinten lajienmukaisemman hoidon edistäminen ja viljelijöiden tietoisuuden lisääminen eläinten hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä. Maatalouden erityis-tukisopimuksilla ja ei-tuotannollisten investointien tuella tuetaan erityisesti valtioneu-

voston periaatepäätöksen ”Vesiensuojelun suuntaviivat vuoteen 2015” -tavoitteita. Valtioneuvosto hyväksyy Suomen ensimmäiset vesienhoitosuunnitelmat vuonna 2009.

Vuonna 2010 on tarkoitus tehdä uusia ympäristötukijärjestelmän mukaisia viisivuotisia perus- ja lisätoimenpidesitoumuksia sekä viisi- ja kymmenvuotisia ympäristötuen erityistukisopimuksia, viisivuotisia eläinten hyvinvointia edistäviä sitoumuksia sekä ei-tuotannollisten investointitukien myöntöpäätöksiä.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon myös vuosina 1995—1999 ja 2000—2006 tehdyt ympäristötukisitoumukset ja -sopimukset. EU:n rahoitusosuus on 28 % lukuun ottamatta Leader-toimintatavalla toteutettavia toimenpiteitä sekä EU:n yhteisen maatalouspolitiikan välitarkastuksessa (nk. terveystarkastus) Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman maatalouden ympäristötukeen kohdennettavia lisävaroja, joissa se on 45 %.

Ympäristötukijärjestelmän piirissä oli vuonna 2008 93 % käytettävissä olevasta maatalousmaasta ja 91 % kaikista maataloustukia saaneista viljelijöistä. Eläinten hyvinvointia edistävään järjestelmään on sitoutunut noin 6 000 kotieläintuotannon harjoittaja.

Ympäristötukijärjestelmän ja muiden järjestelmien vuoden 2010 määrärahojen arvioitu jakautuminen²⁴

	(2009)	€
Yhteensä, josta	348 915 000	362 238 000
— EU-osuus	97 577 000	103 272 000
— valtion osuus	250 294 000	257 922 000
— kokonaan kansallisesti rahoitettava maatalouden ympäristötuki (enintään)	1 044 000)	1 044 000

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon maatalouden ympäristötukijärjestelmän menoina myös kokonaan kansallisesti rahoitettavat useiden tilojen yhteisten vesitaloudellisten toimenpiteiden hankekohtaisesta suunnittelusta aiheutuvat sekä luonnon monimuotoisuutta ja kosteikkoja koskevien yleissuunnitelmien laatimisen aiheuttamat kulutusmenot. Lisäksi on otettu huomioon maa- ja metsätalouden päästöjen seurannan järjestämiseen ja hoitamiseen tarvittava rahoitus vesiensuojelutoimien suunnittelemiseksi. Tämä on osa yhteisön vesipolitiikan puitedirektiivin toimeenpanon seurantaa, joka liittyy pinta- ja pohjavesien tilan määrittämiseen.

Momentille 12.30.02 arvioidaan kertyvän tuloja vastaavasti 100 844 000 euroa.

²⁴Lisäksi käytettävissä on 12,372 milj. euroa edelliseltä vuodelta siirtyvää määrärahaa.

Ympäristötukijärjestelmän ja muiden järjestelmien toteuttamisesta aiheutuvat menot, milj. euroa

	2010 ²⁵	2011	2012	2013	2014—	Yhteensä vuodesta 2010 lähtien
Vuosia 2007—2013 koskeva järjestelmä ja toimenpiteet	357,1	360,9	65,0	38,3	19,5	840,8
— Vuonna 2010 tehtävät päätökset ja toimenpiteet	12,2	11,7	11,7	11,7	11,7	59,0
— Ennen vuotta 2010 tehdyt päätökset ja toimenpiteet	344,9	349,2	53,3	26,6	7,8	781,8
Vuosia 2000—2006 koskeva tukijärjestelmä	16,3	4,3	1,2	0,9	1,1	23,8
Vuosia 1995—1999 koskeva ohjelma	1,2	1,2	1,2	1,2	2,6	7,4
Yhteensä	374,6	366,4	67,4	40,4	23,2	872,0

Momentin 30.20.40 määrärahasta maksetaan lisäksi kokonaan valtion rahoittamaa ympäristötuen kansallista lisäosaa ohjelmakauden 2000—2006 sitoumusten perusteella.

Momentin nimike on muutettu.

2010 talousarvio	362 238 000
2009 talousarvio	348 915 000
2008 tilinpäätös	344 647 000

²⁵Menoista rahoitetaan 12,372 milj. euroa edelliseltä vuodelta siirtyvällä määrärahalla, minkä johdosta vuonna 2010 budjetoidaan 362,238 milj. euroa.

44. Luonnonhaittakorvaus (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 422 673 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää EU:n komission vuosille 2000—2006 hyväksymän horisontaalisen maaseudun kehittämissuunnitelman ja vuosille 2007—2013 hyväksymän Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman mukaisten luonnonhaittakorvausten maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2010 saa tehdä EU:n komission vuosille 2007—2013 hyväksymän luonnonhaittakorvausjärjestelmän mukaisia sitoumuksia siten, että niistä aiheutuu vuosina 2011—2014 menoja yhteensä enintään 64 000 000 euroa.

Selvitysosa: Luonnonhaittakorvauksilla korvataan maatalousyrittäjille pysyvien epäsuotuisten luonnonolojen maataloustuotannolle aiheuttamaa luonnonhaittaa. Luonnonhaittakorvauksen tavoitteena on turvata maatalouden toimintaedellytykset ja jatkuvuus sekä säilyttää maatalousmaa maatalouskäytössä. EU:n rahoitusosuus on 28 %. Luonnonhaittakorvaukseen arvioidaan vuonna 2010 tarvittavan 422 673 000 euroa, mistä EU:n osuutta on 118 348 000 euroa ja valtion osuutta 304 325 000 euroa.

Momentin 30.20.40 määrärahasta maksetaan lisäksi kokonaan valtion rahoittamaa luonnonhaittakorvauksen kansallista lisäosaa.

Momentille 12.30.02 arvioidaan kertyvän vastaavasti 118 348 000 euroa.

Luonnonhaittakorvausjärjestelmän toteuttamisesta aiheutuvat menot, milj. euroa

	2010	2011	2012	2013	2014	Yhteensä vuodesta 2010 lähti- en
Vuosia 2007—2013 koskeva järjestelmä						
— Vuonna 2010 tehtävät päätökset ja toimenpiteet	16,00	16,00	16,00	16,00	16,00	80,00
— Vuosina 2007—2009 tehdyt päätökset ja toimenpiteet	405,37	405,37	3,10	1,20	-	815,04
Aiempina vuosina tehdyt päätökset ja toimenpiteet	1,30	-	-	-	-	1,30
Yhteensä	422,67	421,37	19,10	17,20	16,00	896,34

2010 talousarvio	422 673 000
2009 talousarvio	422 673 000
2008 tilinpäätös	422 673 000

45. Luopumistuet ja -korvaukset ja pellonmetsitystuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 146 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) luopumiseläkelain (16/1974) ja luopumiskorvauslain (1330/1992) mukaisten korvausten maksamiseen
- 2) maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) sekä maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) mukaisten luopumistukien ja hoitokustannusten maksamiseen ja
- 3) vuosina 1995—1999 toteutetun maatalouden metsätoimenpideohjelman mukaisista toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Luopumistuella edistetään yksikköön suurentamista ja sukupolvenvaihdoksia maa- ja porotaloudessa. Tavoitteena on myös alentaa maatalousyrittäjien keski-ikää.

Vuonna 2010 maksetaan kokonaan kansallisesti rahoitettavista kolmesta (ajanjaksot 2000—2002, 2003—2006 ja 2007—2010) maatalousyrittäjien luopumistukijärjestelmästä sekä aiempien vuosien luopumiseläke- ja -korvausjärjestelmästä aiheutuvia menoja, jotka sisältävät myös sopimusten hoitokulut. Vuosina 2007—2010 toteutettavan luopumistukijärjestelmän tuen piiriin arvioidaan vuonna 2010 tulevan noin 600 tilaa ja noin 900 luopujaa.

Vuosien 1995—1999 tukijärjestelmiä toteutettiin EU-osarahoitteisena. Menojen maksaminen jatkuu osana Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaa, sen linjaa 1. Tukea arvioidaan maksettavan vuonna 2010 yhteensä 6 820 000 euroa, josta EU:n rahoitusosuus on 2 330 000 euroa.

Maatalouden metsätoimenpideohjelman 1995—1999 mukaisia menoja arvioidaan vuonna 2010 maksettavan 800 000 euroa, josta EU:n rahoitusosuus on 220 000 euroa. Menojen maksaminen jatkuu osana Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaa, sen linjaa 2.

Momentille 12.30.02 arvioidaan kertyvän yhteensä 2 814 000 euroa.

Luopumistukien ja -korvauksen toteutuminen vuonna 2010

Tukimuoto	Järjestelmän piiriin tullut sen voimassaoloaikana		Eläkkeitä maksussa v. 2010 lopussa, arvio kpl	Keskim. korvaus v. 2010, arvio euroa/kk
	Tiloja	Luopujia		
Luopumiseläke	23 877	39 904	16 561	224
Luopumiskorvaus	885	1 285	-	-
Luopumistuki 1995—1999	6 167	9 127	509	874
Luopumistuki 2000—2002	1 845	2 793	1 143	889
Luopumistuki 2003—2006	3 444	4 907	3 208	891
Luopumistuki 2007—2010	2 838	3 436	2 748	935
Yhteensä	39 056	61 452	24 169	

Menot vuonna 2010 ja sitä aikaisempina vuosina tehdyistä luopumiseläkkeistä ja -korvauksista ja maatalousyrittäjien luopumistukia koskevista sitoumuksista ja metsätoimenpiteistä, milj. euroa

	2010		2011	2012	2013	Myöh. vuodet yht.
	yhteensä	mistä EU:n osuus				
Luopumiseläkkeet ja -korvaukset	46,50	-	42,30	40,10	39,79	228,21
Luopumistuki 1995—1999	6,82	2,33	4,10	2,20	1,02	0,18
Luopumistuki 2000—2002	17,34	-	9,40	4,90	2,83	2,37
Luopumistuki 2003—2006	39,94	-	31,40	28,20	22,22	29,28
Luopumistuki 2007—2010	34,70	-	35,70	29,70	26,03	60,97
Luopumistuki 2011—2014			5,80	15,60	23,46	204,54
Maatalouden metsätoimenpiteet, vuosien 1995—1999 sitoumukset	0,80	0,22	0,80	0,10	-	-
Yhteensä	146,10	2,55	129,50	120,80	115,35	525,55

2010 talousarvio	146 100 000
2009 talousarvio	143 400 000
2008 tilinpäätös	144 480 000

46. Markkinoinnin ja tuotannon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 661 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) maataloustuotteiden markkinoinnin ja tuotannon kehittämisen avustamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (606/2008) mukaisesti maataloustuotteiden markkinoinnin ja tuotannon kehittämiseen liittyvien hankkeiden avustuksiin, mukaan lukien julkisoikeudellisten yhteisöjen sekä kuntien toteuttamat hankkeet

2) neuvoston asetuksen (EY 3/2008) mukaiseen maataloustuotteiden tiedotukseen ja menekinedistämiseen ja

3) neuvoston asetuksen (EY 1234/2007) mukaisesti hunajan tuotannon ja markkinoinnin kehittämiseksi laaditusta ohjelmasta aiheutuviin menoihin sekä kansalliseen hunajan tuotannon markkinoinnin edistämiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Kansallisen markkinoinnin ja tuotannon kehittämistoimenpiteisiin tarkoitetuilla varoilla tuetaan laajoja valtakunnallisia maataloustuotteiden markkinoinnin ja tuotannon kehittämisohjelmia. Avustusta voi myöntää mm. maataloustuotteista tiedottamiseen ja mainostamiseen.

EU:n maataloustuotteiden menekinedistämisen ohjelmien menot ovat 1 000 000 euroa, mistä EU:n osuus on 500 000 euroa ja valtion osuus 500 000 euroa.

Hunajan tuotannon ja markkinoinnin edistämiseen arvioidaan tarvittavan 255 000 euroa, mistä kokonaan kansallisesti rahoitettua edistämistä varten on 50 000 euroa ja EU:n osarahoittaman tukijärjestelmän kokonaismenoiksi arvioidaan 205 000 euroa. EU:n rahoitusosuus on 50 %.

Momentille 12.30.01 arvioidaan kertyvän vastaavasti 603 000 euroa.

Määrärahan arvioitu käyttö, euroa

	Yhteensä,	mistä EU:n osuus
Kansalliset markkinoinnin ja tuotannon kehittämistoimet	3 406 000	-
Menekinedistäminen sisämarkkinoilla ja yhteisön ulkopuolella (EY 3/2008)	1 000 000	500 000
Hunajantuotannon ja markkinoinnin edistäminen (EY 1234/2007)	255 000	103 000
Yhteensä	4 661 000	603 000

Momentin määräraha on muutettu kolmivuotiseksi siirtomäärärahaksi.

2010 talousarvio	4 661 000
2009 talousarvio	5 861 000
2008 tilinpäätös	5 171 000

47. *Elintarvikeketjun kehittäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 713 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) elintarviketalouden laatu järjestelmien kehittämisen avustamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (838/2008) mukaisesti elintarviketalouden laatu strategian toteuttamiseen liittyvien hankkeiden avustuksiin ja
- 2) elintarviketalouden laatu strategian toteuttamiseen liittyen enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahasta voidaan myöntää avustusta myös julkisyhteisöille.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatus päätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään elintarviketalouden laatu strategian täytäntöönpanoon. Tuettavia kohteita ovat hankkeet, jotka vaikuttavat elintarvikeketjun kilpailukykyyn parantumiseen, elintarviketalouden yhteiskuntavastuullisen toimintatavan vahvistumiseen ja kuluttajien tietoisuuden parantumiseen kotimaisen elintarviketalouden toiminnasta. Määrärahasta arvioidaan käytettävän 500 000 euroa hallitusohjelman mukaiseen suomalaisen ruokakulttuurin edistämishjelmaan.

Momentin nimike on muutettu.

2010 talousarvio	1 713 000
2009 talousarvio	1 873 000
2008 tilinpäätös	1 913 000

48. Puutarhatalouden ja sokerintuotannon erityistoimenpiteet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 874 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) neuvoston asetuksen (EY 1234/2007) mukaisesti hedelmä- ja vihannestuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmien menojen maksamiseen ja
- 2) neuvoston asetuksen (EY 320/2006) mukaisesti EU:n sokeriuudistukseen liittyvän rakenneuudistuksen toimenpiteiden menoihin.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Tuottajien muodostamille markkinointiyhteenliittymille eli tuottajaorganisaatioille maksetaan tukea toimintaohjelman toteuttamiseen. Tuen määräksi arvioidaan 1 473 000 euroa.

Sokerintuotannon rakenneuudistuksen monipuolistamisen toimenpiteiden menoihin arvioidaan tarvittavan 4 401 000 euroa. Tukien maksatus voi jatkua syksyyn 2011 asti.

Määrärahasta maksettavat tuet rahoitetaan kokonaisuudessaan EU:n maataloustukirahastosta.

Momentille 12.30.01 arvioidaan kertyvän vastaavasti 5 874 000 euroa.

Määrärahan arvioitu käyttö, euroa (EU:n kokonaan rahoittama)	(2009	€
Hedelmä- ja vihannestuottajaorganisaatiot	1 357 000	1 473 000
Sokerintuotannon erityistoimenpiteet	32 200 000	4 401 000
Yhteensä	33 557 000)	5 874 000

2010 talousarvio	5 874 000
2009 talousarvio	33 557 000
2008 tilinpäätös	23 902 000

49. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 59 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalouden rakennetukilain (1476/2007), maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000), maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annetun lain (1303/1994), maaseutuelinkeinolain (1295/1990) ja maatilalain (188/1977) mukaisista korkotukilainoista, eräiden maatilatalouden luottojen vakauttamisesta annetun lain (511/1985) mukaisista lainoista sekä maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämisestä annetun lain (1031/1986) mukaisista korkotukilainoista luottolaitoksille suoritettavien korkohyvitysten maksamiseen.

Valtuus

Vuonna 2010 korkotukea saa hyväksyä enintään 300 000 000 euron lainapääomalle. Mikäli vuoden 2009 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2010.

Selvitysoasa: Eduskunnalle annetaan talousarvioesitykseen liittyvä hallituksen esitys laiksi porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista. Sen nojalla edistetään porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetta mm. näiden elinkeinojen harjoittajille myönnettävillä investointituilla ja aloitustuilla.

Lainojen korkotason alentamisella tuetaan viljelijöiden investointimahdollisuuksia. Maatalouden rakennetukilaki, jossa määritellään maatalouden investointituen ja nuoren viljelijän aloitustuen myöntämisen perusteet, tuli voimaan vuoden 2008 alussa. Lainamuotoinen tuki investointeihin ja nuorten viljelijöiden aloitustukeen myönnetään korkotukilainaan liittyvänä korkotukena.

Maatalouden rakennetukilain nojalla vuosina 2009 ja 2010 myönnettävissä korkotukilainoissa korkotuki on enintään 4 prosenttiyksikköä, kuitenkin niin, että viljelijän maksama korko on vähintään 1 prosenttiyksikköä. Vuosina 1996—2008 maaseutuelinkeinojen rahoituslain nojalla myönnettyissä lainoissa korkotuki on enintään 4 tai 5 prosenttiyksikköä lainan myöntämisaikakohdasta riippuen, kuitenkin niin, että viljelijän maksama korko on vähintään 2 prosenttiyksikköä. Ennen vuotta 1996 myönnettyistä maaseutuelinkeinolain mukaisista lainoista maksetaan luottolaitokselle korkotukea 50 % luottolaitoksen perimästä kokonaiskorosta. Maatilalain mukaisille lainoille maksettavan korkohyvityksen määrä vaihtelee lainan myöntämivuodesta ja lainalajista riippuen. Myönnettyjen lainojen pääoma oli vuoden 2008 lopussa yhteensä noin 1,286 mrd. euroa.

Korkotukilainoista valtiolle aiheutuvat menot, milj. euroa

	2010	2011	2012	2013	2014—	Yhteensä vuo- desta 2010 lähtien
Ennen vuotta 2010 myönnetyt korkotukilainat	57,2	42,8	37,2	30,0	112,6	279,8
Vuonna 2010 myönnettävät korkotukilainat	2,4	4,7	6,5	8,0	44,8	66,4
Yhteensä	59,6	47,5	43,7	38,0	157,4	346,2

2010 talousarvio	59 600 000
2009 talousarvio	58 600 000
2008 tilinpäätös	51 131 389

60. Siirto interventiorahastoon (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Maatalouden interventiorahastoon tarkoitettun siirron maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää niiden rahaston menojen maksamiseen, joita ei rahoiteta EU:n maataloustukirahastosta.

Selvitysosa: Budjettisiirrolla katetaan niitä Maatalouden interventiorahaston menoja, jotka jäävät valtion vastattaviksi. Näitä ovat interventiovarastoinnista, -ostoista ja -myynneistä aiheutuvat sekä EU:n ruoka-avun kuljetuksesta ja varastoinnista sekä arvonnisäveron osuudesta samoin kuin rahaston hallintokuluista aiheutuvat menot. Valtion vastattavaksi jäävien menojen määräksi arvioidaan 1 000 000 euroa, mistä 850 000 euroa on EU:n ruoka-apuohjelman menoja ja 150 000 euroa muita menoja.

2010 talousarvio	1 000 000
2009 talousarvio	1 000 000
2008 tilinpäätös	1 000 000

61. Siirto Maatilatalouden kehittämisrahastoon (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 30 940 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) 2 §:ssä tarkoitetun siirron maksamiseen.

Selvitysosa: Eduskunnalle annetaan talousarvioesitykseen liittyvä hallituksen esitys laiksi porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista.

Maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) varoista maksetaan maatalouden rakennetukilain (1476/2007), maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000), maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annetun lain (1303/1994), maaseutuelinkeinolain (1295/1990) ja porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetukilain sekä porotaloutta kohdanneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain mukaisista avustus- ja muista tukitoimenpiteistä aiheutuvia menoja. Rahastosta myönnettävillä avustuksilla on tarkoitus tukea maatilojen tuotannollisia investointeja ja sukupolvenvaihdoksia. Rahaston varoin toteutetaan osaltaan Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa.

Makerasta arvioidaan vuonna 2010 voitavan myöntää avustuksia noin 86 milj. euroa. Rahaston käytettävissä olevista varoista maksetaan myös luottolaitoksille lainojen hoitamisesta aiheutuvat hoitopalkkiot sekä maaomaisuuden hankkimisesta ja hoitamisesta aiheutuvat menot. Varoja käytetään myös maatalouden, maaseudun, porotalouden ja luontaiselinkeinojen tutkimustoimintaan.

2010 talousarvio	30 940 000
2009 talousarvio	30 040 000
2008 tilinpäätös	56 840 000

30. Elintarvikkeiden turvallisuus ja laatu

Selvitysosa: Luvun menot aiheutuvat pääosin Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenoista sekä eläin- ja kasvitautien vastustamisesta ja ennaltaehkäisemisestä aiheutuvista menosta.

Keskeisten toimenpiteiden vaikuttavuustavoitteet

Turvallisuusriskien hallinnassa painottuvat eläinten ja ihmisten välillä tarttuvien tautien (zoonoosit) leviämisen estäminen sekä kriisinhallinnan kehittäminen. Keskeisintä kriisinhallinnassa on ihmisten terveyttä uhkaavien vakavien tautien vastustaminen. Säilytetään kuluttajien mahdollisuus valita tavanomaisen, luonnonmukaisen ja muuntogeenisen maataloustuotannon tuotteiden välillä. Varmistetaan elintarvikkeiden hyvää ravitsemuksellista laatua. Varmistetaan, että markkinoilla olevat elintarvikkeet ovat turvallisia eivätkä niistä annetut tiedot johda kuluttajia harhaan.

Julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyöllä suomalaiseseen elintarvikeketjuun luodaan sellaiset turvallisuus-, laatu- ja jäljitettävyysohjelmät, joilla varmistetaan elintarviketurvallisuusriskien ja kuluttajien taloudellisten riskien hallinta. Elinkeino-, tuottajien ja viranomaisten yhteistyöllä luotu kansallinen eläinten terveydenhuolto laajenee kattamaan kaikki merkittävät tuotantoeläinlajit.

Koko elintarvikeketjun kattavaa elintarvikkeiden turvallisuuteen ja laatuun liittyvää valvontaa kehitetään EY:n säädösten edellyttämällä tavalla. Valvontaa ja tutkimusta suunnataan siten, että ne tukevat pääluokkaperusteluissa asetettuja yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita.

Viranomaisvalvonnan kehittämisessä tavoitteena on samantasoisten ja yhdenmukaisten palveluiden turvaaminen koko maassa sekä vaikuttavuuden ja kattavuuden parantaminen riskinarvioinnin perusteella. Elintarviketurvallisuusvirasto vastaa valvonnasta sekä riskien arvioinnista ja hallinnasta koko elintarvikeketjussa yhtenäisellä tavalla. Kuntatasolla elintarvikevalvontaa kehitetään valtioneuvoston periaatepäätöksen edellyttämällä tavalla kokoamalla ympäristöterveydenhuollon yksiköitä 50—85 yhteistoiminta-alueeseen kunta- ja palvelurakenteen uudistamishankkeen aikataulussa.

Tavoitteiden kehitystä kuvaavat avainmittarit ja tunnusluvut

Avainmittari	2008 toteutuma	2009 arvio	2010 tavoite	2013 tavoite
Vaarallisia tai helposti leviäviä eläintauteja	3	vähentyvä	vähentyvä	ei lainkaan
Todettuja vaarallisia kasvintuhoojia	2	2	2	2
Todetut elintarvikevälitteiset tautitapaukset ihmisillä				
— yleisimmät tartunnanaiheuttajat, kotimaiset	1 944 kpl	vähentyvä	-3 %	-5 %
— vakavimmat tartunnanaiheuttajat	47 kpl	vähentyvä	-3 %	-5 %
Salmonellan esiintyvyys				
— elintarviketuotantoeläimissä ja elintarvikkeissa, %	<1	<2	<1	<1
— elintarviketuotantoeläinten rehuissa, %	ei lainkaan	0,5	ei lainkaan	ei lainkaan
Eläimistä saatavien elintarvikkeiden vierasainevalvon- nassa havaitut ongelmat, %	0,5	<0,5	<0,5	<0,5
Pakkausmerkintävirheet, toimenpiteet/tarkastetut kohteet	-	<3	<3	<3
Tuotantoeläinten EU-tarkastuksissa todetut laiminlyönnit				
— tunnistamiseen liittyen, %	44	<40	<40	<30
— hyvinvointiin liittyen, %	22	<25	<20	<15
Laiminlyönnejä				
— siemenkaupassa, %	5	2	2	2
— lannoitevalmisteisiin liittyen, %	12	<10	<8	<8
— kasvinsuojeluaineisiin liittyen, %	5	<5	<4	<4
— luonnonmukaisessa elintarvikeketjussa, %	6	<4	<4	<4
— muuntogeenisiin tuotteisiin liittyen, %	8	vähentyvä	<5	<5
— rehuihin liittyen, %	2	<2	<2	<2
Eläinlääkärin avun saanti kiireellisissä sairaustapauksissa	<12 h	<12 h	<12 h	<12 h

01. Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 42 858 000 euroa.

Maksullisen toiminnan tulot kertyvät Elintarviketurvallisuusviraston suoritteista perittävästä maksuista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (266/2008) perusteella.

Määrärahaa saa käyttää myös tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittämisestä aiheutuvien valtionapujen maksamiseen kuitenkin enintään 4 500 000 euroa.

Selvitysosa: Elintarviketurvallisuusviraston (Evira) *tehtävänä* on elintarvikkeiden ja maa- ja metsätalouden tuotantotarvikkeiden turvallisuuden ja laadun, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kasvinterveyden valvonta ja tutkimus. Evira varmistaa elintarvikkeiden ja alkutuotannon tuotteiden sekä niiden tuotantoketjun turvallisuutta ja laatua.

Evira tukee pääluokkaperusteluissa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön *toimialan vaikuttavuustavoitteiden* saavuttamista seuraavasti:

- johtaa, kehittää ja valvoo elintarviketurvallisuuden, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kasvinterveyden viranomaisten vastuulla olevaa riskinhallintaa alue- ja paikallistasoilla ja suorittaa valvontaa omalla toimialallaan,
- rakentaa elintarviketurvallisuutta varmistavia järjestelmiä yhdessä tuottajien ja elintarviketeollisuuden ja elintarvikekaupan kanssa,
- suorittaa tieteellistä tutkimusta ja riskinarviointeja sekä tekee seurantatutkimuksia ja
- vastaa riskiviestinnästä viranomaisten ja kuluttajien sekä elintarvikealan toimijoiden välillä.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2010 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti Eviralle seuraavat tulostavoitteet:

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallinen tehokkuus

Elintarviketurvallisuusvirastoon kuuluvien toimintojen kustannusten, tuottojen ja henkilöstön jakautuminen vuosina 2008–2010

Toiminnan painoalueet	Kustannukset, 1 000 €			Tuotot, 1 000 €			Htv		
	Tot. 2008	Arvio 2009	Arvio 2010	Tot. 2008	Arvio 2009	Arvio 2010	Tot. 2008	Arvio 2009	Arvio 2010
Eläinten terveys ja hyvinvointi	24 357	23 524	23 752	1 685	1 668	1 709	240	239	238
— tieteellinen tutkimus	783	756	763	54	53	55	13	13	13
— riskiarviointi	470	454	458	40	40	41	6	6	6
— laboratoriapalvelut	12 896	12 455	12 370	903	894	915	165	164	160
— valvonnan ohjaus	5 210	5 032	5 288	40	40	41	48	48	51
— valvonnan toimeenpano	4 998	4 827	4 873	648	641	657	8	8	8
Elintarvikkeiden turvallisuus	20 684	19 977	19 860	7 902	7 819	8 004	289	298	292
— tieteellinen tutkimus	744	719	725	76	75	77	12	12	12
— riskiarviointi	971	938	896	120	119	122	14	14	13
— laboratoriapalvelut	5 409	5 224	5 122	991	981	1 004	71	69	66
— valvonnan ohjaus	4 665	4 505	4 547	82	81	83	59	59	59
— valvonnan toimeenpano	8 895	8 591	8 570	6 633	6 563	6 718	133	144	142
Kasvintuotannon edellytykset ja kasvinterveys	16 267	15 710	15 605	5 958	5 895	6 037	213	211	206
— tieteellinen tutkimus	55	53	54	7	7	7	1	1	1
— riskiarviointi	279	269	272	14	14	14	4	4	4
— laboratoriapalvelut	5 164	4 987	4 883	1 053	1 042	1 067	79	78	75
— valvonnan ohjaus	5 291	5 110	5 157	57	56	58	74	74	74
— valvonnan toimeenpano	5 478	5 291	5 239	4 827	4 776	4 891	55	54	52
Yhteensä	61 308	59 211	59 217	15 545	15 382	15 750	742	748	736

— Tuottavuuden parantamiseksi ja palvelukyvyn tehostamiseksi kehitetään hallinnonalan laboratorio-osaamiskeskusta sekä yhteisiä tietohallintojärjestelmiä ja rekistereitä.

— Osana valtion palvelukeskushanketta henkilöstöhallinnon peruspalvelut hankitaan Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukselta.

— Osallistutaan maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonalojen yhteisen Ympäristö ja luonnonvarat -yhteenliittymän toimintaan.

— Tutkimusta suunnataan viraston toimialaan liittyviin Sektoritutkimuksen neuvottelukunnan jaostojen tutkimusohjelmiin.

— Jatketaan CAF-itsearviointiprosessin valmistelua osana toiminnan kehittämistä.

Tuotokset ja laadunhallinta

Tavoitteet	Toimenpiteet
Valvontaa ja sitä tukevaa toimintaa kohdennetaan yhteiskunnallisten riskien, lainsäädännön vaatimusten ja toiminnassa tapahtuvien muutosten perusteella.	Valvontakohteet tunnistetaan, luokitellaan ja valvontatarve määritellään riskien tai säädösten vaatimusten suhteen. Valvonnan yhdenmukaisuutta ja raportointia tuloksista parannetaan. Huolehditaan erityis- ja poikkeustilanteiden ennakoinnista ja hallinnasta sekä kriisiviestinnän tehokkuudesta. Eläintauti- ja kasvintuhoajatilanteen seuranta edistetään seurantaohjelmien kattavuutta ja toteutumista parantamalla. Kuluttajien luottamusta toimialan valvontaan ja tuotteiden aitouteen ja merkintöjen oikeellisuuteen arvioidaan kuluttajapalautteen perusteella. Eläinten hyvinvoinnin valvontaa tehostetaan yhteistoiminnassa koko tuotantoketjun kanssa. Seurataan paikallisten ja alueellisten palveluiden riittävyyttä ja laatua sekä auditoidaan valvontaa. Lainsäädännön toimeenpanoon liittyvä yhtenäinen ohjeistus toimijoille ja viranomaisille pidetään ajan tasalla. Valmistellaan aluehallintovirastojen toiminnalliset tulostavoitteet.
Toimialan tarvitsemat laboratoriopalvelut ovat riittävät ja niiden laatu on varmistettu.	Keskeiset laboratoriomenetelmät akkreditoidaan. Laboratoriotutkimukset tehdään määritellyissä määrärajoissa.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon 15 henkilötyövuoden vähentyminen tuottavuustoimien vuoksi.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)			
	2008	2009	2010
	toteutuma	varsinainen talousarvio	2010 esitys
Bruttomenot	52 592	51 652	52 308
Bruttotulot	9 427	9 232	9 450
Nettomenot	43 165	42 420	42 858
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	7 947		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	6 637		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)			
	2008	2009	2010
	toteutuma	budjetoitu	varsinainen talousarvio
Maksullisen toiminnan tuotot , suoritteiden myyntituotot	8 811	8 600	8 800
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	9 901	8 600	8 800
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-1 090	0	0
Kustannusvastaavuus, %	89	100	100

Elintarviketurvallisuusviraston tehtävänä olevan lihantarkastustoiminnan erillismenot ja tulot on budjetoitu momentille 12.30.31.

Osaan hankkeista saadaan EU:n maataloustukirahaston rahoitusta (tulot momentilla 12.30.01).

Määrärahaa on tarkoitus edelleen käyttää eläinten omistajien vastuulle jäävien hävittämiskustannusten osittaiseksi korvaamiseksi sen varmistamiseksi, että tiloilla kuolleet tuotantoeläimet poistetaan eläinten ravintoketjusta (EY:n asetus 1774/2002).

Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen toimintamenoihin (mom. 30.01.02) osoitetusta määrärahasta on tarkoitus käyttää Eviran IT-palvelujen tuottamiseen 1,672 milj. euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Bruttomenot	(656)
Tuottavuustoimenpiteet (-15 htv)	-750
Työnantajan keva-maksun poistaminen (missä kertaluonteista vähennyistä 158 000 euroa)	-691
Palkkojen tarkistukset (missä kertaluontoisen vähennyksen poistoa 117 000 euroa)	669
Tietojärjestelmien kehittämismenojen siirto momentilta 30.01.(20)	1 000
Eläinlääkintähuoltolain uudistamiseen liittyvien lisätehtävien palkkausmenoihin (3 htv)	210
Maksullisen toiminnan menolisäys	218
Bruttotulot	(218)
Maksullisen toiminnan tulolisäys	218
Yhteensä	438

(Henkilötyövuosien enimmäismäärä on 620 htv, josta maksullisen toiminnan osuus on 92 htv)

2010 talousarvio	42 858 000
2009 talousarvio	42 420 000
2008 tilinpäätös	41 855 000

(02.) *Lihantarkastustoiminnan toimintamenot* (siirtomääräraha 2 v)
2008 tilinpäätös 400 000

20. Eläinlääkintähuolto (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 220 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) eläintautien vastustamisesta ja ennalta ehkäisemisestä, eläinsuojelusta ja muusta eläinlääkintähuollosta, korvauksista, eräistä valtionavusta, koulutuksesta, Helsingin yliopistolle eläinlääkäreiden erikoistumisesta ja kunnilta ostettavista palveluista sekä tutkimusapurahojen myöntämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen ja
- 2) enintään 100 000 euroa valtakunnallisille eläinsuojelujärjestöille myönnettäviin valtionapuihin.

Tutkimusapurahoja saa myöntää eläinkokeille vaihtoehtoisia menetelmiä selvittävään ja kotieläinten terveydenhuoltoon ja niiden elintarviketuotantoon liittyviin tutkimuksiin.

Selvitysosa: Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen eläinlääkintähuoltolaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi. Määrärahan mitoituksessa on lisäyksenä otettu huomioon 3 540 000 euroa kunnilta ostettavien palveluiden rahoittamiseen eläinlääkintähuoltolain uudistuksen sekä 30 000 euroa Helsingin yliopiston eläinsairaalan vuokratilustusten väliaikaisen rahoittamisen päättymisen johdosta. Maataloustukirahaston rahoitusosuus tuloutuu valtiolle vasta vuonna 2011.

Määrärahan arvioitu käyttö	(2009)	€
Eläinsuojelujärjestöjen valtionapu, enintään	100 000	100 000
Eläinlääkäreiden erikoistuminen	300 000	300 000
Tutkimusapurahat	40 000	40 000
Eläintautien torjunta	400 000	400 000
Koulutus	200 000	200 000
Ostopalvelut kunnilta	-	3 940 000
Toimituspalkkiot	400 000	-
Muut menot	210 000	240 000
Yhteensä	1 650 000)	5 220 000

2010 talousarvio	5 220 000
2009 talousarvio	1 650 000
2008 tilinpäätös	1 336 017

41. Eräät korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 568 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain (702/2003) mukaisten korvausten maksamiseen
- 2) enintään 100 000 euroa hukkakauran torjunnasta annetun lain (185/2002) mukaisiin korvauksiin ja
- 3) hukkakauran torjuntasuunnitelmien laatimiseen sekä avustusten maksamiseen kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain (896/1977) mukaisesti kasvinjalostajille jalostukseen ja kotimaisen kasvinjalostustoiminnan edistämiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin sekä edellisiin vuosiin kohdistuviin menoihin ja korvauksiin.

Selvitysosa: Tavoitteena on estää Suomessa ennen esiintymättömien kasvintuhoojien leviäminen ja torjua muiden vaarallisten kasvintuhoojien leviäminen ja osaltaan ylläpitää hyvää kasvinterveyden tilaa ja parantaa elinkeinon kilpailukykyä.

Kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain 6 §:n mukaiseksi määrärahan vähimmäismääräksi on arvioitu 500 000 euroa, mitä vastaavat tulot on merkitty momentille 12.30.32. Kasvinjalostajille suoritetaan kasvinjalostustukea jalostajan kehittämien lajikkeiden osalta. Tavoitteena on varmistaa viljelyolosuhteisiimme sopivien lajikkeiden jalostus.

Määrärahan arvioitu käyttö	(2009)	€
Kasvintuhoojien torjunta	1 982 000	1 948 000
Hukkakauran torjunta, enintään	66 000	100 000
Kasvinjalostustoiminnan edistäminen	500 000	500 000
Hukkakauran torjuntasuunnitelmat	20 000	20 000
Yhteensä	2 568 000)	2 568 000

2010 talousarvio	2 568 000
2009 talousarvio	2 568 000
2008 tilinpäätös	2 029 375

40. Kala-, riista- ja porotalous

Selvitysosa: Tässä luvussa on budjetoitu Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen ja kala-, riista- ja porotalouden ohjaamiseen tarvittavat menot. Luvussa budjetoitujen määrärahojen määrä on noin 60 milj. euroa, mitä vastaavasti valtiolle arvioidaan kertyvän tuloja noin 30 milj. euroa. Suurimmat tuloerät ovat EU-tulot, hirvieläinten metsästysmaksu- sekä riistanhoitomaksu- ja kalastuksenhoitomaksukertymät.

Toimintaympäristö

Kala- ja riistakantojen arvioidaan säilyvän elinvoimaisina. Porotalouden kannattavuutta parantaa porotaloustuotteiden arvioitu suotuisa hintakehitys. Toisaalta sitä heikentää ja rakenteellista kehitystä rajoittaa tuotantokustannustason nousu. Vuosille 2007—2013 hyväksytty elinkeinokalatalouden toimintaohjelma tukee elinkeinokalatalouden kannattavuuden parantamista. Kalastuksessa ammatinharjoittajien määrän arvioidaan vähenevän, vapaa-ajan kalastajien ja metsästäjien lukumäärät ovat edelleen suhteellisen korkealla tasolla.

Keskeisten toimenpiteiden vaikuttavuustavoitteet

Kalatalous

Elinkeinokalataloutta ohjataan EU:n yhteisen kalastuspolitiikan mukaisesti, jonka tavoitteena on kalavarojen kestävä hyödyntäminen. Keinoihin kuuluvat kalastuksen sääntely- ja valvontatoimenpiteet sekä elinkeinokalatalouden toimintaohjelman toteuttaminen. Toimenpiteillä pyritään kalakantojen vakauden lisäksi turvaamaan kalaraaka-aineen ympärivuotinen tarjonta jalostukseen ja kulutukseen. Suomen keskeisten kalakantojen kiintiöt pyritään asettamaan tieteellisen neuvonannon perusteella siten, että kalakantojen kestävä käyttö ja kalastuksen jatkuvuus varmistetaan. Vuosia 2007—2013 koskevaa elinkeinokalatalouden kansallista strategiasuunnitelmaa ja toimintaohjelmaa toteutetaan elinkeinokalatalouden toimintaedellytyksien, alan kannattavuuden ja kilpailukyvyn parantamiseksi. Hylkeiden kalastukselle aiheuttamien vahinkojen vähentämiseksi on tarkoitus tukea hylkeenkestäviä pyydyksiä ja maksaa hyljesietopalkkioita.

Vapaa-ajan kalastus on Suomessa eurooppalaisesta näkökulmasta katsoen laajaa, kuten muissakin Pohjoismaissa. Vapaa-ajan kalastus on säilynyt merkittävänä luontoharrastuksena. Se tuottaa monia yhteiskunnallisia hyötyjä kalastajien terveysvaikutuksista alan yritysten liiketaloudellisiin vaikutuksiin. Kehittämistoimenpiteitä kohdistetaan monipuolisten kalastusmahdollisuuksien ja harrastuspohjan säilyttämiseen. Muun muassa nuorison kalastusharrastuksen edistämiseen ja kalastusmatkailun kehittämismahdollisuuksien tukemiseen.

Kalakantojen hoidossa huolehditaan monimuotoisuuden säilyttämisestä ja heikentyneiden kantojen vahvistamisesta. Kalakantojen tilan seuranta on kehitetty ja seurantatietojen järjestelmällistä rekisteröintiä ollaan käynnistämässä. Hoitotoiminnassa korostuvat kalastuksen järjestely, kalanistutustoiminnan suunnitelmallisuus sekä kalataloudellisten kunnostusten merkitys. Tavoitteena on kalojen luontaisen lisääntymisen edistäminen.

Riistatalous

Riistataloudessa panostetaan tasapainon löytämiseen eräiden riistalajien, erityisesti suurpetojen kantojen koon, alueellisen levinneisyyden ja niiden yhteiskunnallisten vaikutusten välillä. Tavoitteena on riistakantojen säilyminen elinvoimaisina samalla kuitenkin vähentäen riistaeläinkantojen aiheuttamia vahinkoja. Keinona on riistaeläinkantojen kehittäminen muun muassa pyyntilupajärjestelmän sekä laji- ja elinympäristökohtaisten hoitosuunnitelmien avulla.

Porotalous

Porotaloudessa keskeisintä on edelleen laidunten kestävyuden turvaaminen sekä porotalouselinkeinon rakenteen ja kannattavuuden kehittäminen. Tavoitteena on mitoittaa eloporomäärät laidunten kestävyys huomioonottaen sekä porotalouden eläinkohtaisen tuen avulla parantaa porotalousyritysten kannattavuutta. Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi. Porotalouden rakenteen kehittymistä tuetaan Maatilatalouden kehittämisrahaston varoista myönnettävillä avustuksilla ja lainoille myönnettävällä korkotuella (mom. 30.20.49) sekä maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen määrärahalta (mom. 30.20.40).

01. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 16 422 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalanviljelylaitosten ja tutkimusasemien sijoitusmenoiksi luettavien perusparannuksista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen (RKTL) *tehtävänä* on tuottaa tutkittua tietoa ja asiantuntijapalveluita kala- ja riistavarojen kestävästä käytöstä, luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseksi sekä kala- ja porotalouden elinvoimaisuuden turvaamiseksi.

RKTL tukee pääluokkaperustelussa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön *toimialan vaikuttavuustavoitteiden* saavuttamista seuraavasti:

- tuottaa tietoa kala- ja riistavaroista sekä arvioi ja ennustaa kala- ja riistakantojen tilaa niiden kestävästä ja monipuolisen hyödyntämisen perustaksi,
- kehittää kala- ja porotalouden elinkeinoja sekä tuottaa kalatalouden tilastot sekä tietoa kalan, riistan ja poron käytöstä, jalostuksesta ja kaupasta,
- tuottaa tietoa, asiantuntijapalveluita ja viljelytuotteita, joiden avulla kala- ja riistavarojen hoito on tehokasta, tarpeeseen perustuvaa ja suunnitelmallista,
- edistää tietotuotannolla hirven, suurpetojen ja hylkeiden aiheuttamien vahinkojen ehkäisemistä,
- edistää porolaidunten kestävästä käytöstä muun muassa tuottamalla tietoa laidunten käytöstä ja tilasta,
- huolehtii tutkimustiedon siirrosta entistä nopeammin ja tehokkaammin päättäjien, yrittäjien sekä neuvonnan, opetuksen ja kansalaisten sekä riistakanta-arvioiden perusaineiston tuottajien käyttöön ja
- tuottaa tietoa vapaa-ajankalastuksen ja metsästyksen yhteiskunnallisesta ja sosioekonomisesta vaikuttavuudesta.

Kala- ja riistavarojen runsauden ja hyödyntämisen seurannassa otetaan huomioon maa- ja metsätalousministeriön strategiset tavoitteet sekä erityisesti kalakantojen tilan ja riistaeläinten levinneisyyden, runsauden ja vahinkomäärien aiheuttamat muutostarpeet.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2010 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokselle seuraavat tulostavoitteet:

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallinen tehokkuus

Vuonna 2010 toteutetaan vuosien 2007—2011 tuottavuusohjelmaa, muun muassa kehittämällä toimipaikkaverkostoa ja tietohallintoa, lisäämällä yhteistyötä muiden sektoritutkimuslaitosten kanssa sekä hankkimalla lisäpalveluja Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskukselta.

Voimavaroja suunnataan elinkeinotutkimukseen, kansainvälistymiseen sekä uusien tuotteiden ja tiedonhallinnan kehittämiseen. Kalakantojen hoitamiseksi käytetään arvokalojen sopimuskasvatukseen ja istutuksiin noin 1,1 milj. euroa.

Tunnuslukutaulukko toiminnallisesta tulokellisuudesta v. 2008—2010

Päätoiminnot	Kustannukset, milj. euroa			Tot. 2008	Htv		Tulot, milj. euroa		
	Tot. 2008	Arvio 2009	Arvio 2010		Arvio 2009	Arvio 2010	Tot. 2008	Arvio 2009	Arvio 2010
Tutkimus- ja kehittämistoiminta	8,84	8,95	8,95	137	136	135	1,44	1,36	1,36
— kalantutkimus	4,75	4,70	4,70	79	78	77	0,88	0,80	0,80
— elinkeino- ja yhteiskuntatutkimus	1,75	1,80	1,75	25	25	25	0,39	0,35	0,35
— riistatutkimus	2,02	2,10	2,10	28	28	28	0,16	0,16	0,16
— porontutkimus	0,32	0,35	0,40	5	5	5	0,00	0,05	0,05
Muut palvelut ulkoisille asiakkaille	2,68	2,60	2,60	21	21	21	2,03	1,70	1,70
— sopimuskasvatus	1,20	1,10	1,05	1	1	1	0,00	0,00	0,00
— vesiviljelyn maksullinen toiminta	0,79	0,80	0,85	15	15	15	1,30	1,10	1,10
— maksulliset tutkimus- ja asiantuntijasuoritteet ja muu palvelutuotanto	0,69	0,70	0,70	5	5	5	0,73	0,60	0,60
Muiden julkishyödykkeiden tuottaminen ja viranomaistoiminta	13,27	13,20	13,20	146	146	145	1,64	1,28	1,29
— kala- ja riistavarojen arviointi ja tilastointi	5,43	5,40	5,40	62	62	62	1,19	0,80	0,80
— tutkimuksen asiantuntijatoiminta	3,03	3,00	3,00	21	21	21	0,07	0,09	0,10
— kalakantojen hoito	0,64	0,70	0,80	11	11	11	0,10	0,10	0,10
— vesiviljely	4,17	4,10	4,00	52	52	51	0,29	0,29	0,29
Yhteensä	24,79	24,75	24,75	304	303	301	5,11	4,34	4,35

Tutkimuslaitoksen ulkopuolisen rahoituksen määrä pysyy saavutetulla tasolla. Menoista katetaan 30 % ulkopuolisella rahoituksella, joka hankitaan yksityiseltä ja julkiselta sektorilta. Maksullisen toiminnan ja yhteistyörahoituksen tulot pyritään pitämään nykyisellä tasolla. Vesiviljelyn maksullisen toiminnan kannattavuutta parannetaan suunnitelluilla ja aloitetuilla toimenpiteillä.

	Työntuottavuus kpl/htv, mätilitra/htv tai poikasyksikkö/htv			Yksikkökustannukset €/kpl, €/mätilitra tai €/poikasyksikkö		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Kokonaistuottavuus (3 vuoden ka.)	100	100	100			
Työntuottavuus (3 vuoden ka.)	110	110	110			
Tutkimustoiminnan ja asiantuntija- tehtävien kokonaiskustannuk- set/tutkijahtv, 1 000 €	152	150	150			
Julkaisut (3 vuoden liukuva ka.) — asiantuntijatarkastetut tieteelliset artikkelit/tutkijahtv, kpl	0,8	0,8	0,8			
— muut julkaisut/tutkijahtv, kpl	3,4	3,5	3,5			
Kanta-arviot, kpl	0,40	0,40	0,39	270 405	270 000	260 000
Tilastot, kpl	1,20	1,20	1,21	94 750	94 750	94 500
Mäti, litraa	407	400	400	345	330	330
Laitospoikaset, 1 000 py ²⁶ á 50 g/kpl	146 860	140 000	140 000	0,96	1,00	1,00
Luonnonravintopoikaset, 1 000 py á 5 g/kpl	1 095 000	1 100 000	1 100 000	0,11	0,11	0,11

Tuotokset ja laadunhallinta

Asiantuntijatyötä lisätään. Tutkimuksen palvelukykyä päätöksenteolle parannetaan lisäämällä ongelmien monitieteellistä käsittelyä ekologisesta, taloudellisesta ja sosiaalisesta näkökulmasta. Tuotetaan tieteellisten kriteerien mukaista korkeatasoista tietoa ja pidetään tieteellisen julkaisutoiminnan määrä saavutetulla tasolla. Tutkimuslaitos verkottuu Helsingissä, Joensuussa, Jyväskylässä, Oulussa ja Turussa yliopistojen kanssa muodostaen tutkimusyhteisöjä ja toimii osana Ympäristö- ja luonnonvarat - tutkimusyhteenliittymää sekä yhteistyössä kansainvälisten tutkimuslaitosten kanssa. Vesiviljelyn, kannanarvioinnin ja tilastoinnin sekä tutkimuksen toiminnan laatu varmistetaan toimintajärjestelmillä. Projektityöskentelyä evaluointijärjestelmiseen vahvistetaan edelleen. Lisäksi kehitetään seurantamenetelmiä ja analyyseja. Tutkimuslaitoksessa tehdään kansainvälinen evaluointi.

Tuotannon tunnusluvut

	2008 toteutuma	2009 arvio	2010 tavoite
Annetut lausunnot	111	110	110
Työryhmäjäsenyydet	336	300	300
Tieteelliset julkaisut (3 vuoden ka.)	71	85	85
Kanta-arvioinnit ja tilastot	17	17	18
Mäti, litraa	4 426	4 200	4 200
Laitospoikaset, 1 000 py á 50 g/kpl	1 882	1 500	1 500
Luonnonravintopoikaset, 1 000 py á 5 g/kpl	1 398	1 400	1 400

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon kahdeksan henkilötyövuoden vähentyminen tuottavuustoimien vuoksi.

²⁶py = poikasyksikkö

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2008	2009	2010
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	23 052	21 605	20 722
Bruttotulot	5 113	4 360	4 300
Nettomenot	17 939	17 245	16 422
Siirtyvät erät²⁷			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 909		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	3 800		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Bruttomenot	(-883)
Palkkojen tarkistukset	245
Työnantajan keva-maksun poistuminen (mistä kertaluonteista vähennystä 64 000 euroa)	-280
Muutosten tukeminen tuottavuustoimenpiteiden säästöistä vuonna 2009	-225
Tuottavuustoimenpiteet (-8 htv)	-550
Maksullinen toiminta	-60
Muut muutokset	-13
Bruttotulot	(-60)
Maksullinen toiminta	-60
Yhteensä	-823

(Henkilötyövuosien enimmäismäärä on 281 htv, josta maksullisen toiminnan osuus on 21 htv)

2010 talousarvio	16 422 000
2009 talousarvio	17 245 000
2008 tilinpäätös	16 830 000

²⁷Sisältää sopimuskasvatuksen.

20. Kalakannan hoitovelvoitteet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vesilain (264/1961) 2 luvun 22 ja 22 b §:n sekä ympäristön-
suojelulain (86/2000) 44 §:n nojalla annettujen lupapäätösten lupaehtojen edellyttämi-
en kalakannan hoitotoimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
ja enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvi-
en menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään vesistön rakentamisen, säännöstelyn, perkaus-
ten, jäteveden päästöjen ym. toimenpiteiden kalakannoille aiheuttamien vahinkojen
korvaamiseen ja estämiseen sekä kalataloudellisen tarkkailun menoihin. Momentille
12.30.40 on merkitty tuloina 2 300 000 euroa.

2010 talousarvio	2 300 000
2009 talousarvio	2 300 000
2008 tilinpäätös	2 300 000

41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää riistavahinkolain (105/2009) mukaisten hirvieläinvahinkokorvausten ja vahinkojen ehkäisemisestä aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Vastaava tulo on merkitty momentille 12.30.42. Määrärahaa käytetään hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisestä ja pääosin vuonna 2009 aiheutuneiden vahinkojen korvaamisesta sekä hirvieläinkantojen seurannasta ja hirvieläinten tutkimuksesta aiheutuviin menoihin.

Määrärahan arvioitu käyttö	(2009)	€
Vahinkojen korvaukset	3 450 000	3 500 000
Vahinkojen estämistoimenpiteet	200 000	300 000
Hirvikannan seuranta ja tutkimus	500 000	500 000
Metsäpeurakannan seuranta ja tutkimus	100 000	100 000
Yhteensä	4 250 000)	4 400 000

2010 talousarvio	4 400 000
2009 talousarvio	4 250 000
2008 tilinpäätös	3 485 431

42. *Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) riistavahinkolaissa (105/2009) määriteltyjen suurpetojen aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) edellisiin vuosiin kohdistuvien korvausten, riistavahinkolain toimeenpanosta aiheutuvien menojen maksamiseen ja
- 3) suurpetojen aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisestä aiheutuvien menojen maksamiseen enintään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa:

<u>Määrärahan arvioitu käyttö</u>	(2009)	€
Suurpetojen vahinkojen korvaaminen	2 250 000	2 300 000
Vahinkojen estäminen, eläinkantojen seuranta ja suojeleminen	500 000	500 000
Yhteensä	2 750 000)	2 800 000

2010 talousarvio	2 800 000
2009 talousarvio	2 750 000
2008 tilinpäätös	3 050 000

43. Porotalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 695 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) porotalouden edistämiseen myönnettävien valtionapujen ja valtakunnan rajoilla sijaitsevien poroesteaitojen valtion vastuulla olevista tehtävistä aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen ja
- 2) porotalouden kannattavuuden edistämiseen tähtäävän neuvontatyön tukemiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon vähennyksenä eduskunnan vuodelle 2009 lisäämät 60 000 euroa porotalouden koetoimintaan liittyvän huoltokaluston hankintaan sekä 100 000 euroa poroaitasopimusten mukaisten poroaitojen rakentamiseen ja kunnossapitoon. Valtakunnan rajoilla olevien poroesteaitojen valtion vastuulla olevat velvoitteet perustuvat valtioiden välillä solmittuihin poroaitasopimuksiin ja koskevat Suomen ja Norjan sekä Suomen ja Venäjän rajoilla olevien poroaitojen rakennus- ja kunnossapitotoimenpiteitä sekä eräitä muita tehtäviä.

Määrärahan arvioitu käyttö	(2009)	€
Porotalouden koetoiminta	110 500	50 500
Paliskuntain yhdistyksen tukeminen	829 800	830 000
Poroaitasopimusten mukaisten valtakunnan rajoilla sijaitsevien poroaitojen rakentaminen ja kunnossapito	904 700	814 500
Yhteensä	1 845 000)	1 695 000

2010 talousarvio	1 695 000
2009 talousarvio	1 845 000
2008 tilinpäätös	1 867 000

50. Metsästyksen ja riistanhoidon edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 8 582 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 3 §:ssä tarkoitettujen menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon riistanhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden keskimääräinen lukumäärä, joka oli 306 500 vuosina 2006—2008. Riistanhoitomaksun suuruus on edelleen 28 euroa. Vuonna 2010 kertyväksi arvioidut riistanhoitomaksut on merkitty momentille 12.30.45.

2010 talousarvio	8 582 000
2009 lisätalousarvio	—
2009 talousarvio	8 538 000
2008 tilinpäätös	8 456 000

51. Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 6 138 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kalastuslain (286/1982) 91 ja 91 a §:n perusteella vesialueiden omistajille kalavesien käytöstä maksettaviin korvauksiin, kalastusalue toiminnasta, kalastusalan järjestöjen toiminnasta, kalatalouden edistämisestä sekä valtiolle maksun kannosta ja kalastuksenhoitomaksurekisterin pidosta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Kalastuslain 90 §:n mukaan valtion talousarvioon on vuosittain otettava kalatalouden edistämiseen määräraha, joka vastaa ainakin sitä määrää, mikä kolmen edellisen vuoden aikana kalastuksenhoitomaksun suorittaneiden henkilöiden keskimääräisen lukumäärän perusteella kalastuksenhoitomaksuina kertyisi, mutta kuitenkin vähintään se määrä, mikä kalastuksenhoitomaksuina on kertynyt budjetointivuotta edeltävänä vuonna. Vuonna 2008 kalastuksenhoitomaksuina kertyi yhteensä 5 566 062 euroa. Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen kalastuslain 88 §:n muuttamisesta siten, että seitsemän vuorokauden maksu nousee kuudesta eurosta seitsemään euroon ja vuosimaksu 20 eurosta 22 euroon. Kun vuosina 2006—2008 kalastuksenhoitomaksun vuosimaksujen suorittaneiden henkilöiden keskimääräinen lukumäärä oli 269 287 kpl ja seitsemää vuorokautta koskevia maksuja suorittaneita keskimäärin 28 054 kpl, on kalastuslain 90 §:n mukainen kalastuksenhoitomaksuvarojen vähimmäismäärä 6 120 692 euroa. Määrärahan mitoituksessa on lisäksi otettu huomioon 17 000 euroa kalastuksenhoitomaksurekisterin osoite- ja nimi-tietojen myyntituloja vastaavina menoina. Vuonna 2010 kertyviksi arvioidut kalastuksenhoitomaksut ja kalastuksenhoitomaksurekisterin myyntituotot on merkitty momentille 12.30.44.

2010 talousarvio	6 138 000
2009 talousarvio	5 666 000
2008 tilinpäätös	5 764 000

52. Tenojoen kalastuslupamaksut ja viehekalastusmaksut (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 210 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Tenojoen kalastuslupatuloista vesialueen omistajille palautettavan osuuden maksamiseen sekä kalastuslain (286/1982) 89 a §:n mukaisesti viehekalastusmaksujen palautuksina vesialueiden omistajille ja vuonna 2010 kerättävien viehekalastusmaksujen kannosta aiheutuvien kulutus- ja muiden menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon vuonna 2009 kertyväksi arvioidusta Tenojoen kalastuslupatulosta, 560 000 eurosta, yksityisille vesialueen omistajille vesialueomistuksen mukaisessa suhteessa palautettavana osuutena noin 72 % eli noin 400 000 euroa. Tenojoen kalastusluvista vuonna 2010 kertyväksi arvioitu tulo on merkitty momentille 12.30.41.

Määrärahan mitoituksessa on lisäksi otettu huomioon viehekalastusmaksuista vesialueiden omistajille vuonna 2010 jaettavana määränä 2 659 400 euroa, mikä saadaan, kun vuoden 2009 talousarviossa kertyväksi arvioidusta 2 810 000 euron viehekalastusmaksutuotosta vähennetään viehekalastusmaksujen kannosta valtiolle vuonna 2009 aiheutuvaksi arvioidut kulut, joiden määräksi on arvioitu vuoden 2009 talousarviossa 150 600 euroa. Valtiolle arvioidaan vuonna 2010 aiheutuvan kuluja viehekalastusmaksujen kannosta 150 600 euroa. Vuonna 2010 kertyviksi arvioidut viehekalastusmaksut on merkitty momentille 12.30.43.

Määrärahan arvioitu käyttö	(2009)	€
Tenojoen yksityisten vesialueiden omistajille palautettava osuus lupatuloista	360 000	400 000
Viehekalastusmaksuista vesialueen omistajille palautettava osuus	2 249 400	2 659 400
Viehekalastusmaksujen kannosta valtiolle aiheutuva meno	150 600	150 600
Yhteensä	2 760 000)	3 210 000

2010 talousarvio	3 210 000
2009 talousarvio	2 760 000
2008 tilinpäätös	2 759 700

62. Elinkeinokalatalouden markkinoinnin ja rakennepolitiikan edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 14 126 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansallisesti rahoitettavista elinkeinokalatalouden edistämistoimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen ja
- 2) Euroopan kalatalousrahaston (EKTR) varoista rahoitettavien elinkeinokalataloutta koskevien toimenpiteiden EU:n rahoitusosuuden ja valtion rahoitusosuuden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 40 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahasta on varattu 6 995 000 euroa EU:n osarahoittamien hankkeiden valtion rahoitusosuutta varten.

Kainuun hallintokokeilusta annetun lain (343/2003) mukaisesti momentin määrärahaa kohdistuu Kainuun maakuntaan 165 000 euroa, mistä 70 000 euroa on EU:n rahoitusosuutta ja 95 000 euroa kansallista rahoitusosuutta.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon EU:n yhteisen kalastuspolitiikan mukaisina menoina 12 626 000 euroa, joka on vuosille 2007—2013 Euroopan kalatalousrahastosta osaksi rahoitettavien ohjelmien rahoitusosuutta, jonka EU:n ja kansalliset rahoitusosuudet vahvistetaan komission hyväksymässä toimintaohjelmassa. Määrärahan EU-osuudessa on otettu huomioon myös Ahvenanmaan osuus. Ahvenanmaa osoittaa tarvittavan kansallisen julkisen rahoitusosuuden omassa talousarviossaan. Momentille 12.30.03 on arvioitu kertyvän yhteensä 5 500 000 euroa lähinnä ohjelmakauden 2007—2013 Euroopan kalatalousrahaston (EKTR) rahoitusosuutena. Määrärahasta on varattu 165 000 euroa Kainuun maakuntaan kohdistuviin ohjelmakauden 2007—2013 hankkeisiin.

Kokonaan kansallisesti rahoitettavia elinkeinokalatalouden edistämistoimenpiteitä ovat kalastusvakuutusyhdistyksistä annetun lain (331/1958) mukaiset sekä maa- ja metsätalousministeriön määräämin perustein myönnettyt avustukset kalan kuljetukseen. Lisäksi määrärahaa on tarkoitus käyttää kehittämishankkeisiin elinkeinokalatalouden edellytysten parantamiseksi sekä elinkeinokalatalouden logistiikan ja infrastruktuurin kehittämisinvestointeihin. Vuonna 2010 näihin tarkoituksiin arvioidaan tarvittavan 1 500 000 euroa. Vuonna 2010 määrärahaa ei tarvita enää kalastajalainojen korkotukeen, lainojen myöntäminen lopetettiin vuoden 1995 alusta lukien.

Määrärahan arvioitu käyttö, milj. euroa

	Kansallinen osuus	EU:n osuus (EKTR)	Yhteensä
Elinkeinokalatalouden toimintaohjelma	6,995	5,631	12,626
— josta Kainuu	0,095	0,070	0,165
Kansalliset toimenpiteet	1,500	-	1,500
Yhteensä	8,495	5,631	14,126

Määräraha on Kainuun hallintokokeilun osalta alueiden kehittämisslaissa tarkoitettua alueiden kehittämisen rahoitusta.

2010 talousarvio	14 126 000
2009 lisätalousarvio	800 000
2009 talousarvio	13 878 000
2008 tilinpäätös	13 635 000

77. Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 757 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) luonnonravintolammikoiden kunnostus- ja entistämishankkeiden, vaelluskalakantojen turvaamiseen ja elvyttämiseen tähtäävien kalataloudellisten kunnostushankkeiden sekä muiden kalataloutta edistävien rakennushankkeiden suunnittelu- ja toteuttamismenojen maksamiseen

2) hankkeita koskevissa lupapäätöksissä määrättyjen velvoitteiden toteuttamiseen ja

3) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 15 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahalla on tarkoitus toteuttaa hankkeita, joilla edistetään kalakantojen luontaista lisääntymistä ja monimuotoisuuden ylläpitoa. Hankkeilla vähennetään samalla kalanistutuksina toteutettavan kalavesien hoidon tarvetta.

2010 talousarvio	757 000
2009 talousarvio	757 000
2008 tilinpäätös	757 000

50. Vesitalous

Selvitysoasa: Maa- ja metsätalousministeriön toimialan vesitaloustehtäviä ovat vedenhankinta ja viemäröinti, vesistöjen säännöstely, tulvariskien hallinta, maankuivaus ja kastelu, patoturvallisuus ja vesistörakenteiden ylläpito, valtion velvoitteet vesilain mukaisen luvan haltijana sekä muu vesivarojen käyttö ja hoito. Pääosa näiden tehtävien hoitamiseen tarvittavista määrärahoista on budjetoitu tähän lukuun. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa näissä tehtävissä työskentelevän vakinaisen henkilöstön palkkausmenot ja muut yleishallintomenot sekä henkilöstön määrä, arviolta 199 henkilötyövuotta eli noin 7 750 000 euroa keskusten toimintamenoista, on otettu huomioon työ- ja elinkeinoministeriön pääluokan luvussa 32.01. Suomen ympäristökeskuksessa vesitaloustehtävissä työskentelevän vakinaisen henkilöstön palkkausmenot ja muut yleishallintomenot sekä henkilöstön määrä, arviolta 29 henkilötyövuotta eli noin 1 800 000 euroa toimintamenoista, on otettu huomioon ympäristöministeriön pääluokan luvussa 35.01. Nämä henkilöstövoimavarat on otettu vastaavasti huomioon työ- ja elinkeinoministeriön sekä ympäristöministeriön hallinnonalojen henkilötyövuosien määrässä.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vesitaloustehtävissä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille sekä Suomen ympäristökeskukselle toiminnalliset tulostavoitteet ja myöntää niiden toteuttamiseksi tarvittavan erillisrahoituksen. Ministeriö asettaa seuraavat alustavat tulostavoitteet vuodelle 2010 pääluokkaperusteluissa esitettyjen toimialan vaikuttavuustavoitteiden tukemiseksi:

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset

- Turvataan vesivaratehtävien häiriötön hoito uudessa aluehallinnossa sekä hyödynnetään yhteistyömahdollisuuksia uudessa organisaatiossa.
- Saatetaan valmiiksi tulvadirektiivin mukainen tulvariskien alustava arviointi vesistö- ja rannikkoalueille ja avustetaan kuntia hulevesitulvariskien arvioinnissa.
- Arvioidaan Kymijoen ja Oulujoen vesistöjen virtaamien ohjauksen toimivuutta ilmaston ja hydrologisten olosuhteiden muutoksiin sopeutumisen kannalta.
- Tuetaan 12 vesihuoltolaitoksen varmuusluokan parantamista (v. 2008 toteuma 26 laitosta, v. 2007 toteuma 30 laitosta).
- Tuetaan haja-asutusalueiden ja kylien vesihuoltoinvestointeja siten, että 4 000 taloutta saatetaan vesijohtoverkoston ja 5 000 taloutta viemäriverkoston piiriin (v. 2008 toteuma 5 400 taloutta, v. 2007 toteuma 5 400 taloutta).

Suomen ympäristökeskus

- Turvataan vesivaratehtävien häiriötön hoito, tiedonkulku ja yhteistyö uuden aluehallinnon kanssa.
- Kootaan yhteistyössä Ilmatieteen laitoksen kanssa tulvadirektiivin mukaista tulvariskien alustavaa arviointia varten tarvittava aineisto vesistö-, merivesi- ja hulevesitulvariskeistä sekä toteutetaan vesistöjen tulvatilannepalvelun pilottihanke osana luonnononnettomuuksien varoitusjärjestelmää.
- Valmistellaan vesihuoltolaitoksille opasmateriaalia varautumissuunnittelusta.
- Kehitetään valuma-alueiden vesitalouden hallintaa palvelevaa suunnittelua ja mallinnusta aluehallinnon tarpeisiin.

20. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 13 384 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) vesivarojen käytön ja hoidon kulutus- ja sijoitusmenoihin, jotka liittyvät tulvariskien hallintaan, patoturvallisuuteen, vesistöjen säännöstelyyn, vesistön käytön ja hoidon kehittämiseen, vesihuollon kehittämiseen, valtion kompensatio-, tarkkailu- ja muihin velvoitteisiin
- 2) Inarijärven säännöstelystä aiheutuviin toimenpiteisiin mukaan luettuna valtion osallistuminen Inarin kalanviljelylaitoksen laajentamisen maa-, vesi- ja talonrakennustöihin sekä valtioiden välisiin sopimuksiin perustuvaan rajavesistöyhteistyöhön ja
- 3) vesistötoimenpiteiden tukemisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (651/2001) mukaisista vesistötoimenpiteistä sekä vesistörakenteiden peruskorjauksista ja velvoitetöistä valtiolle aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 154 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen sekä vesivarojen käyttöön ja hoitoon liittyvien kansallisten järjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusosuuksien maksamiseen.

Momentin määrärahoista rahoitettu valmistunut työ tai sen osa saadaan sopia luovutettavaksi kunnalle tai muulle yhteistyökumppanille. Samalla on sovittava niistä ehdoista, joita työn vastaanottajan on luovutuksen jälkeen noudatettava. Momentille netoutetaan työnantajalle maksettavat sairaus- ja äitiyspäivärahat.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö	(2009)	€
Tulvariskien hallinta, patoturvallisuus ja vesistöjen säännöstely	1 720 000	1 770 000
Vesistöjen käytön ja hoidon kehittäminen	400 000	450 000
Vesihuollon kehittäminen	1 280 000	1 250 000
Valtion vesistörakenteiden käyttö ja kunnossapito	1 600 000	1 600 000
Valtion kompensatio-, tarkkailu- ym. velvoitteet	1 010 000	954 000
Inarijärven säännöstelystä aiheutuvat hoitotoimenpiteet	700 000	700 000
Valtiosopimukseen perustuva rajavesistöyhteistyö	161 000	160 000
Vesistötoimenpiteet, peruskorjaukset ja velvoitetöet	6 500 000	6 500 000
Yhteensä	13 371 000)	13 384 000

Momentin kokonaishenkilötyövuosimäärä sisältää 135 henkilötyövuotta työ- ja elinkeinoministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonalan henkilöstöä.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon lisäyksenä 88 000 euroa virka- ja työehtosopimuksesta aiheutuvina menoina ja vähennyksenä 75 000 euroa yhden henkilön palkkaus- ja muiden menojen siirtona momentille 30.01.01.

2010 talousarvio	13 384 000
2009 talousarvio	13 371 000
2008 tilinpäätös	7 000 000

30. Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 450 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/1977) mukaisten vesihuoltolaitteiden rakentamiseen myönnettyjen lainojen korkohyvitysten maksamiseen.

Selvitysosa: Vuodesta 2002 alkaen ei momentille ole enää sisällytetty valtuutta uusien korkotukilainojen hyväksymiseen. Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon ennen vuotta 2002 hyväksytyistä lainoista aiheutuvat korkohyvitykset. Vuoden 2008 lopussa korkotukilainakanta oli 19 966 474 euroa. Korkotukilainoista arvioidaan valtiolle aiheutuvan korkohyvitysmenoja 400 000 euroa vuonna 2011 ja sen jälkeen yhteensä 500 000 euroa.

2010 talousarvio	450 000
2009 talousarvio	650 000
2008 tilinpäätös	735 008

31. Vesihuollon ja tulvasuojelun tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 16 458 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) vesihuollon tukemisesta annetun lain (686/2004) mukaisesti vesihuoltotoimenpiteisiin myönnettävien avustusten ja valtion osuuksien maksamiseen ja
- 2) vesistötoimenpiteiden tukemisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (651/2001) mukaisesti vesistötoimenpiteisiin myönnettävien avustusten ja valtion osuuksien maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 27 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Valtion työnä toteutettu ja valmistunut työ saadaan sopia luovutettavaksi kunnalle tai muulle yhteistyökumppanille. Samalla on sovittava niistä ehdoista, joita työn vastaanottajan on luovutuksen jälkeen noudatettava.

Selvitysosa: Vesihuolto- ja vesistöhankeisiin tarkoitettusta määrärahasta vesistötoiden arvioitu valtion osuus on 825 000 euroa, vesihuoltotoiden 6 033 000 euroa. Vesistöhankeiden keskeisenä tavoitteena on yhdyskuntien tulvasuojelun parantaminen. Vesihuoltohankeiden ensisijaisia tavoitteita ovat alueellisen yhteistyön parantaminen sekä vesihuollon turvaaminen erityistilanteissa.

Määrärahasta on tarkoitus käyttää 9 600 000 euroa avustuksina toimenpiteisiin, joilla edistetään vesihuollon parantamista erityisesti maaseutuyhdyskunnissa ja haja-asutusalueilla. Tästä 3 000 000 euroa on tarkoitus käyttää viemäriverkostojen laajentamisen tukemiseen haja-asutusalueilla, joille aiemmin on valtion tuella rakennettu runkovesijohto.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon 1 100 000 euroa arvonnäköveromenoina, missä on 200 000 euroa lisäystä. Momentilta maksettavan arvonnäköveron käyttöä seurataan ja tarvittaessa tehdään muutokset määrärahan mitoitukseen.

Vesihuolto- ja vesistöhankeita rahoitetaan vähäisessä määrin lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön pääluokkaan budjetoiduista momentin 32.01.02 määrärahoista lähinnä työmaiden työnjohdon palkkaus- ja muina kulutusmenoina.

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

	Kokonais- kustannusarvio	Valtion osuus	Myönnetty aikaisemmin	Myönnetään
1. Vesihuolto- ja vesistöhankeet				
Uudet hankkeet				
Pukkila-Mäntsälä -yhdysojohto ja siirto- viemäri, Mäntsälä, Pukkila	5 640	2 280	-	150
Luopajärven tulvasuojelu, Jalasjärvi	2 280	1 824	-	150
Tornionjokisuun tulvasuojelu, Tornio	6 480	2 160	-	150
Keskeneräiset hankkeet yhteensä	28 850	10 998	4 280	5 248
Pienehköt vesihuolto- ja vesistöhankeet				1 160
Yhteensä				6 858
2. Avustukset vesihuoltotoimenpiteisiin				9 600
Yhteensä				16 458

Viitaten Kainuun hallintokokeilusta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin Kainuun maakunnan hallintokokeilualueella päätösosan toimenpiteisiin tukea myönnetään momentin 32.50.63 määrärahasta.

2010 talousarvio	16 458 000
2009 lisätalousarvio	4 000 000
2009 talousarvio	18 258 000
2008 tilinpäätös	7 763 000

43. Eräät valtion maksettavaksi määrätyt korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 420 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ympäristölupavirastojen ja tuomioistuinten vesiasioista antamien päätösten ja lain tai valtioiden välisten sopimusten perusteella valtion maksettavaksi määrättyjen tai sovittujen korvausten sekä päätösmaksujen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Valtio voi joutua vesilain (264/1961) mukaisten päätösten, ennen päätöksiä vahingonkäräjöiden kanssa tehtyjen sopimusten tai valtioiden välisten sopimusten perusteella maksamaan korvauksia hankkeiden varsinaisen lupakäsittelyn jälkeen. Myös mahdolliset vesistöjen poikkeusjuoksutukset saattavat vesilain nojalla aiheuttaa valtiolle korvausvelvollisuuden.

2010 talousarvio	420 000
2009 talousarvio	420 000
2008 tilinpäätös	415 556

48. *Poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaaminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 841 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta annetun lain (284/1983) 2 §:n mukaisten vahinkojen ja kustannusten korvaamiseen sekä metsäkeskusten asiantuntija-avusta aiheutuviin menoihin. Määrärahaa saa käyttää myös edellisiin vuosiin kohdistuvien vahinkojen ja kustannusten korvaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

2010 talousarvio	841 000
2009 talousarvio	841 000
2008 tilinpäätös	841 000

(77.) *Vesistö- ja vesihuoltotyöt* (siirtomääräraha 3 v)

2008 tilinpäätös

14 758 000

60. Metsätalous

Selvitysosa:

Toimintaympäristö

Maailmantaloutta koetteleva taantuma on vähentänyt metsäteollisuuden tuotantoa, mikä on heijastunut myös hakkuumääriin. Vuonna 2008 hakkuumäärä pieneni lähes 7 milj. kuutiometrillä ja laskun odotetaan jatkuvan vuonna 2009. Ennusteiden mukaan talouden elpyminen voisi alkaa jo vuonna 2010, mutta hakkuisiin ei odoteta vielä merkittävää kasvua.

Hakkuiden väheneminen on heikentänyt nopeasti myös metsätalouden työllisyyttä. Tilanne on erityisen huolestuttava puunkorjuussa, jossa hakkuiden supistuminen on aiheuttanut koneenkuljettajien lomautuksia ja heikentänyt koneyritysten toimintaedellytyksiä. Metsätalouden työllisyystilannetta on hieman parantanut energiapuun korjuun lisääntyminen ja harvennushakkuiden osuuden kasvaminen.

Hakkuumäärien ja puun hintojen laskun myötä kaikkien metsänomistajien yhteenlasketut bruttokantorahatulot ovat pienentyneet. Samalla yksityismetsien kannattavuutta kuvaava hehtaariohtainen liiketulos putosi vuonna 2008 lähes kolmanneksen edellisvuodesta.

Teollisuuden tuotantosupistuksista huolimatta kotimaista puuta tarvitaan tulevaisuudessa nykyistä enemmän. Puun kysyntää kasvattavat ennen kaikkea tuontiriippuvuuden vähentäminen sekä tavoitteet puuenergian käytön lisäämiseksi.

Venäjä on ilmoittanut lykkäävänsä vuoden 2009 alkuun suunniteltujen raakapuun vientitullien korotuksia vuodelle. Korotusten toteutuessa tukkien ja havukuitupuun tuonti Venäjältä loppuu käytännössä kokonaan vuodesta 2010 lähtien ja venäläisen puun tuontimäärä putoaisi alle puoleen vuoden 2008 tasosta. Vuonna 2008 Suomeen tuotiin puuta yhteensä 20,2 milj. kuutiometriä, josta 12 milj. kuutiometriä oli peräisin Venäjältä.

Valtioneuvoston hyväksymässä pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastategiassa metsille on asetettu tärkeä rooli uusiutuvan energian lisäämisessä ja hiilinielujen turvaamisessa. Tavoitteena on kolminkertaistaa metsähakkeen käyttö nykyisestä ja varmistaa metsien kyky toimia hiilinieluna. Puustoon ja maaperään liittyvien nielujen merkitys on Suomelle huomattavan tärkeä, koska vuosina 1990—2006 metsien nielun koko on ollut 20—40 % Suomen kokonaispäästöistä.

Keskeisten toimenpiteiden vaikuttavuustavoitteet

Kansallinen metsäohjelma 2015:ssä on esitetty toimenpiteet, joilla turvataan kestävästi kotimaisen puun riittävyys kaikkiin käyttötarkoituksiin. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää metsien metsänhoidollisen tilan paranemista ja puuston kasvun lisääntymistä sekä metsien monimuotoisuuden turvaamista.

Metsänhoito- ja perusparannustöiden toteuttamista edistetään lisääntyvällä valtion tuella ja uudella kestävänsä metsätalouden rahoituslailla (544/2007), joka on tarkoitus saattaa voimaan viimeistään vuoden 2010 alussa. Kansallisessa metsäohjelmassa asetetuista työmäärätavoitteista ollaan jäljessä eniten kunnostusojituksessa. Metsänhoidon ja perusparannuksen työmääriä lisäämällä turvataan myös metsien hiilinielujen ylläpito.

Uusiutuvan energian käytön lisäämiseksi metsähakkeen käyttö pyritään nostamaan 8—12 milj. kuutiometriin vuoteen 2015 mennessä, kun käyttö vuonna 2008 oli 4,6 milj. kuutiometriä. Tavoitteen saavuttamiseksi lisätään tukea energiakäyttöön tulevan pienpuun korjuuseen ja haketukseen.

Lisääntyvät metsänhoito- ja perusparannustyöt ja energiapuun korjuu voivat tarjota korvaavia työmahdollisuuksia, kun hakkuiden supistumisen seurauksena työllisyys metsätaloudessa ainakin väliaikaisesti heikkenee.

01. Metsäntutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 43 091 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös Metsäntutkimuslaitoksen toimintaan liittyvien sijoitusmenoihin luettavien talonrakennus- ja perusparannustöiden menojen maksamiseen, jos hankkeen hankintameno tai kustannusarvio on alle 1 000 000 euroa sekä EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Metsäntutkimuslaitoksen (Metla) *tehtävänä* on edistää tutkimuksen keinoin metsien taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää hoitoa ja käyttöä. Metla tuottaa, hankkii ja välittää korkeatasoista tieteellistä tietoa metsäluonnosta, metsien eri käyttömuodoista, metsävaroista ja niiden hyödyntämisestä sekä turvaamisesta yhteiskunnallisen päätöksenteon pohjaksi ja yhteiskunnan hyvinvoinnin edistämiseksi. Metla tekee soveltavaa tutkimusta, sitä tukevaa perustutkimusta, kehittää metsäalan tutkimusyhteistyötä, edistää tutkimustulosten hyväksikäyttöä, huolehtii sille kuuluvista viranomaistehtävistä ja osallistuu strategisten huippuosaamisen keskittymien toimintaan.

Metla tukee pääluokkaperusteluissa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön *toimialan vaikuttavuustavoitteiden* saavuttamista seuraavasti:

- tuottamalla tietoa ja osaamista metsätalouden kannattavuuden ja metsien puun- tuotannollisen käyttöasteen sekä tilan parantamiseksi,
- toteuttamalla Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelmassa 2008—2016 (METSO) sille asetettuja toimia ja osallistumalla Kansallinen metsäohjelma 2015 (KMO) toteutukseen sekä
- tuottamalla tietoa ja osaamista puuperäisen energian käytön lisäämiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2010 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti Metlalle seuraavat tulostavoitteet:

Toiminnallinen tuloksellisuus

Toiminnallinen tehokkuus

Metlan vuosien 2008—2010 bruttotoimintamenojen, tulojen ja henkilötyövuosien arvioidaan jakaantuvan seuraavasti, (milj. euroa)

Toiminta	Bruttomenot			Htv			Tulot		
	2008 TP	2009 TA	2010 TAE	2008 TP	2009 TA	2010 TAE	2008 TP	2009 TA	2010 TAE
Tutkimustoiminta	19,6	19,1	20,4	339	359	358	3,1	2,5	3,2
Viranomaispalvelut	5,3	5,5	5,5	102	94	94	0,5	0,7	0,0
Asiakasrahoitteiset tutkimuspalvelut	1,0	0,9	1,0	21	18	20	1,7	1,4	1,6
Strateginen suunnittelu ja johtaminen	2,4	2,2	2,1	28	25	22	0	0	0
Tutkimuksen tukitoiminnot	6,9	6,3	6,0	99	107	106	0	0	0
Sisäiset palvelut	14,4	13,8	13,4	134	111	109	1,0	0,6	0,5
Yhteensä	49,6	47,8	48,4	723	714²⁸	709²⁸	6,3	5,2	5,3

²⁸Sisältää 10 htv:tä METSO-ohjelman toteutukseen.

Tutkimustoimintaa suunnataan elinkeinotoiminnan kehittämistä ja metsäpolitiikan valmistelua tukeviin tutkimusohjelmiin, hankeryhmiin ja erillishankkeisiin. Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden parantamiseksi sekä hallinnonalan ja elinkeinon tietotarpeiden tukemiseksi Metla osallistuu strategisen huippuosaamisen keskittymien, Metsäklusteri Oy:n ja Ympäristö ja energia -klusterin (CLEEN Oy) sekä Sektoritutkimuksen neuvottelukunnan tutkimusohjelmiin. Jatketaan maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön yhteistyösopimuksen mukaisen Ympäristö ja luonnonvaratutkimuksen yhteenliittymän tavoitteiden ja toiminnan kehittämistä hallinnonalojen sektoritutkimuslaitosten kanssa. Metlan laboratoriotointojen kehittämistä jatketaan yhteistyössä hallinnonalan sektoritutkimuslaitosten kanssa toimintojen rationalisoimiseksi ja kustannustehokkuuden parantamiseksi. Metlan prosessiorganisaatiota vahvistetaan.

Toteutetaan vuodelle 2010 sovitut tuottavuusohjelman mukaiset toimet ja valmistellaan Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen käytön laajentaminen talous- ja henkilöstöhallinnossa.

Maksullisen toiminnan tulostavoitteeksi asetetaan 1,6 milj. euroa siten, että toiminta kattaa siitä aiheutuvat kustannukset.

Tuotokset ja laadunhallinta

Vahvistetaan osaamista strategisilla painopistealueilla ja kohdennetaan tutkimustoimintaa asiakastarpeiden mukaisesti. Jatketaan sähköiseen asiointiin siirtymistä ja tiedonhallintajärjestelmän kehittämistä.

Henkiset voimavarat

Osaamista kehitetään osaamisen arvioinnin ja strategisen henkilöstösuunnitelman pohjalta kehittämällä erityisesti esimies- ja johtamisvalmiuksia.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon viiden henkilötyövuoden vähentyminen ja muiden tuottavuustoimien vaikutus. Tuottavuusohjelmassa laitokselta edellytettiin 13 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön vähentämistä. Tätä ei kuitenkaan ole mahdollista toteuttaa arvioitua luonnollista poistumaa hyväksi käyttäen, minkä johdosta tuottavuusohjelman toteuttamisaikaa pidennetään ja vuonna 2010 henkilötyövuosien vähennysmääräksi sovitaan viisi, loput kahdeksan siirtyvät seuraaville vuosille.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)			
	2008 toteutuma	2009 budjetoitu	2010 esitys
Bruttomenot	49 620	47 760	48 351
Bruttotulot	6 314	5 160	5 260
Nettomenot	43 306	42 600	43 091
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	6 430		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	5 735		

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2008 toteutuma	2009 budjetoitu	2010 esitys
Yhteisrahoitteisen toiminnan tulot			
— muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	2 979	2 900	2 800
— EU:lta saatava rahoitus	933	900	800
— muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	1 719	1 500	1 700
Tulot yhteensä	5 631	5 300	5 300
Hankkeiden kokonaiskustannukset	9 812	10 600	11 000
Kustannusvastaavuus (tulot - kustannukset)	-4 181	-5 300	-5 700
Kustannusvastaavuus, %	57	50	48

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Bruttomenot	(591)
Tuottavuustoimenpiteet (-13 htv)	-412
Muutosten tukeminen tuottavuustoimenpiteiden säästöistä vuodelta 2009 (tiedonhallintajärjestelmä)	-850
Muutosten tukeminen tuottavuustoimenpiteiden säästöistä vuonna 2010 (tuottavuustoimenpiteiden myöhentäminen 8 htv 500 000 euroa ja tiedonhallintajärjestelmän jatkorahoitus 500 000 euroa)	1 000
Työnantajan keva-maksun poistuminen (missä kertaluonteista vähennystä 169 000 euroa)	-741
Kertameno	-300
Palkkojen tarkistukset	1 145
Tulorahoitteinen toiminta	100
VEL-maksun vähennys	-31
Työnantajan eläkemaksun nousu	680
Bruttotulot	(100)
Tulorahoitteinen toiminta	100
Yhteensä	491

(Henkilötyövuosien enimmäismäärä on 709 htv, josta maksullisen toiminnan osuus on 20 htv)

2010 talousarvio	43 091 000
2009 talousarvio	42 600 000
2008 tilinpäätös	42 611 000

41. Metsäpuiden siemenhuolto (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 699 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää metsäpuiden siemenviljelysten perustamista ja nuoruusvaiheen hoitoa varten myönnettävien valtionavustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahan mitoitus perustuu metsäpuiden siemenviljelysten perustamisohjelmaan. Metsäpuiden siemenviljelysten perustamiseen ja nuoruusvaiheen hoitoon myönnettävien valtionavustusten tavoitteena on varmistaa, että metsätalouden käyttöön on saatavissa jatkuvasti ja riittävästi alkuperältään kasvupaikan olosuhteisiin sopivaa ja hyvälaatuista metsänviljelyaineistoa.

2010 talousarvio	699 000
2009 talousarvio	1 063 000
2008 tilinpäätös	1 169 000

42. *Valtionapu metsätalouden edistämis- ja valvontaorganisaatioille* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 49 029 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) metsäkeskuksille ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiolle metsäkeskuksista ja metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain (1474/1995) perusteella aiheutuviin menoihin
- 2) metsäkeskusten ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion valtionavustustoiminnan liiketaloudellisiin perustein hinnoitelluista suoritteista perittävien maksujen alentamiseen ja
- 3) muuna julkisena rahoitusosuutena EU-hankkeissa.

Metsäkeskusten osuus määrärahasta määräytyy metsäkeskuskohtaisesti alueellista työmäärää sekä toiminnan laajuutta kuvaavien tekijöiden perusteella, joita ovat muun muassa metsäkeskuksen toiminta-alueen metsämaan pinta-ala, hakkuumäärä ja metsälöiden lukumäärä, viranomaistoiminnan ilmoitusten ja päätösten määrä, alueellisen metsävaratiedon keruun pinta-ala ja tiedon kattavuus sekä neuvottujen metsänomistajien määrä. Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion osuus määrärahasta määräytyy metsäkeskuksille toteutettavan kehittämissuhteen sekä maa- ja metsätalousministeriölle tuotettavien palvelujen laajuuden perusteella.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu lisäyksenä huomioon 2 000 000 euroa metsäkeskusten sähköisen asioinnin kehittämishankkeen rahoitukseen sekä 1 000 000 euroa Kansallinen metsäohjelma 2015:n ja Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman (METSO) mukaisten toimenpiteiden toteutuksen johdosta. Kun vähennyksenä otetaan huomioon 1 489 000 euroa tuottavuustoimenpiteiden johdosta, on lisäys 1 511 000 euroa.

Metsäkeskukset ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio hoitavat metsien kestävästä hoitoa ja käyttöä, niiden monimuotoisuuden säilyttämistä sekä metsätalouden muuta edistämistä koskevia tehtäviä. Metsäkeskusten toiminnan tärkein kohderyhmä ovat yksityismetsänomistajat, jotka omistavat 440 000 metsälöä, joiden yhteispinta-ala on 14,1 milj. hehtaaria (noin 62 % Suomen metsämaa-alasta). Metsäkeskukset valvovat metsätaloutta koskevien lakien noudattamista ja hoitavat muut niille säädetyt viranomaistehtävät. Metsäkeskusten viranomaistehtäviä ovat muun muassa kestävä metsätalouden rahoituksesta annetussa laissa (544/2007) säädetyt rahoituspäätökset (noin 50 000 vuodessa, hankkeista vähintään 4,5 % tarkastetaan myös maastossa), metsälain (1093/1996) valvontaan liittyvät metsänkäyttöilmoitusten tarkastukset (noin 100 000 vuodessa, joista vähintään 3 % tarkastetaan myös maastossa) sekä metsästyslain (615/1993) nojalla korvattavien hirvieläinvahinkojen maastoarviointi metsätalouden osalta.

Valtion tuottavuusohjelman toteuttamiseksi metsäkeskukset ja kehittämiskeskus tehostavat toimintaansa muun muassa sähköistä asiointia kehittämällä. Tavoitteena on, että työn tuottavuuden paraneminen vähentää henkilöstötarvetta 45 htv vuonna 2010. Kun kansallisen metsäohjelman ja METSON toteuttamisesta aiheutuva henkilöstön lisästarve on 24 htv, arvioidaan henkilöstömäärän vähenevän 21 htv.

Metsätaloudelle pääluokan selvitysosassa asetettujen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamiseksi maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2010 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti *metsäkeskusten* valtionavulla rahoitettavalle toiminnalle (valtionavustustoiminta) seuraavat tavoitteet:

Metsäkeskusten tulostavoitteet	2008 toteutuma	2009 tulostavoite	2010 tulostavoite
1. Taloudellisuustavoitteet			
Metsälain valvontakustannukset metsänkäyttöilmoitusta kohden, €	60	alle 65	alle 65
Rahoituslain valvontakustannukset rahoituspäätöstä kohden, €	113	alle 100	alle 110
Alueellisen metsävaratiedon ylläpitokustannukset, €/ha	21	alle 20	alle 18
2. Suoritettavatavoitteet			
Alueellisen metsävaratiedon keruutavoite, ha	910 000	915 000	950 000
Henkilökohtaisen neuvonnan määrä, henkilöä	29 900	45 000	42 000
3. Laadutavoitteet			
Hyvän metsänhoidon suositusten mukaisten taimikoiden osuus perustetuista taimikoista, %	84	85	85
Nuoren metsän hoidossa metsänhoidollisesti hyvien hankkeiden osuus pinta-alasta, %	92	vähintään 89	vähintään 90
Päätös nuoren metsän hoitohankkeista, viikkoa vireille tulosta	3	enintään 4	enintään 4
Tilakohtaisten metsäsuunnitelmien peittotavoite, % metsien pinta-alasta	43,8	45	46

Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion valtionavustustoiminnan tavoitteena on tuottaa metsäkeskuksille sellaisia metsätaloudellisia kehittämis- ja asiantuntijapalveluja, jotka tukevat metsälainsäädännön, kansallisen metsäohjelman ja Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman tavoitteiden saavuttamista sekä metsäkeskusten toiminnan yhtenäistämistä ja tehostamista. Lisäksi Tapio tuottaa palveluita maa- ja metsätalousministeriölle.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2010 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti *Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion* valtionavustustoiminnalle seuraavat tavoitteet:

1) Tapio toteuttaa metsäkeskusten kehittämisohjelmaa, jossa on seuraavat strategiset painotukset:

- metsäkeskusten yhteisen toimintajärjestelmän koordinointi,
- metsäkeskusten ja Tapion hallinnon ja tukipalveluiden kehittäminen ottaen huomioon aluehallinnon uudistamisen,
- alueellisen metsävaratiedon tuottaminen ja sen keruujärjestelmän uudistaminen sekä
- sähköisen asioinnin kehittäminen.

2) Tapio laatii metsäkeskusten kehittämisohjelman seuraavalle vuodelle yhdessä sovitun prosessin mukaisesti.

- 3) Tapio tuottaa maa- ja metsätalousministeriölle seuraavia palveluita:
- työryhmä- ja asiantuntijapalvelut (mm. METSO, KMO),
  - tutkimuksen käytäntöönviennin tehostaminen,
  - kielilain soveltamiseen liittyvät palvelut sekä
  - tilastot.

Metsäkeskusten ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion valtionavusteisen toiminnan kustannusten (milj. euroa) ja henkilötyövuosien (htv) arvioitu jakautuminen tulosalueille

	2009		2010	
	kustannukset	htv	kustannukset	htv
Valvonta- ja tarkastustoiminta	15,4	230	16,1	226
Alueellinen metsävaratieto	17,8	269	18,7	262
Neuvonta, koulutus ja tiedotus	9,9	142	10,4	134
Muu toiminta	7,9	120	8,3	118
Yhteensä	51,0	761	53,5	740

2010 talousarvio	49 029 000
2009 lisätalousarvio	150 000
2009 talousarvio	47 518 000
2008 tilinpäätös	45 289 000

43. *Eräät korvaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain (263/1991) perusteella aiheutuvien korvausten ja muiden menojen maksamiseen

2) laajuudeltaan ja taloudelliselta merkitykseltään huomattavien äkillisten metsätuhojen kartoituksesta aiheutuvien menojen maksamiseen ja

3) metsälaissa tarkoitetuista uhkasakkolain (1113/1990) mukaisista ja niihin verrattavista suorituksista aiheutuvien sellaisten menojen maksamiseen, jotka maksetaan etukäteen valtion varoista.

Selvitysosa: Määrärahasta arvioidaan käytettävän metsälaissa tarkoitetuista uhkasakkolain mukaisista ja niihin verrattavista suorituksista aiheutuvien menojen maksamiseen 30 000 euroa ja muiden menojen maksamiseen 20 000 euroa.

2010 talousarvio	50 000
2009 talousarvio	50 000
2008 tilinpäätös	179 906

44. Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 70 780 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kestävä metsätalouden rahoituslain (544/2007) mukaisen tuen maksamiseen puuntuotantoa ja energiapuun käyttöä edistäviin toimenpiteisiin ja
- 2) kokeilu- ja selvitystoiminnan valtionapuihin ja kulutusmenoihin.

Valtuus

Vuonna 2010 saa tehdä edellä mainittujen lakien mukaisia tukipäätöksiä enintään 75 030 000 eurolla.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu lisäyksenä huomioon 3 300 000 euroa Kansallinen metsäohjelma 2015:ssä ja pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategiassa asetettujen metsänhoito- ja perusparannustyötavoitteiden sekä puuperäisen energian lisäämistavoitteiden saavuttamiseksi.

Tarkoituksena on, että kestävä metsätalouden rahoituslaki (544/2007) astuu voimaan viimeistään 1.1.2010. Yksityismetsien puuntuotannon kestävyys turvaamiseksi rahoitettaviin töihin esitetään otettavaksi valtion tukea (mom. 30.60.44) ja lainaa (mom. 30.60.83) yhteensä 70,830 milj. euroa. Lisäksi käytettävissä on 0,1 milj. euroa aiemmilta vuosilta siirtyneitä lainavaroja. Nuoren metsän hoitotyöt ovat edelleen merkittävin rahoituskohde. Energiapuun korjuuseen ja haketukseen arvioidaan käytettävän määrärahasta noin 7,5 milj. euroa (1 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2009).

Valtion rahoituksen puuntuotannon kestävyys turvaamistöihin (momentit 30.60.44 ja 30.60.83) arvioitu jakautuminen työlajeittain

Työlajiryhmät	2009	2009	2010	2010
	Arvio käytöstä milj. €	Arvio työvoimasta htv	Käytettävissä olevat varat milj. €	Työvoima htv
Nuoren metsän hoito ja energiapuun	27,7	1 950	30,3	2 140
Metsänuudistaminen ja muut metsänhoidolliset työt	13,3	310	13,5	320
Metsäteiden tekeminen ja kunnostusojitus	10,8	250	11,1	280
Suunnittelu, toteutus selvitykset, kehittäminen yms.	15,9	300	16,0	300
Yhteensä	67,7²⁹	2 810	70,9²⁹	3 040

Myöntämisvaltuudesta (mom. 30.60.44) valtiolle aiheutuvat menot, milj. euroa

	2010	2011	2012	2013	2014—	Yhteensä vuodesta 2010 lähtien
	Ennen vuotta 2010 tehdyt sitoumukset	19,90	10,50	6,42	3,00	1,60
Vuoden 2010 sitoumukset	50,88	13,00	6,00	3,00	2,15	75,03
Yhteensä	70,78	23,50	12,42	6,00	3,75	116,45

2010 talousarvio	70 780 000
2009 talousarvio	67 480 000
2008 tilinpäätös	63 762 587

²⁹Sisältää 0,1 milj. euroa aikaisemmilta vuosilta siirtyneitä lainavaroja.

45. Metsäluonnon hoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 12 825 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kestävän metsätalouden rahoituslain (544/2007) mukaisen tuen maksamiseen metsien biologisen monimuotoisuuden turvaamiseen ja
- 2) valtakunnallisista metsien luonnonhoitoa ja biologisen monimuotoisuuden ylläpitämistä tukevista ja maa- ja metsätalousministeriön erikseen määrittelemistä hankkeista ja toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen ja enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta määräaikaisiin tehtäviin aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisesti.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu lisäksi huomioon 4 860 000 euroa Etelä-Suomen monimuotoisuuden toimintaohjelman (METSO) ja Kansallinen metsäohjelma 2015:n toteuttaminen.

Määrärahan arvioitu käyttö	(2009)	€
Ympäristötuki	4 865 000	7 185 000
Metsäluonnon hoitohankkeet	2 700 000	4 790 000
Valtakunnalliset hankkeet	400 000	850 000
Yhteensä	7 965 000)	12 825 000

Viitaten Kainuun hallintokokeilusta annetun lain 10 §:n 1 momenttiin Kainuun maakunnan hallintokokeilualueella kestävän metsätalouden rahoituslain 16 §:n mukaiseen tukeen myönnetään rahoitusta momentin 32.50.63 määrärahasta.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2010 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen metsäluonnon hoidon edistämiseksi seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

Metsäluonnon monimuotoisuuden säilymistä turvataan ympäristötuella 10 000—12 000 hehtaarin alueella (vuoden 2009 tavoite 8 100 hehtaaria).

Määräraha on alueiden kehittämissä tarkoitettua alueiden kehittämisen rahoitusta.

2010 talousarvio	12 825 000
2009 talousarvio	7 965 000
2008 tilinpäätös	6 965 000

50. Eräät metsätalouden valtionavut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 106 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen käyttösuunnitelmassa mainituille yhdistyksille ja säätiöille sekä osakeyhtiölle.

<u>Käyttösuunnitelma</u>	<u>€</u>
Föreningen för Skogskultur rf	50 000
Työtehoseura ry	471 000
Mustilan Kotikunnas -säätiö	51 000
Suomen Metsäyhdistys ry	434 000
Puuinfo Oy	100 000
Yhteensä	1 106 000

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu vähennyksenä huomioon 640 000 euroa, koska Suomen metsämuseosäätiön ylläpitämän metsämuseo Luston valtionavustus siirtyy opetusministeriön pääluokkaan momentille 29.80.32.

Puuinfo Oy:lle myönnettävällä rahoituksella edistetään puun käyttöä ja puurakentamista ja se käytetään Teknilliseltä korkeakoululta ja Oulun yliopistolta hankittavista suoritteista aiheutuvien menojen maksamiseen.

2010 talousarvio	1 106 000
2009 talousarvio	1 746 000
2008 tilinpäätös	1 796 000

83. *Lainat puuntuotannon kestävyden turvaamiseen (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) mukaisten lainojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahan tarpeeksi arvioidaan 150 000 euroa. Kun tähän arvioidaan olevan käytettävissä 100 000 euroa vuodelle 2010 siirtyvää määrärahaa, momentin määrärahatarve on 50 000 euroa.

2010 talousarvio	50 000
2009 talousarvio	100 000
2008 tilinpäätös	200 000

63. Metsähallitus

1. Peruspääoman muutokset

Metsähallituksen peruspääomaa voidaan korottaa 9,7 milj. eurolla. Muutoksen jälkeen peruspääoman arvo on 2 555,1 milj. euroa.

2. Liiketoiminnan keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet

Metsähallitus ottaa huomioon liiketoimintaa harjoittaessaan yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet, kuten luonnon monimuotoisuuden, virkistyskäytön sekä porotalouden ja saamelaiskulttuurin vaatimukset.

Metsähallitus voi avustaa Suomen Metsäsäätiötä vuonna 2010 enintään 0,2 milj. eurolla.

3. Liiketoiminnan investointien ja investointisitoumusten enimmäismäärä

Metsähallituksen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2010 enintään 30 milj. euroa. Lisäksi Metsähallitus saa tehdä vuonna 2010 investointeja koskevia sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina vuosina enintään 34 milj. euroa.

4. Liiketoiminnan lainanoton enimmäismäärä

Metsähallitus oikeutetaan ottamaan liiketoimintaansa varten valtion liikelaitoksista annetun lain (1185/2002) 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lainaa enintään 69 milj. euroa.

5. Liiketoiminnan takausvaltuudet

Metsähallitus saa myöntää takauksia samaan liikelaitoskonserniin kuuluvien osakeyhtiömuotoisten tytäryritysten lainojen vakuudeksi enintään 15 milj. euron arvosta.

6. Liiketoiminnan vakuuksien enimmäismäärä

Metsähallitus saa antaa toimintaansa varten tarvittavia vakuuksia ulkopuolisille enintään 0,5 milj. euron arvosta.

Selvitysosa:

Liiketoiminta

Peruspääoman lisäyksestä 1,24 milj. euroa aiheutuu hallinnan siirtojen, valtion perintöjen sekä muiden vastaavien muutosten nettovaikutuksena. Tämän lisäksi esitetään siirrettäväksi 6,65 milj. euron arvosta liiketoiminnan omaisuutta julkisten hallintotehtävien taseeseen maankäytön muutosten nettovaikutuksena ja julkisten hallintotehtävien omaisuutta 15,1 milj. euron arvosta peruspääomaan tuulivoima-alueiksi.

Metsähallituksen liiketoiminnan toimialana ovat metsätalous ja muu luonnonvarojen käyttö. Liiketoimintaa harjoitetaan Metsähallituslaissa säädettyjen yhteiskunnallisten velvoitteiden (luonnon monimuotoisuuden, virkistyskäytön, porotalouden, saamelaiskulttuurin ja työllisyyden edistämisen) asettamissa puitteissa. Yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioon ottamisesta aiheutuu vuonna 2010 arviolta 47 milj. euron laskennallinen kulurasite Metsähallituksen liiketoiminnalle. Velvoitteiden huomioon ottamisen tasosta päätetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön päätöksessä Metsähallituksen liiketoiminnan tavoitteista vuodelle 2010.

Vuoden 2009 talousarvioesitykseen sisältyvään tavoitetasoon verrattuna puumarkkinoiden heikentymisen arvioidaan alentavan Metsähallituksen vuoden 2009 liikevaihtoa noin 25 % sekä tulosta ja siitä valtiolle vuonna 2010 tuloutettavaa määrää noin 50 %. Vuoden 2010 tuloutus olisi siten jäämässä 48,8 milj. euroon, mikä vastaa 2,0 prosentin tuottoa liiketoimintaan sijoitetulle pääomalle.

Myös vuonna 2010 puumarkkinoiden odotetaan toimivan keskimääräistä alemmalla tasolla. Metsähallituksen hallituksen asettama alustava liiketoiminnan liikevaihtotavoite vuodelle 2010 on 245,8 milj. euroa ja liiketoimintakonsernin 292,9 milj. euroa. Ottaen huomioon eduskunnan hyväksymät vuoden 2010 palvelu- ja muut toimintatavoitteet, maa- ja metsätalousministeriö on alustavasti asettanut Metsähallituksen liiketoiminnan vuoden 2010 tulostavoitteeksi (tilikauden tulos) 52,1 milj. euroa ja liiketoimintakonsernille 53,4 milj. euroa. Alustavana tavoitteena on, että vuoden 2010 voitosta tuloutetaan vuonna 2011 valtiolle vähintään 49,5 milj. euroa. Tavoite vastaa 2,0 prosentin tuottoa Metsähallituksen liiketoimintaan sijoitetulle pääomalle.

Metsähallitus tekee liiketoiminnan investointeja alustavan investointisuunnitelman mukaan 30,0 milj. eurolla. Toteutettavissa investoinneissa otetaan huomioon työllisyyden tukeminen ja liiketoiminnan rahoitusaseman vahvistaminen tuloutuksen lisäämiseksi. Merkittävimmät investointikohteet ovat kiinteistörakenteen parantamiseen liittyvät maa- ja vesialuehankinnat sekä Rovaniemen toimitilakiinteistö.

Alustavan suunnitelman mukaan Metsähallitus antaa takauksen tytäryhtiöidensä 15 milj. euron lainojen vakuudeksi. Metsähallitus voi joutua liiketoiminnassaan antamaan vakuuksia ulkopuolisille.

Metsähallituksen liiketoiminnan tunnuslukutaulukko

	2008 toteutuma		2009 ennakoitu		2010 arvio	
	Liikelaitos	Konserni	Liikelaitos	Konserni	Liikelaitos	Konserni
Liikevaihto, milj. €	301,1	342,4	230,0	277,0	245,8	292,9
— muutos, %			-23,6	-19,1	6,9	5,7
Käyttökate, %	38	34	26	23	23	21
Liikevoitto/tappio, milj. €	110,0	109,4	53,9	56,9	53,9	57,0
Tilikauden tulos, milj. €	105,5	104,4	51,4	53,0	52,1	53,4
— liikevaihdosta, %	35	30	22	19	21	18
— peruspääomasta, %	4,1	4,1	2,0	2,1	2,0	2,1
Tuloutus valtion talousarvioon, milj. € ³⁰	102,7	-	46,0	-	48,8	-
Sijoitetun pääoman tuotto, %	4,2	4,2	2,1	2,1	2,0	2,1
Investoinnit liikevaihdosta, %	8	7	9	9	12	12
Omavaraisuusaste, %	99	98	98	98	98	98
Taseen loppusumma, milj. €	2 704	2 725	2 709	2 730	2 730	2 750
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (htv)	1 257	1 517	1 240	1 520	1 220	1 520

³⁰Tuloutus edelliseltä vuodelta, kuluvan vuoden tuloutustavoite sekä talousarvioesityksen mukainen tuloutustavoite.

Liikelaitoksen tuloutus ja rahoitus momenteittain (milj. euroa)

	2008 toteutuma	2009 ennakoitu	2010 esitys
Liikelaitoksen tuloutus tulomomenteille			
12.28.99 Takausmaksut	-	-	0,043
13.05.01 Voiton tuloutus	102,700	46,000	48,800
Yhteensä	102,700	46,000	48,843
Julkisten hallintotehtävien määräraharahoitus			
30.63.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät	6,048	6,502	6,227
MMM:n hallinnonala yhteensä	6,048	6,502	6,227
35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät	24,754	24,825	25,091
35.10.63 Luonnonsuojelualueiden hankkiminen ³¹	3,900	3,500	0
YM:n hallinnonala yhteensä	28,654	28,325	25,091
Yhteensä (MMM ja YM)	34,702	34,827	31,318

Julkiset hallintotehtävät

Metsähallituksesta annetun lain (1378/2004) 6 §:n mukaisten julkisten hallintotehtävien palvelu- ja toimintatavoitteet sekä niiden rahoitus esitetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön toimialan osalta momentilla 30.63.50 ja ympäristöministeriön toimialan osalta momentilla 35.10.52.

Julkisten hallintotehtävien rahoitus ja menorakenne (1 000 euroa, sisältää koko toiminnan, myös ympäristöministeriön toimialaan liittyvän osuuden)

	2008 toteutuma	2009 ennakoitu	2010 arvio
Rahoitus³²			
Maa- ja metsätalousministeriö (mom. 30.63.50)	7 546	7 000	6 227
Ympäristöministeriö (mom. 35.10.52)	25 369	24 500	25 091
Ympäristöministeriö (mom. 35.10.63)	5 166	5 000	0
Muiden ministeriöiden rahoitus	3 435	3 600	3 700
Muu rahoitus valtion talousarviosta	513	700	1 000
Euroopan unionin rahoitus	1 138	2 000	2 400
Tulorahoituksella maksetut menot	7 721	7 600	7 600
Muu rahoitus	974	1 000	1 126
Yhteensä	51 862	51 400	47 144
Menot			
Palkkausmenot	20 881	21 200	21 000
Muut kulutusmenot	24 565	24 000	23 644
Maa-aluehankinnat	4 378	4 000	0
Muut investoinnit	2 038	2 200	2 500
Yhteensä	51 862	51 400	47 144

³¹Metsähallituksen osuus.

³²Rahoituseriin 2008 ja 2009 sisältyvät myös edellisiltä vuosilta siirtyneet erät.

Julkisten hallintotehtävien kehitystä kuvaava tunnuslukutaulukko

	2008	2009	2010
	toteutuma	ennakoitu	esitys
Tuotot (1 000 euroa)			
Maksullinen toiminta	8 008	7 500	7 500
Muut tuotot	2 609	2 500	2 500
Tuotot yhteensä	10 617	10 000	10 000
Kulut (1 000 euroa)			
Henkilöstökulut	21 777	21 500	21 000
Muut kulut	27 935	25 500	26 144
Kulut yhteensä	49 712	47 000	47 144
Valtion talousarviosta saatu rahoitus	36 944	37 000	37 144
Yli-/alijäämä	-2 151	0	0
Henkilöstömäärä (htv)	513	510	506
— josta virkamiehiä (htv)	59	59	59

50. Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 227 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää

1) Metsähallitusta koskevan lain 6 §:n mukaisten Metsähallituksen julkisista hallintotehtävistä maa- ja metsätalousministeriön toimialalla aiheutuvien menojen maksamiseen.

Lisäksi Metsähallitus saa käyttää näihin julkisiin hallintotehtäviin Metsähallitukselle kertyvät ne julkisten hallintotehtävien tulot, jotka kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön toimialaan.

2) enintään 230 000 euroa saimaannorpan suojeluun liittyvistä vesialueiden omistajille maksettavista sopimuspalkkioista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Maa- ja metsätalousministeriö asettaa Metsähallituksen julkisille hallintotehtäville maa- ja metsätalousministeriön toimialan osalta seuraavat alustavat tulostavoitteet:

- asiakastytyväisyys säilyy hyvänä,
- tarjotaan mahdollisimman laajalti kansalaisille metsästys- ja kalastusmahdollisuuksia ekologisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla ja
- parannetaan luontomatkailun ja virkistyskäytön kannalta tärkeiden retkeilyyn ja virkistykseen tarkoitettujen alueiden palveluvarustusta, opastusta ja kulutuskestävyyttä.

Näistä Metsähallituksen julkisista hallintotehtävistä arvioidaan Metsähallitukselle kertyvän tuloja arviolta 4 500 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa on otettu lisäyksenä huomioon 86 000 euroa siirtona momentilta 35.10.52 saimaannorpan suojeluun liittyvien sopimuspalkkioiden menoina. Määrärahasta on tarkoitus käyttää 230 000 euroa saimaannorpan suojeluun liittyvistä vapaaehtoisista kalastuksenrajoitussopimuksista aiheutuvien sopimuspalkkioiden maksamiseen vesialueiden omistajille.

Määrälliset ja laadulliset tavoitteet Metsähallituksen julkisille hallintotehtäville

	2008 toteutuma	2009 ennakoitu	2010 esitys
Luonnon virkistyskäyttö			
Virkistyspalvelujen asiakastytyväisyys (asteikko 1—5)	4,2	>4	>4
Valtion retkeilyalueiden käynnit	347 000	350 000	350 000
Luontokeskusten ja muiden asiakaspisteiden käynnit (kpl)	859 000	860 000	860 000
Eräasiat			
Suurpedot.fi-verkkopalvelun käynnit	165 408	160 000	200 000
Metsästysluvut (kpl)	39 259	35 000	37 000
Kalastusluvut (kpl)	80 325	66 000	80 000
Metsästys- ja kalastusalueiden vuokrasopimusten määrä	3 488	3 500	3 500
Moottorikelkkauraluvat (kpl)	5 833	5 800	5 800
Urien ulkopuoliset maastoliikenneluvat (kpl)	863	900	900
Lupametsästäjien asiakastytyväisyys (asteikko 1—5)	3,5	3,6	3,6
Muut tehtävät			
Kalastuksen rajoitussopimukset saimaannorpan suojelemiseksi (km ²)	518	1 200	1 500

Määrärahan arvioitu käyttö	(2009)	€
Luonnon virkistyspalvelut	3 938 000	3 982 000
Eräasiat	1 505 000	1 385 000
Evon leirialue (kertameno)	350 000	-
Muut tehtävät	709 000	860 000
Yhteensä	6 502 000)	6 227 000

2010 talousarvio	6 227 000
2009 talousarvio	6 502 000
2008 tilinpäätös	6 048 000

70. Kiinteistö- ja paikkatietoinfrastruktuuri

Selvitysosa: Tässä luvussa on budjetoitu Maanmittauslaitoksen ja Geodeettisen laitoksen toiminnasta aiheutuvat menot.

Toimintaympäristö

Kiinteistöjen kirjaamisjärjestelmän uudistaminen ja kirjaamisasioiden siirto Maanmittauslaitoksen vastuulle vuonna 2010 vaikuttaa Maanmittauslaitoksen tehtäviin ja voimavaroihin. Kirjaamisasioiden siirto selkeyttää Maanmittauslaitoksen asemaa kiinteistöjärjestelmän ylläpidossa ja luo hyvät edellytykset lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin, sähköisen kirjaamisjärjestelmän ja kiinteistötietojärjestelmän kehittämiseksi. Paikkatietojen käytön tehostamiseen tähtäävän INSPIRE-direktiivin kansallinen toteuttaminen lisää Maanmittauslaitoksen tehtäviä ja vaikuttaa maastotietojen, kiinteistötietojen ja ilmakuvien hallintaan sekä niistä annettaviin tietopalveluihin. Geodeettinen laitos osallistuu INSPIRE-direktiivin toimeenpanon edellyttämien palvelujen kehittämiseen sekä kansallisella että Euroopan yhteisön tasolla. Tarkemman valtakunnallisen korkeusmallin tuottamista jatketaan uudella laserkeilaustekniikalla ottaen huomioon muun muassa tulvariskikartoituksen alueellisia tarpeita.

Maatilatalouden tilusrakenteen ja kilpailukyvyn parantamiseksi tilusjärjestelyjä tuetaan. Tilusjärjestelyjen kysyntä ja alueellinen yhteistyö pysyvät edelleen korkealla tasolla.

01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 55 888 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös laitoksen toimintaan liittyvien jäsenmaksujen maksamiseen.

Selvitysosa: Hallitus on antanut Eduskunnalle esityksen (HE 30/2009 vp) kiinteistöjen kirjaamisasioiden siirtämisestä 1.1.2010 lukien käräjäoikeuksilta Maanmittauslaitokselle.

Maanmittauslaitoksen *tehtävänä* on maanmittaustoimitukset, kiinteistöjä koskevat kirjaamisasiat, lainhuuto- ja kiinnitysrekisterin pitäminen, kiinteistö- ja maastotietoja koskevien tietokantojen ylläpito ja niiden ajan tasalla pitäminen, ilmakuvapalvelut sekä paikkatietojen yhteiskäytöstä huolehtiminen. Lisäksi Maanmittauslaitos tuottaa edellä mainittuihin tehtäviin liittyviä muita palveluja.

Maanmittauslaitos tukee pääluokkaperusteluissa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön *toimialan vaikuttavuustavoitteiden* toteuttamista seuraavasti:

— Laitoksen tuottamien ja ylläpitämien aineistojen ja rekisterien kattavuutta, laatua ja ajantasaisuutta parannetaan.

— Aineistot tuotetaan yhteensopiviksi ja saatetaan mahdollisimman laajaan käyttöön.

— Kiinteistörekisteri ja siihen kuuluva kiinteistörekisterikartta ovat jatkuvasti ajan tasalla.

— Maastotiedoista ajantasaistetaan vuosittain tietiedot, muut kohteet alueen muutosnopeudesta riippuen 5—10 vuoden välein.

— Huolehditaan kiinteistö- ja maastotietojen valtakunnallisen tietopalvelun jatkuvasta toimivuudesta.

— Jatketaan paikkatietojen yhteiskäytön ja kansallisen paikkatietoinfrastruktuurin kehittämistä INSPIRE-direktiivin soveltamisen mukaisesti.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2010 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti Maanmittauslaitokselle seuraavat tulostavoitteet:

Vaikuttavuus	2008 toteutuma	2009 ennakoitu	2010 tavoite
Maastotietokannan ajantasaisuusindeksi	90	89	91
A-laadun kiinteistörekisterikartan kattavuus			
— Haja-asutusalueen rajapyykkien määrällä painotetusta alasta, %	91	94	98
Kiinteistörekisterin perusparannuksen kattavuusindeksi (1.1.2003 = 0), %	49,3	55,2	61,0

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2008	2009	2010
	toteutuma	ennakoitu	tavoite
Toiminnallinen tehokkuus			
Taloudellisuus, yksikkökustannukset			
— lohkomistoimitukset, euroa/lohkokiinteistö	752	800	800
— maastotietokannan ajantasaistus, euroa/km ²	177	178	180
Tuotokset ja laadunhallinta			
Suoritteiden määrä			
— toimitustuotanto, toimituksia, kpl	24 405	22 600	22 000
— tilusjärjestelyt, kpl	4	6	6
— kirjaamisasiat, kpl			277 000
— maastotietotuotanto yhteensä, km ²	37 199	38 000	39 000
Laadunhallinta			
Organisaation palvelukyky			
— lohkomisten kesto aika, kk	8,1	8,0	6,0
— maastotiedon keruun täydellisyys, %	97	96	96
Henkisten voimavarojen hallinta			
Henkilöstömäärä, henkilötyövuosia, yhteensä	1 791	1 783	1 976

Henkilötyövuosien määrä kasvaa 193 henkilötyövuodella, missä on otettu huomioon vähennyksenä 23 henkilötyövuotta tuottavuusohjelman johdosta ja lisäyksenä 216 henkilötyövuotta kirjaamistehtävien siirtymisen johdosta, missä 208 henkilötyövuotta on siirtoa pääluokasta 25. Tuottavuusohjelman mukaisen henkilötyövuosivähennyksen euromääräiset vaikutukset on otettu huomioon maksulliseen toimintaan kohdistuvilla osin tulojen vähennyksenä ja muilta osin ostopalveluiden lisäyksenä.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2008	2009	2010
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	112 161	113 801	126 323
Bruttotulot	59 934	59 094	70 435
Nettomenot	52 227	54 707	55 888
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	16 079		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	16 448		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus (1 000 euroa)

	2008	2009	
	toteutuma	varsinainen talousarvio	2010 esitys
<i>Julkisoikeudelliset suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot	53 390	54 243	64 643
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	55 674	54 313	65 677
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-2 284	-70	-1 034
Kustannusvastaavuus, %	96	100	98
<i>Muut suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot	6 021	4 855	5 181
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset	5 750	4 663	4 947
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	271	192	234
Kustannusvastaavuus, %	105	104	105

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Bruttomenot	(12 522)
Kertamenon poistaminen	-2 800
Siirto momentilta 28.40.21	4 000
Palkkojen tarkistukset	1 453
Tuottavuusohjelma, htv-vähennys (-23 htv)	-450
Tuottavuusohjelma, htv-vähennyksen aiheuttama ostopalvelu- jen lisäys	200
Työnantajan keva-maksun poistuminen (missä kertaluontoinen vähennys 197 000 euroa)	-862
VEL-maksun vähennys	-62
Kiinteistöjen kirjaamistehtävien siirtyminen (216 htv), yhteen- sä	11 043
— Siirto momentilta 25.10.03 (205 htv mom. 25.10.03 ja 3 htv mom. 25.01.02)	7 748
— Siirrolla kattamaton osuus	2 634
— Lakimiesten palkkaus ym. (+8 htv)	661
Bruttotulot	(11 341)
Tuottavuusohjelma, htv-vähennyksen vaikutus maksulliseen toimintaan	-250
Kirjaamistehtävien tulojen siirto momentilta 12.25.10	11 000
Palkkojen tarkistukset, vaikutus tuloihin	591
Yhteensä	1 181

(Henkilötyövuosien enimmäismäärä on 1 976 htv, josta maksullisen toiminnan osuus on 1 089 htv)

2010 talousarvio	55 888 000
2009 talousarvio	54 707 000
2008 tilinpäätös	52 596 000

02. Geodeettisen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 739 000 euroa.

Selvitysosa: Geodeettisen laitoksen *tehtävänä* on luoda perusedellytykset maanmittaukselle koko maassa ja tuottaa tutkimukseen perustuvaa tietoa mittaamisen, kiinteistö- ja paikkatietoinfrastruktuurien, paikannuksen ja kaukokartoituksen kehittämiseksi. Lisäksi laitos edistää geodeettisten, geoinformatiikan, kaukokartoituksen ja navigoinnin menetelmien ja laitteiden käyttöönottoa erityisesti paikkatietojen hankinnassa ja käsittelyssä. Geodeettista laitosta kehitetään paikkatietoalan eurooppalaisena tutkimuslaitoksena siten, että se palvelee tehokkaasti julkista hallintoa ja elinkeinoelämää.

Geodeettinen laitos tukee pääluokkaperusteluissa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön *toimialan vaikuttavuustavoitteiden* saavuttamista seuraavasti:

- vastaa paikkatietojen metrologiasta ja toimii pituuden ja putoamiskiihtyvyyden kansallisena mittanormaalilaboratoriona,
- tekee valtakunnalliset geodeettiset perusmittaukset sekä sitoo ne vastaaviin naapurimaiden ja kansainvälisiin järjestelmiin,
- ylläpitää tarkkaa ja ajantasaista valtakunnallista koordinaattijärjestelmää ja korkeusjärjestelmää,
- tukee paikkatietojen yhteiskäytön edistämistä ja standardointityötä,
- tutkii uusien kartoitusmenetelmien käyttökelpoisuutta ja tarkkuutta sekä
- kehittää paikannussatelliittien hyödyntämismenetelmiä.

Laitos osallistuu Ympäristö- ja luonnonvaratutkimusyhteenliittymän työhön kehittämällä paikkatietojen hankinta- ja yhteiskäyttömenetelmiä.

Laitos suuntaa tutkimustaan sellaisiin Sektoritutkimuksen neuvottelukunnan tutkimusaiheisiin, joissa voidaan hyödyntää paikkatietojen hankinta- ja yhteiskäyttömenetelmiä.

Laitos ylläpitää ja kehittää Metsähovin tutkimusasemaa sekä yhdessä European Satellite Service Providerin kanssa Virolahdella olevaa EGNOS/RIMS -asemaa (Ranging and Integrity Monitoring Station). Toiminnalla mahdollistetaan muun muassa tulevan eurooppalaisen Galileo-paikannussatelliittijärjestelmän hyvä hyödynnettävyys koko Suomen alueella, osallistuminen globaalin ja eurooppalaisen koordinaattijärjestelmän kehittämiseen ja ylläpitämiseen.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2010 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti Geodeettiselle laitokselle seuraavat tulostavoitteet:

Toiminnallinen tuloksellisuus

Tunnuslukutaulukko toiminnallisesta tuloksellisuudesta v. 2008—2010

Tulosalue	Nettomenot, 1 000 €			Htv		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
	Tot.	Arvio	Arvio	Tot.	Arvio	Arvio
Johto-, kirjasto-, informaatio- ja hallintopalvelut	979	979	977	8	8	8
Geodesia ja geodynamiikka	1 001	1 001	1 002	15	15	15
Geoinfomaatiikka ja kartografia	502	520	520	8	8	8
Kaukokartoitus ja fotogrammetria	842	850	840	13	13	13
Navigointi ja paikannus	293	366	400	5	5	6
Yhteensä	3 617	3 716	3 739	49	49	50

Toiminnallinen tehokkuus

Geodeettisen laitoksen menoista katetaan 25 % ulkopuolisilla tuloilla ja 75 % katetaan budjettirahoituksella.

Laitos jatkaa yhteistyötään sekä koti- että ulkomaisten laitosten kanssa kalliiden tutkimuslaitteiden hankinnassa ja käytössä. Tutkimuslaitteita kehitetään nykyistä automaattisemmaksi ja mittaustietojen keruumenetelmiä tehostetaan.

Tuotokset ja laadunhallinta

Laitosta kehitetään eurooppalaisena tutkimuslaitoksena tekemällä yhteistyötä alan tutkimuslaitosten ja yliopistojen kanssa. Tämä mahdollistaa laitoksen tietotaidon sekä työn laadun kilpailukykyisen kehittymisen.

Laitos arvioi toimintaansa ja sen laatua joka neljäs vuosi toteutettavalla asiakashaastattelulla.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2008	2009	2010
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	3 844	4 016	4 089
Bruttotulot	300	300	350
Nettomenot	3 544	3 716	3 739
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	956		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 029		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Bruttomenot	(73)
Palkkojen tarkistukset	56
Muut muutokset (1 htv)	40
Työnantajan keva-maksun poistuminen (missä kertaluonteista vähennystä 16 000 euroa)	-71
VEL-maksun vähennys	-2
Maksullinen toiminta	50
Bruttotulot	(50)
Maksullinen toiminta	50
Yhteensä	23

(Henkilötyövuosien enimmäismäärä on 50 htv, josta maksullisen toiminnan osuus on 3 htv)

2010 talousarvio	3 739 000
2009 talousarvio	3 716 000
2008 tilinpäätös	3 617 000

40. Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) uusjakotoiminnan tukemisesta annetun lain (24/1981) ja vuokra-alueiden järjestelyistä kaupungeissa ja kauppaloissa annetun lain (218/1962) mukaisten menojen, kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) 102 §:n mukaisten lainojen ja korkotuen rahoituksesta ja eräistä vesitilujärjestelyistä annetun lain (31/1980) 19 §:n mukaisista lunastuksista aiheutuvien menojen maksamiseen

2) vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain (451/1988) 21 ja 22 §:n mukaisten menojen maksamiseen ja

3) kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 207 §:n 2 momentissa tarkoitettujen toimitusmenojen maksamiseen uusjakojen ja vesitilujärjestelyjen osalta.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 12 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määrärahan käytön arvioidaan jakautuvan siten, että asianosaisilta takaisin perittävä osuus on noin 2 800 000 euroa ja valtion lopulliseksi menoksi jää noin 3 700 000 euroa.

2010 talousarvio	6 500 000
2009 talousarvio	7 450 000
2008 tilinpäätös	7 000 000